Robert A. Heinlein

Stea dublă

www.virtual-project.eu

R .A .Heinlein

STEA DUBLĂ

Premiul HUGO
World Science Fiction Convention, 1956,
New York, S.U.A.

În românește de Marian Mirescu

Capitolul unu

Dacă vezi pe cineva îmbrăcat ca un țărănoi dar cu aere de șef, să știi că e un astronaut.

E o necesitate logică. Meseria îl face să se creadă buricul creației; cînd pune piciorul pe sol, se confundă cu țăranii. În privința dezordinii vestimentare, de la un ins care a stat nouă zecimi din viața lui în uniformă și se simte mai în largul său în spațiu decît în mijlocul lumii, nu te poți aștepta să fie elegant. El e fraierul croitorilor care mișună prin astroporturi colportînd "îmbrăcăminte de teren".

Ciolănosul ăsta era îmbrăcat de Omar Cortorarul - umeri prea umflați, asta-i una, croială scurtă, dezvelindu-i picioarele păroase cînd se așeza, apoi și o cămașă boțită care ar fi stat mai bine pe o vacă.

Dar astea le-am ținut pentru minc și i-am adus un pahar cu ultima jumătate de Imperial, zicîndu-mi că era o investiție, astronauții fiind așa cum sînt ei cu banii.

- Jet tare! spusei ciocnindu-i paharul.

Îmi aruncă o scurtă privire.

Asta fost greșeala inițială în abordarea lui Dak Broadbent. În loc să-mi răspundă "Spațiu clar!" sau "Asolizare bună!", îmi luă

măsura și spuse moale:

- E frumos ce spui, dar nu e cazul. Eu n-am fost niciodată afară.

Aici iar trebuia să-mi țin gura. Nu veneau prea mulți astronauți la barul de la Casa Mañana; nu era un hotel pentru ei, și e și la cîteva mile depărtare de port. Cînd vezi pe cineva îmbrăcat în haine de "teren" că intră și caută un loc mai retras și nu vrea să spună că e astronaut, e treaba lui. Și eu îmi alesesem locul ăsta pentru a putea observa fără să fiu observat... Aveam de plătit niște datorii pe ici, pe colo, nu mare lucru, dar era o chestie. Trebuia să mă gîndesc că avea și el motivele lui și să nu mă bag.

Dar corzile mele vocale își vedeau de treabă lor.

- Nu mă lua pe mine cu de-al de-astea, camarade. Dacă mata ești un bursuc, eu sînt primarul din Tycho City. Se vede de la o poștă că ai ras mai multe pahare pe Marte decît pe Pămînt, am adăugat observînd cu cîtă grijă își ridică paharul, obișnuit fiind cu gravitația redusă.

- Vorbește mai încet! mi-o tăie abia mișcînd buzele. De ce crezi că sînt un *voyageur*? Nu mă cunoști.

- Îmi pare rău, spusei. Poți să fii ce-ți place. Dar eu am ochi. Te-ai trădat de cum ai intrat.

În respirația lui se auzi un "Cum?"

- Fii pe pace. Numai eu am observat. Eu văd ce nu văd alții, îi spusei dîndu-i cartea de vizită. Nu e decît un Lorenzo Smythe, Omul-Teatru. Da, eu sînt "Marele Lorenzo" - stereo, operă pe bandă, actor de dramă - "Extraordinar Pantomim și Artist de Mimică".

O citi și-i dădu drumul într-un buzunar de pe mînecă fapt ce mă cam indispuse; cărțile astea costă bani - imitație genuină de gravură manuală.

- Am priceput, spuse încet, dar ce nu e potrivit în purtarea

mea?

- Îți arăt. Mă duc pînă la ușă ca un bursuc și mă întorc adoptînd stilul dumitale de mers. Fii atent. Așa făcui, iar la întoarcere exagerai puțin mersul lui, asta pentru a-și da seama cu ochiul său neformat - alunecînd ca pe puntea unui vas, cu greutatea împinsă în față balansată din coapse, cu mîinile ușor depărtate, aduse în față, gata să se prindă de ceva.

Mai sînt și alte detalii care nu pot fi spuse în cuvinte; chestia e că trebuie musai să fii astronaut pentru a merge în felul ăsta... cu legănarea precaută ... trebuie s-o trăiești. Un orășean străbate toată viața lui suprafețe netede, stabile, într-o gravitație normală și poate trece peste o foiță de țigară cu ușurință. Un astronaut nu.

- Te-ai prins? întrebai strecurîndu-mă la locul meu.

- Din păcate, admise cu amărăciune. Chiar așa merg eu?

- Da.

- Hmm... Poate că ar trebui să-mi dai niște lecții.

- Poate că o să mergi și mai rău, l-am încredințat.

Stătea și se uita la mine, la un moment dat vru să spună ceva, se răzgîndi și făcu semn barmanului să facă iar plinul. Cînd veniră paharele, plăti, îl bău pe-al lui, apoi se desprinse de pe scaun într-o mișcare continuă.

- Așteaptă-mă, spuse încet.

Cu dinaintea plină și pe gratis, n-aveam nimic împotrivă. Nici n-aveam chef; era interesant. Îmi plăcea persoana, chiar dacă nu trecuseră nici zece minute de cînd o cunoșteam; era tipul matahalei urît-arătoasă după care se dau în vînt femeile și de la care bărbații primesc ordine.

Își croi cu grație drum prin sală și, înainte de a ajunge la ușă, trecu pe lîngă o masă cu patru marțieni. Nu-mi plăceau marțienii. Cum să-mi placă o chestie așa, ca un trunchi de copac cu o pălărie de soare și care pretinde că e om. Sau cum le creșteau

pseudomembre ca niște șerpi, ieșind din niște găuri. Sau că puteau să se uite în toate direcțiile fără a-și suci capetele, asta dacă aveau capete, și n-aveau. Dar mirosul, nu puteam să-l **suport!**

Nu mă putea acuza nimeni de rasism. N-am treabă cu pielea omului, rasa, sau credința lui. Dar omul e om, pe cînd chestiile astea, marțienii, n-au cum să fie. După mine n-ar fi nici animale. Iar să le dai voie în cîrciumi și baruri unde veneau și oameni, asta era prea de tot. Dar era Tratatul, ce să-i faci?

Cînd am venit, ăștia patru nu erau acolo, îi miroseam eu. Așa că nu erau nici cînd am făcut drumul pînă la ușă și retur. Acum, uite-i, stînd pe piedestale în jurul mesei, dîndu-se oameni. Nici accelerarea condiționării aerului n-o auzisem.

Pomana din față nu mă ispitea; nu mai voiam decît să se întoarcă milostiva persoană pentru a putea pleca politicos. Deodată îmi trecu prin cap că, înainte de a o lua din loc, îi ochise, și nu cumva apariția marțienilor ar avea vreo legătură cu plecarea lui? Mă uitai la ei, încercînd să văd dacă-i interesa masa noastră - dar cum să știi unde se uită un marțian, sau ce gîndește un marțian? Altă treabă care nu-mi plăcea la ei!

Am stat cîteva minute răsucind paharul, neștiind ce-o fi făcînd amicul astronaut. Nădăjduisem că ospitalitatea se putea întinde pînă la cină și, dacă aș fi ajuns destul de *simpatico*, poate pînă la un mic împrumut temporar. Alte speranțe - recunosc! - erau slăbuțe. Ultimele încercări de a-mi contacta agentul s-au soldat cu două înregistrări a mesajului meu de către autosecretară și, dacă nu băgam cîteva monezi în ușă, nu intram în cameră. Aici ajunsesem: să dorm într-o cămăruță automată.

În miezul rătăcirii mele melancolice, un chelner mă bătu pe umăr.

- Telefon, domnule.

- E? Foarte bine, prietene, poți să-mi apropii instrumentul

de masă?

- Regret, domnule, nu pot să-l transfer. Cabina 12, în hol.

- O, da, mulțumesc, răspunsei cît mai cordial, pentru că n-aveam cu ce să-l ating. Am făcut un ocol mare, cît mai departe de marțieni.

Am înțeles imediat de ce nu putea să mi-l aducă la masă: Nr. 12 era o cabină maxisecurit - imagine, sunet, bruiaj. Imaginea nu s-a limpezit nici cînd am închis ușa. Cînd mă așezai și-mi pusei capul în picup, norii opalescenți se topiră și mă trezii în fața amicului astronaut.

- Iartă-mă că te-am lăsat singur, spuse repede, dar mă grăbeam. Vino imediat în camera 2106 de la *Eisenhower.*

Nici o explicație. *Eisenhower* era un hotel tot așa de potrivit pentru astronauți ca și Casa Mañana. Mare dandana, mi-am zis. Nu te iei de un străin într-un bar și apoi ții morțiș să vină într-o cameră de hotel, mă rog, nu de același sex, cel puțin.

- De ce? întrebai.

Astronautul făcu o mutră, obișnuit fiind să fie ascultat fără crîcnire; am studiat-o cu interes profesional - nu e chiar furie; e precum un nor întunecat înainte de furtună. Își reveni și răspunse încet:

- Lorenzo, n-am timp de explicații. Ești gata pentru o treabă?

- Vrei să spui o angajare **profesională?** îi răspunsei rar. Mă înfiorasem, crezusem la un moment dat că-mi oferea... Apăi, mă-nțelegi... o **slujbă**. Pînă acum nu-mi întinasem mîndria profesională, în pofida loviturilor și săgeților unei soarte nemiloase.

- O, profesională, desigur! răspunse numaidecît. A celui mai bun actor.

N-am arătat ușurarea pe care am simțit-o. Eram cu gata de **orice** activitate profesională - aș fi făcut cu plăcere pe balconul din

Romeo și Julieta - dar nu e bine să te arăți nerăbdător s-o faci.

- Care ar fi natura angajării mele, întrebai. Agenda mea este cam încărcată.

Îmi făcu un semn de neputință și spuse:

- Nu pot să-ți explic prin telefon. Nu știi, dar orice circuit cu bruiaj poate fi debruiat cu un echipament adecvat. Hai, fă-ți vînt!

Era nerăbdător; așa că eu îmi puteam permite să nu fiu:

- Asta-i bună, făcui pe ofensatul, dar ce crezi că sînt eu, un servitor, un băiețandru necopt încîntat de a avea prilejul să care lancea? Eu sînt Lorenzo! Mi-am dat ochii peste cap într-o atitudine superbă. Care este oferta dumitale?

- Fir-ar... **Nu pot** prin telefon. Cît primești?

- E? Vrei să știi salariul profesional?

- Da, da!

- Pentru o singură reprezentație? Sau pentru o săptămînă? Sau pentru un contract opțional?

- Ah, lasă... Cît primești pe zi?

- Minimul meu pentru o seară este de o sută de Imperiali.

Asta era adevărul. Ei, am fost constrîns cîteodată să joc în niște bufonade scandaloase, dar pe chitanță n-a fost scrisă decît suma mea. Fiecare om are standardul lui. Mai bine mor de foame.

- Foarte bine, îmi răspunse grăbit, o sută de Imperiali peșin, îi ai în mînă cînd ajungi aici. Dar fuga!

- E? făcui și-mi plesni capul că puteam să-i cer fără prea multe grețuri două sute, chiar și două jumătate. Adăugai: Dar nu am convenit să accept angajarea.

- Lasă! Mai vorbim cînd vii. Ai o sută oricum. Dacă accepți, ai... să-i zicem o primă, peste și-n afară de salariu. Acum fă-ți ieșirea și fă-te-ncoace!

M-am înclinat.

- Cu siguranță. Puțintică răbdare.

Bine că Eisenhower nu era departe de Casa, pentru că n-aveam parale nici de metrou. Deși arta promenadei aproape că s-a pierdut, eu o savurez - și-mi oferă prilejul să-mi mai adun gîndurile. Nu eram nebun; îmi dădem seama că atunci cînd cineva dă cu banii în tine, trebuie să te uiți în cărți, pentru că e la mijloc o treabă nelegiuită sau periculoasă, sau și una și alta. Nu prea mă frămînta pe mine nelegiuirea; legea, îi dădeam dreptate Bardului, este deseori anapoda. În general, am rămas pe partea dreaptă a străzii.

Dar mi-am dat seama că nu aveam suficiente date, așa că nu m-am mai gîndit, mi-am aruncat capa pe umărul drept și am purces, bucurîndu-mă de aerul călduț de toamnă și de culorile bogate și felurite ale metropolei. Cînd am ajus, am hotărît să evit intrarea principală și am folosit tubul de la subsol pentru a ajunge la nivelul douăzeci și trei, avînd atunci simțămîntul vag că acela era un loc unde publicul meu nu mă va recunoaște. Amicul meu voyageur mă pofti înăuntru și mă repezi.

- Dar mult ți-a mai trebuit.

- Chiar așa? am făcut eu și am cercetat locul.

O suită scumpă, cum mă așteptam, dar era vraiște - am văzut zeci de pahare folosite și cești de cafea împrăștiate; nu trebuia să fiu perspicace să-mi dau seama că nu eram primul musafir. Tolănit pe o canapea, uitîndu-se urît la mine, mai era cineva. L-am ochit - astronaut. Priveam întrebător, dar nu s-a oferit nimeni să facă prezentările.

- Ei, dar bine că ai ajuns. Să trecem la afaceri.

- Desigur. Și pentru că veni vorba, îmi amintesc că era vorba de o primă, sau de un onorariu.

- O, da, spuse amicul și se întoarse spre cel de pe canapea. Jock, dă-i banii.

- Pentru ce?

- **Dă-i banii!**

Am aflat și care era șeful - deși, cum aveam să constat, nu era prea complicat, acolo unde apărea și Dak Broadbent. Tipul sări în picioare, păstrînd uitătura puțin încurajatoare, și-mi dădu o bancnotă de cincizeci și cinci de zece, numărați. Îi făcui nevăzuți fără să verific.

- Sînt la dispoziția domnilor.

Matahala își mușca buzele.

- Mai întîi, vreau un legămînt solemn că nu vei vorbi nici în somn despre slujba ta.

- Dacă nu vă e cuvîntul meu îndeajuns, fi-va legămîntul cu ceva mai bun? și aruncai o privire spre mărunțelul înfundat în canapea. Nu cred că am avut plăcerea. Eu sînt Lorenzo.

Mă înregistră și se uită aiurea. Cunoștința mea de la bar spuse în grabă:

- Numele n-au importanță aici.

- Nu? Înainte de a-și da sufletul, bunul meu tată m-a făcut să-i promit trei lucruri: unu, să nu pun în whisky decît apă; doi, să nu iau în seamnă scrisorile anonime și trei, să nu vorbesc cu un străin care nu vrea să-și dezvăluie indentitatea. Rămas bun, domnilor! și cu asta o pornisem spre ușă cu o sută de Imperiali ce-mi ardeau în buzunar.

- Stai!

M-am oprit. Continuă:

- Ai perfectă dreptate. Numele meu este...

- Căpitane!

- Stai jos, Jock. Eu sînt Dak Broadbent; cel care ne privește este Jacques Dubois. Amîndoi sîntem *voyageurs* - piloți master, toate clasele, toate accelerațiile.

M-am înclinat.

- Lorenzo Smythe, am spus cu simplitate, jongleur și artist -

prin bunăvoința Clubului Mieilor.

Și-mi făcui un calcul mental al datoriilor.

- Bun. Jock, încearcă și tu să zîmbești. Lorenzo, ești de acord să păstrezi secretul afacerii nostre?

- Cu sfințenie. Discutăm între gentlemani.

- Accepți sau nu propunerea?

- Dacă ajungem sau nu la înțelegere. Sînt și eu om, dar, exceptînd metodele ilegale de chestionare, confidențele voastre le voi tăinui.

- Știu ce efecte are neodexocaina asupra creierului uman, Lorenzo. Nu-ți cerem imposibilul.

- Dak, interveni Dubois, facem o prostie. Ar trebui măcar...

- Taci, Jock. Nu-mi trebuie hipnoze acum. Lorenzo, vreau să faci o personificare. Trebuie să fie atît de perfectă încît nimeni - **nimeni**, îți spun - să nu știe că a avut loc. Ești în stare?

M-am încruntat:

- Prima întrebare nu este **Pot eu**? ci **Vreau eu**? Care sînt circumstanțele?

- Ă, intrăm în detalii mai tîrziu. În mare, este vorba despre o dublare obișnuită a unei figuri politice binecunoscute. Numai că personificarea trebuie să-i amăgească și pe cele mai apropiate persoane. Nu e vorba de o simplă trecere în revistă de la o tribună, sau de decorarea unor fetițe cercetașe, mă informă el, iar aici mă privi șmecherește: Pentru asta e nevoie de un artist adevărat.

- Nu, spusei imediat.

- Hă? Nici măcar nu știi tot ce ai de făcut. Dacă nu-ți dă pace conștiința, află că nu vei lucra împotriva intereselor celui dublat, nici împotriva intereselor legitime ale noastre. Este o treabă care trebuie neapărat făcută.

- Nu.

- Bine, dar, în numele lui Pete, de ce? Nici nu știi cît plătim.

- Nu e vorba de plată, spusei cu fermitate. Sînt actor, nu dublură.

- Nu te înțeleg. Sînt o grămadă de actori care-și rotunjesc bugetul făcînd apariții publice pentru celebrități.

- Eu îi consider prostituați nu colegi. Să fiu mai clar. Un autor respectă un scriitor fantomă? Ai respecta un pictor care admite ca altul să-i semneze opera... pentru **bani**? Poate că spiritul artistic ți-e străin, domnule, aș putea totuși să mă fac înțeles făcînd referire la profesia voastră. Ai putea, pentru **bani**, să admiți, domnule, să pilotezi o navă în timp ce altcineva poartă uniforma, primește toate laudele și este aclamat public ca Master? Ai putea?

Dubois fornăi:

- Cît?

Broadbent se încruntă la el.

- Cred să înțeleg obiecțiunea ta.

- Pentru un artist, gloria este importantă. Banul constituie doar mijlocul monden care-l ajută să creeze.

- Hmm... În regulă, deci n-o faci doar pentru bani. Ai face-o și pentru altceva? Dacă ai ști că treaba asta trebuie făcută și tu ești singurul care poate s-o facă?

- Admit posibilitatea; nu-mi pot imagina circumstanțele.

- Nu trebuie să ți le imaginezi; ți le vom explica.

Dubois sări ca ars:

- Ei, nu, Dak, asta nu...

- Termină, Jock! Trebuie să știe.

- Nu trebuie să știe acum... și aici. Și nu ai nici un drept să compromiți alte persoane spunîndu-i lui... Nu știi nimic despre el.

- E un risc calculat, îi spuse Broadbent și se întoarse la mine.

Dubois îl luă de braț și-l sucì spre el:

- Risc calculat pe dracu Dak, am fost mereu lîngă tine... dar de data asta, înainte de a-ți da drumul, ei bine, află că unul dintre

noi nu va mai fi în stare să vorbească.

Broadbent era uluit, Îi rînji lui Dubois.

- Ești în stare, Jock, fiule?

Dubois se uita în sus la el, neclintit. Broadbent era cu un cap mai înalt și cu douăzeci de kilograme mai greu. Mă trezii că-l simpatizam pe Dubois; mă emoționa îndrăzneala galantă a pisoiului, inimos și bătăios, sau disponibilitatea unui omuleț de a-și da sufletul în locul demnității... Și, cum nu mă așteptam ca Broadbent să-l omoare, mă pregăteam măcar să-l văd pe Dubois în chip de ștergător de picioare.

N-aveam de gînd să mă bag. Fiecare are dreptul de a-și alege momentul și felul propriei pieiri.

Simțeam creșterea tensiunii. Deodată, Broadbent izbucni în rîs și-l bătu pe umăr.

- Bravo, Jock. Se întoarse spre mine și spuse încet: Ne scuzi cîteva minute? Eu și prietenul meu trebuie s-o scoatem la capăt.

Suita era prevăzută cu un colț antifonat, cu autograf și telefon. Broadbent îl luă de braț pe Dubois și-l duse într-acolo; rămaseră în picioare și discutară aprins.

Uneori, asemenea facilități din locurile publice, cum sînt hotelurile, nu sînt ce ar trebui; undele sonore mai scapă. Dar Eisenhower e hotel de lux, iar aici, măcar, echipamentul funcționa perfect. Vedeam mișcarea buzelor dar n-auzeam nimic.

Dar puteam să văd mișcarea buzelor. Broadbent era cu fața spre mine, iar Dubois apărea într-o oglindă murală. Abia atunci am înțeles de ce mă bătuse tatăl meu pînă am deprins limbajul buzelor... Realizam acest act mental într-un hol bine luminat și cu niște ochelari care... dar ce contează; puteam citi pe buze.

Dubois zicea: "Dak, blestematule, idiotule și alte improbabile obscenități ilegale și de nereprodus, vrei să ajungem să numărăm pietrele pe Titan? Țîfnosul ăsta încrezut o să dea dracului totul."

Era să pierd răspunsul lui Broadbent. Încrezut,ce să-ți spun! Cu excepția unei aprecieri reci a geniului meu, mă simțeam un om modest.

Broadbent:"... n-are importanță dacă jocul nu merge, e singurul din oraș, Jock, n-avem pe altcineva."

Dubois: "În regulă, atunci adu-l pe Doc Scortia încoace, hipnotizează-l și bagă-i serul fericirii. Dar nu-i spune totul, decît atunci cînd va fi condiționat, nu atîta timp cît sîntem în rahat."

Broadbent: "Păi, chiar Scortia mi-a spus că nu putem să ne bizuim pe hipno și droguri, nu pentru spectacolul nostru. Avem nevoie de colaborarea lui, de colaborarea lui inteligentă."

Dubois fornăi: "Care inteligență? Uită-te la el. Ai văzut vreodată un cocoș defilînd prin coteț? Sigur, are talia și țeasta Șefului... dar n-are nimic în ea. O să-și piardă cumpătul, o să clacheze și se duce dracului tot. Nu poate juca rolul - actor de mîna a doua."

Dacă nemuritorului Caruso i s-ar fi spus să cînte fals, n-ar fi fost mai jignit decît mine. Dar cred că era justificată cererea mea de a purta mantia lui Burbage și Booth în acest moment; îmi vedeam mai departe de ale mele și mă făceam că nu știam nimic... remarcînd doar că voi fi prieten cu Dubois peste douăzeci de secunde. Am așteptat ceva mai mult, m-am ridicat și m-am apropiat de colțul izolat fonic. Cînd m-au văzut, au tăcut amîndoi. Am spus calm:

- Nu are rost, domnilor, m-am răzgîndit.

Dubois răsuflă ușurat.

- Nu vrei să intri în joc.

- Vreau să spun că accept angajarea. Nu e nevoie de explicații. Am fost asigurat de prietenul Broadbent că nu-mi va fi tulburată conștiința... și am încredere în el. M-a asigurat că are nevoie de un actor. Dar afacerile producătorului nu mă privesc.

Accept.

Dubois era furios dar tăcea. Mă aşteptam să-l văd pe Broadbent mulţumit şi liniştit; cînd colo, părea îngrijorat.

- În regulă, fii de acord, să-i dăm bătaie. Lorenzo, nu ştiu cît timp vom avea nevoie de tine. Cîteva zile, sigur... şi vei fi pe scenă doar timp de o oră o dată sau de două ori în acest răstimp.

- Nu are importanţă - atîta timp cît voi putea studia rolul, personificarea. Dar cam cît timp, totuşi, aveţi nevoie? Să-mi anunţ agentul.

- O, nu! Nu iar.

- Ei bine... cît? Cam o săptămînă?

- Mai puţin... altfel ne-am ars.

- E?

- Nici o problemă. O sută de Imperiali pe zi ajung?

Am ezitat, amintindu-mi cît de uşor acceptase minimul meu pentru a mă ademeni ... şi am hotărît că venise vremea să fiu mărinimos. Am fluturat din mînă.

- Să nu vorbim de astfel de lucruri. Nu mă îndoiesc că-mi veţi prezenta un onorariu în consonanţă cu valoarea performanţei mele.

- Bine, bine, spuse Broadbent şi se răsuci nerăbdător spre Jock: Cheamă staţia. Apoi pe Langston şi spune-i că pornim Planul Mardi Gras. Sincronizaţi-vă. Lorenzo... - îmi făcu semn să-l urmez spre baie unde deschise o cutiuţă şi întrebă: Prostiile astea îţi folosesc la ceva?

"Prostiile" erau într-un fel de săculeţ - farduri pentru amatori. L-am privit cu oarecare dispreţ.

- Să înţeleg, domnule, că vrei să încep personificarea **acum**? Fără să studiez?

- Hă? Nu, nu, nu! Vreau să-ţi schimbi figura... să nu te recunoască cineva cînd ieşim de aici. Se poate, nu?

I-am răspuns înțepat că a fi recunoscut în public era o povară dată celebrităților, iar ele trebuie s-o poarte. N-am mai adăugat că era cert că nenumărați oameni l-ar recunoaște pe Marele Lorenzo oriunde.

- O.K. Așa că schimbă-ți fizicul pînă n-oi mai fi tu, spuse și dispăru.

Am oftat ș m-am uitat prin jucăriile pe care mi le dăduse, crezînd că ar fi uneltele de lucru ale breslei mele artistice... vopsele unsuroase pentru clovni, gumă de lipit urît mirositoare, păr crêpé rupt parcă din carpeta din salonul Mătușii Maggie. Nici un pic de Silicoflesh, nici perii electrice, nimic modern. Dar un adevărat artist poate face minuni cu un chibrit ars, cu orice ar găsi într-o bucătărie - și cu geniul său. Am aranjat luminile și m-am abandonat reveriei creatoare.

Sînt mai multe feluri de a face o figură de nerecunoscut. Cel mai simplu este: distragerea atenției. Pune un om în uniformă și cu mare greutate i se va reține figura - îți amintești **fața** ultimului polițist pe care l-ai întîlnit? L-ai mai putea recunoaște în civil? Pe același principiu funcționează și detaliul atractiv. Pune-i unuia un nas mare, atacat eventual de *acne rosacea:* vulgul va privi fascinat tocmai nasul, manieratul va întoarce capul - niciunul nu-i va vedea fața.

Am respins aceste manevre primitive pentru că am considerat că acela care apela la serviciile mele dorea să nu fiu văzut nicicum, mai degrabă decît să fiu reținut ca insolit fără a fi recunoscut. Asta e mult mai dificil; oricine poate să fie cu ochi și cu sprîncene, dar e nevoie de pricepere să nu fii remarcat. Aveam nevoie de o față comună, imposibil de reținut, precum fața nemuritorului Alec Guiness. Din nefericire trăsăturile mele aristocratice sînt prea distinctive, prea arătoase - un handicap pentru un actor de compoziție. Cum spunea tatăl meu, "Larry, ești

prea al dracului de frumos! Dacă nu pui burta pe meserie, zece ani o să faci pe junele-prim crezînd că ești actor, după care o să vinzi acadele în foaier. **Prost** și **frumos** sînt două vicii din cele mai rele în show-business - și tu ești **și una și alta.**"

Apoi își scotea cureaua și-mi stimula gîndirea. Tata era un psiholog empiric și era încredințat că încălzirea părții *glutei maximi* ameliora vascularizarea creierului. Teoria poate că scîrțîia, dar rezultatele justificau metoda; cînd am împlinit cincisprezece ani, stăteam în cap pe sîrmă și recitam pagini întregi din Shakespeare și Shaw și luam fața scenei doar aprinzînd o țigară.

Eram adîncit în starea creatoare cînd apăru capul lui Broadbent.

- Nenorocire! N-ai făcut nimic pînă acum?

L-am privit cu răceală.

- Presupun că vrei o lucrare din cele mai bune, care deci nu poate fi iuțită. Dar ce ai vrea, ca un *cordon bleu* să dea cu sos pe spinarea unui cal în galop?

- La naiba cu caii! exclamă și se uită la inelul-ceas. Mai ai șase minute. Dacă nu poți să faci nimic în acest interval, nu ne rămîne decît să ne încercăm norocul.

Ei na! Evident că prefer să am timp cît mai mult la dispoziție - dar îl studiasem pe tata în creația sa de schimbare rapidă în *Asasinarea lui Huey Long,* cincisprezece roluri în șapte minute - și eu am jucat-o o dată cu nouă secunde mai repede.

- Stai așa! i-am aruncat. Vin acum.

Am pus atunci pe "Benny Grey", palidul marinar care ucide în *Casa fără uși* - din două mișcări, două cute în obraji, de la nas pînă în colțurile gurii, o idee de pungi sub ochi și Factor 5 decolorant peste tot, în numai douăzeci de secunde - o făceam și-n somn; *Casa* a făcut nouăzeci și două de reprezentații pînă la înregistrare.

Apoi m-am îmfățișat și Broadbent a înghițit aer.

- Dumnezeule! Nu se poate.

Am rămas "Benny Grey" tot timpul. Ce nu putea ști Broadbent era că unsoarea nu era necesară. Te ajută, adevărat, dar am pus puțin mai ales pentru că se aștepta să vadă fard, adică sulemeneli.

Se holba în continuare la mine.

- Știi ce, spuse șoptit, ai putea să faci așa și pentru **mine**? La repezeală?

Era cît pe-aici să spun **nu**, dar mi-am zis că ar fi o interesantă provocare profesională. Am fost tentat să-i spun că dacă tatăl meu, ar fi început cu el de la cinci ani, ar fi reușit acum să vîndă vată de zahăr, dar mi-am zis că mai bine nu.

- Vrei să fii sigur că nu vei fi recunoscut?

- Da, da! Poți să mă boiești sau să-mi pui un nas fals, sau știu eu?

Am scuturat din cap.

- Fardul nu ne-ajută, ai arăta ca o paiață. Nu poți să joci și nu vei putea niciodată, la vîrsta ta. Nu ne atingem de față.

- Hă? Dar cu pliscul ăsta...

- Zăbavă. Acest nobil nas, eu l-aș scoate în evidență. Ar fi oare de-ajuns dacă o cunoștință văzîndu-te ar zice: "Ei, dar individul ăsta mare, parcă ar fi Dak Boardbent. Nu e Dak, bineînțelees, aduce cu el." E?

- Hă? Cred că da. Numai să fie sigur că nu sînt eu. Eu ar trebui să fiu acum pe... Mă rog, n-ar trebui să fiu pe Pămînt.

- Va fi sigur că nu ești tu, pentru că-ți voi schimba mersul. Asta-i partea cea mai caracteristică. Dacă mersul nu-i al tău, nu poți fi tu așa că trebuie să fie alt ciolănos, lat în spate, care aduce cu tine.

- O.K., arată-mi cum să merg.

- Nu, n-ai putea învăța. O să te forțez să mergi așa cum vreau eu.

- Cum?

- Punem o mînă de pietre sau echivalentul în bombeurile cizmei. O să fii nevoit să mergi pe călcîie și să stai drept. N-o să mai mergi lunecos ca o pisică... Mmm... O să-ți prind niște fașe peste umeri ca să ții minte să tragi umerii înapoi. Asta-i tot.

- Crezi că nu voi fi recunoscut doar pentru că merg altfel?

- Fără tăgadă. O cunoștință nu va ști de ce nu ești tu, dar tocmai faptul că această convingere este subconștientă și neanalizată vei fi în afara oricărei suspiciuni. Ei, o să-ți fac ceva și la față, doar ca să fii mai încrezător - dar nu e necesar.

Ne-am întors în camera de zi. Eram tot "Benny Grey" bineînțeles; cînd intru într-un rol. am nevoie de un efort conștient pentru a reveni la propria-mi identitate. Dubois vorbea la telefon; își ridică privirea, mă văzu și-i căzu falca. Ieși degrabă din izolator și se interesă:

- El cine e? Unde-i tipul, actorul? De la prima uitătură nu mă mai băgă în seamă. "Benny Grey" este un tip așa de șters încît nu prezintă nici un interes.

- Care tip actor? am întrebat cu vocea ternă a lui Benny, făcîndu-l să se uite iar la mine. Apoi vru să-și ia privirea, dar se răzgîndi, se uită la haine. Broadbent pufni și-l bătu pe umăr.

- Și tu care ziceai că nu știe să joace? Adăugă brusc: I-ai prins pe toți , Jock?

- Da.

Dubois se uită iar la mine, perplex și iar își mută privirea.

- O.K. Trebuie să fim afară în patru minute. Să vedem în cît timp mă aranjezi, Lorenzo.

Dak își scosese o cizmă, iar bluza și cămașa erau ridicate pentru a-i putea înfășura umerii... și atunci se aprinse semnalul de

la ușă și se auzi soneria. Înlemni.

- Jock? Așteptăm pe cineva?

- Poate e Langston. A spus că încearcă să vină pînă plecăm noi, spuse Dubois și se îndreptă spre ușă.

- Poate că nu e el. Poate că e...

Nu mai auzii cine putea să fie, Dubois dilatase ușa. Ciuperca de coșmar a unui marțian.

Într-o clipă imensă, agonică, nu văzui decît pe marțian. Pe omul dinapoia lui îl văzui într-un tîrziu, ca și bagheta ce se legăna în pseudomembrul monstrului.

Acesta se revărsă înăuntru împreună cu, însoțitorul său. Ușa se relaxă. Marțianul chițăi:

- Bună ziua, domnilor. Plecați undeva?

Înghețasem, sufocat de xenofobie. Dak era stînjenit de dezordinea hainelor. Dar micul Jock Dubois se purtă cu eroismul simplu care făcea din el fratele meu, chiar dacă murea... Se năpusti asupra baghetei. Drept în ea, fără ezitare.

Trebuie să fi murit deja, cu o gaură arsă în burtă cît pumnul, înainte de a atinge podeaua. Dar nu dăduse drumul la pseudomembrul care, întins, plesni și se rupse de la cîțiva inci de gît. Sărmanul Jock mai ținea încă strîns bagheta în mîinile moarte.

Omul care însoțea jigodia aia împuțită păși lateral pentru a trage - și făcu prima greșală. Trebuia să tragă în Dak și apoi în mine. Dar prăpădi primul foc pe Jock și nu mai avu timp pentru al doilea. Dak trase în plină față. Nici nu știam că Dak era înarmat.

Dezarmat, marțianul nu încercă să fugă. Dak îi sări la picioare, se înălță și spuse:

- A, Rrringriil. Te văd.

- Te văd, căpitane Dak Broadbent, chițăi marțianul și adăugă: Anunți cuibul?

- Anunț cuibul, Rrringriil.

- Mulţumesc, căpitane Dak Broadbent.

Dak împunse cu un deget lung şi osos unul din ochi care era mai la îndemână, scormonind pînă dădu de cutia craniană. Îl scoase uns cu un fluid verde. Pseudomembrele monstrului se retraseră şerpuitoare în trunchi în spasmuri reflexe, dar mortăciunea rămăsese ţeapănă pe baza ei. Dak se duse degrabă în baie; îl auzeam cum se spală pe mîini. Nu m-am clintit, îngheţat sub impactul şocului ca şi răposatul Rrringriil.

Dak revenea, ştergîndu-şi mîinile pe cămaşă, şi spuse:

- Trebuie să curăţim. Nu prea mai e timp.

Parcă vorbea de un pahar vărsat.

Am încercat să mă fac înţeles într-o fază încîlcită, că nu aveam chef să mă bag, că ar trebui să chemăm poliţia, că voiam s-o şterg pînă vin poliţiştii, că putea să-şi dea seama ce fac eu cu personificarea lui, că aveam de gînd să-mi desfac aripile şi să zbor pe fereastă. Dak mă opri.

- Potoleşte-te, Lorenzo. Sîntem la minus minute acum. Ajută-mă să duc corpurile în baie.

- Hă? Doamne, omule! Hai să închidem şi să ne cărăm. Poate că n-o să se ia de noi.

- Poate, pentru că nici unul dintre noi nu trebuia să fie aici în mod normal. Dar o să vadă că Rrringriil l-a ucis pe Jock - şi asta nu se poate. Acum, nu.

- Hă?

- Nu ne mai putem permite încă o poveste cu un om ucis de un marţian. Aşa că taci şi ajută-mă.

Am tăcut şi l-am ajutat. Mi-a folosit că mi-am amintit că "Benny Grey" era cel mai rău dintre psihopaţii sadici şi-i plăcea să-şi dezmembreze victimile. L-am lăsat pe "Benny Grey" să care cele două cadavre umane în baie în vreme ce Dak, cu bagheta, îl tăia pe Rrringriil în felii mici, portabile. A avut grijă să taie mai

întîi sub cutia craniană ca să nu facă murdărie, dar n-am putut să-l ajut - aveam impresia că un marțian mort puțea și mai rău ca unul viu.

Ascunzătoarea era sub o placă în spatele bideului; dacă n-ar fi fost marcat cu trifoiul radioactiv ar fi fost mai greu de găsit. După ce am aruncat bucățile de Rrringriil (pînă la urmă m-am încumetat să-l ajut), Dak a atacat problema ciopîrțirii și drenarea corpurilor umane cu ajutorul baghetei și, bineînțeles, operînd în baie.

E uimitor cît sînge e într-un om. Apa a curs tot timpul; era totuși greu. Dar cînd a venit rîndul micuțului Jock, nu era în stare. Ochii i se înecaseră în lacrimi, nu mai vedea nimic, l-am dat la o parte înainte de a-și tăia degetele lăsîndu-l pe "Benny Grey" să termine treaba.

Cînd am terminat, nu mai rămăsese nimic care să fi arătat că aici au mai fost alți doi oameni și un monstru; am golit cada cu grijă și m-am ridicat. Dak era în ușă, calm ca întotdeauna.

- Am avut grijă să nu rămînă pete pe pardoseală, mă informă. Cred că un criminalist cu echipamente speciale ar putea reconstitui totul - dar pe noi nu ne va bănui nimeni. Așa că, să ne luăm zborul! Trebuie să cîștigăm cumva aproape douăsprezece minute. Hai!

N-avea rost să-l întreb încotro și de ce.

- În regulă. Să-ți aranjăm cizmele.

Scutură din cap.

- O să mă împiedice. Acum viteza este mai importantă decît mascarea.

- Sînt în mîinile tale, spusei și-l urmai spre ușă. Se opri și spuse:

- S-ar putea să mai fie și alții prin preajmă. Dacă-i așa, trage întîi - n-ai de ales.

Ținea în mînă bagheta, ascunsă sub haină.

- Marțieni?

- Sau oameni. De-amîndouă.

- Dak? Rrringriil era unul dintre cei patru de la barul Mañana?

- Desigur. De ce crezi că am luat-o pe la șandramaua lui Robinson ca să te scot de acolo și să te aduc aici? ori te-au urmărit pe tine, ori pe mine. Nu l-ai recunoscut?

- O, cerule! Monștrii ăștia sînt toți la fel.

- Ei zic că **noi** arătăm la fel. Cei patru erau Rrringriil fratele-conjugat Rrringlath și alți doi din cuibul său, de linii divergente. Dar gura acum! Dacă vezi un marțian, tragi. Ai celălalt pistol?

- A, da. Știi ce, Dak, eu nu pricep nimic. Dar cît bestiile astea sînt împotriva ta, eu sînt cu tine. Îi disprețuiesc.

Păru șocat.

- Nu știi ce vorbești. Nu ne luptăm cu marțienii; cei patru sînt renegați.

- Hă?

- Sînt mulți marțieni buni - aproape toți. La naiba, nici Rrringriil nu era un tip rău în multe privințe - am făcut multe partide grozave de șah împreună.

- Cum? În cazul ăsta, eu...

- Termină. Ești băgat prea mult în treaba asta. Acum, fuga-marș, direcția: acces-tub. Acopăr spatele.

Am terminat. Eram băgat mult prea mult - era incontestabil.

Am ajuns la subsol, iar de-acolo am pornit numaidecît spre tuburile express. O capsulă de două locuri tocmai se golea; Dak m-a împins repede înăuntru, nici n-am văzut cînd a format combinația de control. Dar nu m-am mirat cînd, apăsarea din piept dispărînd, am văzut afișajul clipind JEFFERSON SKYPORT - **Toată viteza.**

Dar nici nu-mi păsa ce stație era, cît mai departe să fi fost de

Hotel Eisenhower. În minutele în care am fost turtiți în vactub am avut răgaz să-mi fac un plan - schițat, îndrăzneț, dar oricînd susceptibil de schimbări neașteptate, așa cum vine vorba, un plan cu toate astea. Poate fi formulat într-un cuvînt: Ușcheala!

Nu mai departe de dimineața acelei zile, aș fi considerat planul foarte greu de executat; în lumea noastră, un om fără bani este ca un copil neajutorat. Dar cu o sută de sunători în buzunar, puteam merge departe și repede. Nu mă simțeam dator față de Dak Broadbent. Din cauza lui - nu **a mea**! - era să fiu omorît, apoi m-a vîrît în acoperirea unei crime, și iată-mă și fugar. Dar de poliție am scăpat, deocamdată, iar acum, debarasîndu-mă de Broadbent, aș putea da uitării toate cîte s-au întîmplat, ca și cînd aș scăpa de un vis urît. Nu vedeam cît aș fi putut fi implicat, în cazul în care s-ar descoperi toată afacerea - un gentleman poartă întotdeauna mănuși, iar eu mi le-am scos doar pentru a mă farda și, mai tîrziu, în timpul teribilei curățenii.

Cu excepția izbucnirii călduțe de eroism adolescentin, cînd am crezut că Dak se lupta cu marțienii, nu mă interesau schemele lui și chiar și simpatia pe care o simțeam pentru el a dispărut atunci cînd am auzit că-i plăceau marțienii, în general. Chestia cu personificarea nu mă mai interesa nici cît negru sub unghie. La dracu ' cu Broadbent! Eu nu ceream de la viață decît bani, atît cît să împac sufletul și trupul, și cît să-mi înlesnească exercitarea artei mele; nonsensul ăsta cu hoți și vardiști nu mă interesa, poate doar ca teatru ieftin.

Portul Jefferson era parcă făcut pentru planul meu. Îmbulzeală și confuzie în păiejenișul de tuburi express care intrau și ieșeau din el. O jumătate de secundă dacă Dak și-ar lua ochii de pe mine, aș fi în drum spre Omaha. M-aș da la fund cîteva săptămîni, apoi aș lua legătura cu agentul meu pentru a afla dacă mă căutase cineva.

Dak a avut grijă să ne sculăm din capsulă amîndoi; altfel, trînteam ușa și valea! M-am făcut că n-am observat mișcarea și m-am ținut după el ca un cățeluș în sus, pe centură, spre holul principal, situat imediat sub nivelul zero. Am ieșit între ghișeele *Pan-Am* și *American-Skylines*. Dak a ținut-o drept, prin sala de așteptare, spre *Diana Ltd.*, și-mi ziceam că voia să cumpere bilete pentru naveta lunară - cum avea de gînd să mă urce la bord fără pașaport și certificat de vaccinare, nu mai puteam ști, dar știam că se va descurca. Mă hotărîsem să mă topesc în decor cînd trebuia să scoată portofelul; cînd cineva își numără banii, preț de cîteva secunde, atenția și ochii îi sînt pe de-antregul ocupați.

Dar am trecut de ghișeul *Diana* și pe sub o boltă pe care scria *Dane Particulare*. Pasajul nu era aglomerat, iar pereții erau goi; pierdusem ultima mea șansă, acolo, în forfota holului principal. Pusei frînă.

- Dak? Facem saltul?

- Desigur.

- Dak, ești nebun. N-am acte, n-am nici măcar foaie turistică pentru Lună.

- N-ai nevoie de ele.

- Hă? O să mă oprească la "Emigrare". Și un copoi bovin o să-mă ia la întrebări.

O greblă de palmă îmi prinse brațul:

- Să nu pierdem timpul. De ce să treci prin "Emigrare", cînd, oficial, nu pleci? Iar eu, oficial, nici n-am sosit! Fuga-marș, fiule!

Sînt destul de musculos și nu-s mărunțel, dar parcă mă luase pe sus un robot de trafic dintr-o zonă periculoasă. Văzui înscrisul BĂRBAȚI și încercai să-i trag țeapă.

- Dak, o jumătate de minut, te rog. Trebuie să dau un telefon urgent.

Îmi rînji.

- A, da? Ai dat chiar înainte de a părăsi hotelul.

Nici n-a încetinit, nici nu mi-a dat drumul.

- Probleme cu rinichii...

- Lorenzo fiule, începe să miroase. Știi ce? Vezi copoiul de colo? (La capătul coridorului, în stația danelor particulare, un apărător al legii își repauza labele, rezemat de pervazul unui ghișeu.) Simt așa că mă apucă remuşcarea. Simt nevoia să mă confesez - cum ai ucis un musafir marțian și doi cetățeni autohtoni, cum m-ai amenințat cu pistolul forțîndu-mă să te ajut să scapi de cadavre, cum...

- Eşti nebun!

- Nu, doar pierdut cu firea din cauza mustrărilor de conștiință, camarade.

- Dar... nu poți dovedi.

- Și ce-i cu asta? Cred că versiunea mea va fi mai convingătoare. Eu știu despre ce-i vorba, tu habar n-ai. Știu tot despre tine, tu nu știi nimic despre mine. De exemplu...

Menționă cîteva detalii referitoare la trecutul meu, detalii pe care le crezusem îngropate pentru totdeauna. Bine, bine, m-am dat în spectacol de cîteva ori ca martor, aparițiii care nu fac cinste tradiției neamului meu - un om trebuie să trăiască. Dar chestia cu Bebe; nu era cinstit; n-aveam de unde să știu că era necopt. Iar nota aia de hotel, e adevărat că a trage pe sfoară pe un hangiu în Miami Beach este la fel de grav ca o tîlhărie înarmată în alte părți, dar asta este o atitudine provincială - aș fi plătit dacă aveam bani. Iar acel nefericit incident din Seattle... Păi, ce vreau să spun e că Dak știe într-adevăr o grămadă de chestii din trecutul meu, dar, în mare parte, le aborda nenuanțat. Totuși...

- Așa că, mai spuse, să mergem către acel vajnic gardian pentru a ne despovăra sufletele noastre. Și fac pariu cu tine, șapte la doi, că unul anume dintre noi va scăpa primul, pe cauțiune.

Așa că merserăm spre copoi și pe lîngă el, mai departe. Vorbea cu o funcționară de la ghișeu și niciunul nu ne luă seama. Dak scoase două bilete ACCES - PERMIS INTREȚINERE -- Dană K 127, și le fixă în monitor. Mașina le scană, iar displayul ne îndemnă să luăm un modul de suprafață, cod King 127; intrarăm prin ușa care se deschisese și care se închise în urma noastră cînd se auzi vocea. "Înaintați cu atenție, vă rog, și urmăriți semnalizările de nivel radioactiv. Compania Terminal își declină orice responsabilitate în caz de accidente produse după această poartă."

Dak bătu alt cod în modul, astfel că acesta făcu un ocol și-și alese apoi un traseu descendent. Nu mă mai interesa, nu-mi mai făceam griji.

Cînd ieșirăm din modul, acesta făcu cale-ntoarsă. Aveam în față o scară ce se pierdea în plafonul de oțel. Dak mă înghionti.

- Hopa-sus.

Sus era un ochi pe care era scris cu creta: RISC RADIOACTIV - Optimax 13 secunde. M-am oprit. Nu mă gîndeam neaparat la urmași, dar nu eram nebun. Dak rînji și zise:

- Ți-ai luat izmenele de plumb? Deschide, intră repede, și , drept în sus pe scară, în navă. Dacă mai stai să te scarpini, intri în marja de siguranță de trei secunde.

Cred că am făcut-o cu o rezervă de cinci secunde pînă în marjă. După vreo patru metri în soare, intrasem în tubul navei. Din trei în trei trepte.

O navă cu reacție, cam înghesuită, sau cel puțin așa părea cabina de control; n-am apucat s-o văd pe dinafară. Nu mai fusesem decît în navetele selenare *Evangeline* și sora ei *Gabriel* , asta în anul în care am făcut prostia să semnez un contract cooperativ selenar - impresarul nostru credea că un număr acrobatic de scamatorie și mers pe sîrmă ar merge de minune în șesimea de G a Lunii, ceea ce era corect teoretic, dar treaba a fost

că n-am avut timp să ne antrenăm în gravitație redusă. Am fost nevoit să apelez la Actul Călătorului Pauper pentru a mă întoarce; și mi-am pierdut și garderoba.

În cabina de control erau doi indivizi; unul, așezat într-unul din cele trei fotolii de accelerare, se juca la butoane, celălalt făcea numai el știa ce cu o șurubelniță. Cel din fotoliu se uită la mine fără să scoată o vorbă. Cel de-al doilea mă privi îngrijorat, apoi aruncă peste mine întrebarea:

- Ce s-a-ntîmplat cu Jock?

Dak ieșise din trapa dindărăt, parcă levitînd și pasă înapoi:

- Mai tîrziu. Ai compensat greutatea lui?

- Da.

- Red, e reperată? Turnul?

Cel din fotoliu răspunse alene:

- Re-evaluez din două în două minute. N-ai treabă cu turnul. Minus patruzeci ... ăă... și șapte de secùnde.

- Scularea! Valea! Hai că prind numărătoarea!

Red se urni din fotoliu și Dak se așeză. Celălalt mă îmbrînci în fotoliul copilotului și mă-nfășă cu centura de siguranță. Se răsuci și-și dădu drumul pe tubul de evacuare. Îl urmă Red, pînă la piept.

- Biletele la control! făcu el mișto.

- Ah, drace! făcu Dak și, desfăcîndu-și centura, scoase din buzunar cele două bilete pe care le folosise pentru a ne furișa la bord și i le aruncă.

- Mersi, răspunse Red. Ne vedem la biserică. Jet tare și toate cele! mai adăugă și-și dădu drumul în jos; auzii sasul blocîndu-se și timpanele îmi pocniră. Dak nu răspunse la salut; era ocupat cu tastele computerului, făcînd cîteva ajustări minore.

- Douăzeci și unu de secunde, îmi spuse. Fără rundown. Strînge brațele și relax! primul pas va fi un deliciu.

M-am conformat; apoi au trecut cîteva ore de așteptare

încordată și cortina tot nu se ridicase. Pînă la urmă...

- Dak?

- Gura!

- Doar atîta: unde mergem?

- Marte.

Și am văzut degetul gros împungînd butonul roșu, apoi am intrat în relache.

Capitolul doi

Ce-o fi așa de amuzant la un om sensibil? Tîmpiții ăia cu burți de inox rîd mereu - ăștia s-ar tăvăli și dacă mam'mare și-ar rupe picioarele.

Am avut rău de rachetă, desigur, cînd nava a oprit motoarele și a luat-o razna în imponderabilitate. Am scăpat destul de repede pentru că stomacul meu era deja gol - nu mîncasem nimic de la breakfast - și cîte mai avea de tras sărmanul în veșnicia pe care o mai aveam de parcurs în călătoria asta groaznică. Ne-au trebuit o oră și patruzeci și trei de minute pînă la rendezvous, cam cît o mie de ani în purgatoriu pentru un bursuc ca mine.

Dar Dak n-a rîs, nu. Dak, ca un profesionist ce era, mi-a considerat reacția normală, aidoma unei manierate și impersonale infirmiere de zbor - nu ca tembelii, măgarii limbăreți pe care-i găsești pe lista pasagerilor unei nave selenare. Dacă ar fi după mine, mitocanii ăia isterici ar trebui puși pe orbită medie, să moară de rîs în vid.

Cu toată harababura din cap și sutele de întrebări pe care voiam să le pun, eram gata de rendezvous cu o transnavă parcată pe orbită circumterestră, și nimic nu reușise să-mi trezească interesul. Cred că dacă ar fi să înștiințezi pe una din victimele răului cosmic

că în zori va fi împușcată, răspunsul n-ar fi decît: "Da? Sînteți amabil să-mi dați punga aceea, vă rog?"

Dar pînă la urmă am revenit la punctul în care nu-mi mai doream cu disperare să mă șterg de pe listă, indicatorul zvîncnind spre un oarecare interes în continuarea drumului vieții. Mai tot timpul, Dak a fost ocupat cu comunicarea , pe o frecvență foarte strînsă, după toate aparențele, pentru că mîinile sale n-au încetat să mîngîie controlul direcțional, ca un artilerist la comenzile unui tun recalcitrant. Nu puteam să aud ce spunea, nu puteam nici să citesc pe buze, pentru că-și vîrîse fața în comunicator. Mi-am zis că vorbea cu nava de salt lung pe care urma să o abordăm.

Dar, cînd a dat în lături comunicatorul și și-a aprins o țigară, am avut un spasm stomacal inspirat de vederea tutunului, și am spus:

- Dak, nu crezi că ar fi timpul să mă lămurești?

- Avem timp destul pînă pe Marte.

- Hă? Blestemată aroganță, sună protestul meu sleit. Nu vreau să merg pe Marte. N-aș fi luat în considerare oferta asta nebunească dacă știam că era vorba de Marte.

- Faci cum vrei. Nu ești obligat.

- E?

- Sasul e în spatele tău. Du-te. Ai grijă să tragi ușa după tine.

Nu am dat curs acestei sugestii ridicole și am tăcut mîlc. El însă continuă.

- Dar dacă nu ești obișnuit cu mediul, cel mai simplu ar fi să mergi pe Marte - și voi avea grijă să revii. *Can Do* - putineiul ăsta - va fi la rendezvous în curînd cu *Go For Broke*, o transnavă super G. În șaptesprezece secunde și un clipit de țîntar de la abordare, ne transportăm pe Marte - pentru că **trebuie** să fim acolo miercuri.

Îi răspunsei cu încăpățînarea arțăgoasă a unui om suferind.

- Nu merg pe Marte. Rămîn în nava asta. Cineva trebuie s-o

ia înapoi și s-o pună pe Pământ. Nu mă păcălești.

- Adevărat, confirmă Boadbent. Dar tu nu vei mai fi în ea. Cei trei - care vor folosi această navă, conform înregistrării la Jefferson Field - se află acum în *Go For Broke*. E o navă de trei locuri, precum vezi. Și tare mi-e teamă că-ți va fi greu să-l faci pe unul dintre ei să-ți cedeze locul. Și, pe de altă parte, cum crezi că o să te întorci? Prin "Imigrare"?

- Nu-mi pasă! Numai să ajung jos.

- La închisoare, condamnat pentru, ia să vedem, de la intrare ilegală pînă la forțarea liniilor cosmice. Te vor bănui cel puțin de contrabandă și te vor lua într-o odăiță ascunsă și tihnită, unde, cu un ac înfipt lîngă globul ocular, vei spune tot; vor ști și ce să întrebe. Iar pe mine nu poți să mă implici, pentru că jupîn Dak Broadbent n-a mai fost pe Pământ de atîta amar de ani și are martori inatacabili pentru a depune mărturie.

Am meditat îngrețoșat, și de frică și din cauza convalescenței.

- Așa deci, te dai cu poliția? Nu ești decît un împuțit, un janghinos de...

Aici dădui în primire pentru că nu găsisem substantivul insultător care să se potrivească.

- O, nu! Ascultă, fiule, poate că te-am șifonat nițel și te-am lăsat să crezi că aș fi în stare să te dau în gura poliției - dar n-aș face-o, zău. Dar fratele-conjugat al lui Rrringriil știe în mod sigur că bătrînul "Griil" a intrat pe ușa aia și n-a mai ieșit. El se va duce la nasoi. Frăția-conjugată e o relație atît de intimă încît noi n-o vom înțelege niciodată, că doar noi nu ne înmulțim prin fisiune.

Că se înmulțeau ca iepurii sau că-i aducea barza într-o legătură albă, nu grija asta mă freca pe mine la icre. După cum pusese problema, înțelesesem că n-o să mă mai întorc niciodată pe Pământ, și i-am spus-o.

- Nici pomeneală. Lasă pe mine și te ducem frumușel acasă,

așa cum ai plecat. Eventual o să ieși în stația aia, sau alta, cu un permis de mecanic - ai făcut cîteva ajustări de ultimă oră - îmbrăcat într-o salopetă slinoasă și cu o cutie cu scule în mînă, ca să fie cît mai convigător. Nu mă îndoiesc că un actor de talia ta va putea interpreta rolul unui mecanic pentru cîteva minute, nu?

- E? Dar cum, absolut! Dar...

- Vezi, asta e! Stai cu nenea Dak; are el grijă de tine. Am pus la bătaie opt camarazi în pozna asta, pentru a ajunge pe Pămînt și pentru a putea pleca amîndoi; oricînd putem repeta numărul. Dar tu n-ai avea nici o șansă, fără ajutorul unor *voyageurs.*

Rînji și continuă.

- Fiecare *voyageur* are o inimă de negustor liber. Există o artă a contrabandei destul de complexă, dar noi toți sîntem oricînd gata să ne ajutăm cînd e vorba de mișculații nevinovate, cu gardieni portuari, de-o pildă. Dar o persoană străină, de regulă, nu se poate bucura de acest sprijin.

Încercam să-mi stăpînesc stomacul și să înțeleg.

- Dak, e vorba de contrabandă? Că dacă...

- O, nu! Facem contrabandă acum, da, dar cu **tine.**

- Voiam să spun că pentru mine contrabanda nu e o crimă.

- Pentru cine e? Numai pentru cei care fac bani pe socoteala celorlalți, prin limitarea comerțului. Dar nu e vorba decît de personificare, Lorenzo, să știi, iar tu ești omul potrivit. Nu am dat întîmplător de tine în barul ăla; ai avut coadă două zile încheiate. De cum am pus piciorul pe sol, m-am dus la tine. (Se încruntă.) Cît aș da să fiu sigur că onorabilii noștri antagoniști m-au urmărit pe **mine,** și nu pe tine.

- De ce?

- Dacă mă urmăreau pe mine, căutau să afle ce căutam eu - ceea ce ar fi OK pentru că era clar - știam că eram inamici mutuali. Dar dacă te urmăreau **pe tine, știau** ce căutam - un actor pentru un

anumit rol.

- Dar cum puteau să afle? Dacă nu le spuneai tu?

- Lorenzo, chestia asta e mare de tot, mai mare decît îți închipui. Nici eu n-am o imagine de ansamblu, iar tu, cu cît știi mai puțin, pînă cînd nu vei mai avea încotro, cu atît mai bine pentru tine. Dar pot să-ți spun că un întreg set de caracteristici personale au fost introduse în marele computer al Biroului de Recensămînt al Sistemului de la Haga, iar mașina le-a comparat cu caracteristicile personale ale fiecărui actor profesionist, de sex bărbătesc. S-a acționat cu cea mai mare discreție, dar cineva ar fi putut bănui... și poate că a ciripit. Specificările duceau la indentificarea protagonistului și a actorului care ar putea să-l dubleze, fiindcă acțiunea trebuia să fie **perfectă.**

- Aha. Și mașina v-a spus că eu eram acela?

- Da. Tu... și mai era cineva.

Aici iar trebuia să-mi țin gura. Dar n-aș fi tăcut chiar dacă viața mea era în joc - și cam era cazul. Trebuia să știu care era celălalt actor care era considerat în stare să joace un rol care era pe măsura talentului meu unic.

- Și acest cineva? Cine este?

Dak mă privea șovăitor.

- Mmm... un tip cu numele de Orson Trowbridge. Îl cunoști?

- Cabotinul ăla! zisei furios, uitînd de grețuri.

- Și? Am auzit că e un actor foarte bun.

Nu puteam să nu sar în sus la ideea că putea cineva să se gîndească la idiotul ăla pentru un rol pentru care fusesem eu luat în vizor.

- Mînagiul ăla! Clănțăul ăla!

Mă oprii, considerînd că era mai demn să ignor astfel de colegi - dacă pot să le spun așa. Dar filfizonul ăla care... mă rog, dacă trebuia să pupe mîna unei dame, își pupa degetul gros. Un

narcisic, un fățarnic, un impostor - cum poate un astfel de om să trăiască un rol?

Dar așa-i viața, pentru declamații și vînturarea brațelor era plătit bine, în timp ce adevărații artiști făceau foamea.

- Dak, nu pot să înțeleg cum v-ați putut gîndi la el.

- Păi, noi nu l-am vrut; e legat de un contract pe termen lung, iar absența lui ar fi bătut la ochi. Am avut noroc că tu erai... ăă... "disponibil". După ce ai spus că accepți slujba, l-am pus imediat pe Jock să anunțe echipa care negocia cu Trowbridge să-și înceteze activitatea.

- Cred și eu!

- Dar... ascultă, Lorenzo, ți-o spun pe șleau. Cînd îți strîngeai jucăriile după *Brennschluss,* am vorbit cu cei din *Go For Broke* pentru a trimite vorbă pentru reluarea demersului cu Trowbridge.

- Cum?

- Tu ai vrut-o, camarade. Un om angajat de mine să ducă turma pe Ganymede va pilota șandramaua cu orice preț. Nu dă ochii peste cap și nu face fițe în timp ce se încarcă marfa. Mi-ai spus că intri în afacere - fără "dacă" sau "parcă" - ai intrat. După cîteva minute, se sparg cîteva oale; te pierzi cu firea. Mai încolo, încerci să fugi. Acum zece minute strigai că vrei să te întorci pe sol. Poate că ești un actor mai bun decît Trowbridge. Nu știu. Dar știu că avem nevoie de un om de încredere, un om care nu se pierde cu firea. Am impresia că Trowbridge e un astfel de om. Așa că, dacă punem mîna pe el, îl folosim; pe tine te plătim, nu știi, n-ai văzut nimic, și te trimitem acasă. Înțeles?

Prea bine chiar. Dak n-a folosit termenul - mă îndoiesc că l-ar fi înțeles - dar mi-a spus că nu făceam parte din trupă. Mai rău era că avea dreptate. N-aveam de ce să mă supăr, doar să mă rușinez. Fusesem un tîmpit să accept contractul fără să știu despre ce era vorba, dar am fost de acord să fac rolul fără condiții, fără

clauze dezangajate. Acum dădeam înapoi, ca un diletant înțepenit de trac.

"Spectacolul trebuie să continue" e cel mai vechi principiu din show business. Poate că nu conține un adevăr filozofal, dar în viața unui om puține lucruri țin de logică. Tata îl respectase - l-am văzut jucînd două acte cu o criză de apendicită și făcîndu-și reverențele în fața publicului înainte de a-i lăsa să-l ducă în goană la spital. Îl vedeam acum, mă privea cu disprețul unui om de trupă față de un așa-zis actor care ar fi în stare .să-și dezamăgească publicul.

- Dak, spusei cu umilință, îmi pare foarte rău. Am greșit.

Mă privi cu asprime.

- Faci treaba?

- Da, spusei. Și eram sincer; apoi îmi amintii un factor care ar face rolul atît de dificil ca Albă ca Zăpada din *Cei șapte pitici.* Adică... sigur, **vreau.** Dar...

- Dar ce? întrebă sfidător. Iar afurisitele tale aiureli?

- Nu, nu! Dar spuneai că mergem pe Marte. Dak, să înțeleg că voi face personificarea în preajma marțienilor?

- M? Desigur. Păi, dar pe Marte, cum altfel?...

- A... Dar Dak, nu-i **suport!** Îmi fac pielea de găină! N-aș vrea... voi încerca să nu... dar s-ar putea să ies din rol.

- Aha. Dacă asta te frămîntă, nu-i nimic.

- Hă? Păi tocmai asta e. N-am ce-i face...

- Am spus "Nu-i nimic." Fiule, noi știam că judeci ca un țărănoi - știm totul despre tine. Lorenzo, teama de marțieni este copilărească și irațională, cum e teama de păienjeni și șerpi. Dar am avut-o în vedere și o vom rezolva. Nu-i nimic, dacă-ți spun.

- Bine ... în regulă.

Nu eram prea liniștit, dar m-a atins unde mă durea. "Țărănoi" - dar cum, "țărănoii" erau publicul! Am tăcut deci.

Dak trase spre el comunicatorul. Nu se mai sinchisi să-și izoleze mesajul.

- Dandelion către Tumbleweed - Planul Inkblot. Implinim Mardi Gras.

- Dak? spusei cînd termină.

- Mai tîrziu, răspunse. Intrasem pe orbita de întîlnire. Contactul va fi cam dur, nu mai avem timp de finețuri. Culcă-te și ține-te bine.

A fost dur. În transnavă m-am bucurat să fiu din nou în imponderabilitate; greața rebelă e mai rea decît leșinul ăla. Dar n-am stat în imponderabilitate mai mult de cinci minute; cei trei care urmau să se îmbarce pe *Can Do* erau deja îngrămădiți în ecluză, cînd Dak și cu mine pluteam spre transnavă. Următoarele momente au fost extrem de confuze. Poate că am o fire de bursuc, pentru că mă dezorientez foarte ușor cînd nu știu care e podeaua și care-i tavanul. Cineva a strigat. "Unde e?" "Aici!" răspunse Dak. Replica fu "El?", neîncrezătoare.

- Da, da! răspunse Dak. E fardat. Nu-i nimic, e-n regulă. Ajută-mă să-l băgăm în storcător.

Am fost înhățat și dus printr-un pasaj strîmt într-un compartiment. Într-un perete despărțitor erau două cușete, sau "storcătoare", ca niște căzi - tancuri hidraulice de distribuire a presiunii cum se găsesc în transnavele de mare accelerație. Nu mai văzusem, dar folosisem niște simulacre destul de convingătoare în opusul spațial *Cavalerii Pămîntului.*

Pe peretele . din spatele cușetelor era marcat: "AVERTISMENT!! Peste trei gravitații luați echipamentul G. Prin ordinul ..." Rotindu-mă, înscrisul a ieșit din cîmpul meu vizual și n-am reușit să citesc tot, iar cineva m-a împins într-un storcător. Dak și cu celălalt individ mă legau cînd, de undeva de-aproape, tună o alarmă. Și, după cîteva secunde, fu înlocuită de o voce:

"Avertisment roșu! Două gravitații! Trei minute! Avertisment roșu! Două gravitații! Trei minute!" și bubui din nou alarma.

În toată zarva îl auzeam pe Dak întrebînd repede.

- Proiectorul e pregătit? Înregistrările?

- Sigur, sigur!

- Injectorul?

Dak se răsuci prin aer și mi se adresă:

- Uite, camarade, îți facem o injecție. E-n regulă. O parte de Nullgrav, restul e un stimulent, pentru că trebuie să stai treaz, să-ți studiezi rolul. O să te ardă ochii mai întîi și o să ai mîncărimi, dar nu doare.

- Stai, Dak. Eu ...

- N-avem timp! Trebuie să urnesc rabla asta!

Se răsuci iar și dispăru pe ușă, fără să mai am răgazul de a protesta. Celălalt tip îmi suflecă mîneca stîngă, puse un pistol injector pe braț. Nu mi-am dat seama cînd am primit doza. Apoi a plecat și el. S-a auzit iar vocea: "Avertisment roșu! Două gravitații! Două minute!"

Am încercat să mă uit împrejur, dar drogul mă zăpăcise de tot.

Ochii mă ardeau într-adevăr, dar și dinții și m-apucaseră și niște furnicături insuportabile pe șira spinării, iar legăturile mă împiedicau să ajung la zona torturată ... Dar ele mă împiedicau și să nu-mi rup cumva o mînă în timpul accelerației. Alarma se oprise iar; acum bubuia vocea sigură și baritonală a lui Dak. "Ultimul avertisment roșu! Două gravitații! Un minut! Dați dracului cărțile alea și mișcați-vă șuncile - o luăm din loc!" De data asta bubuiala a fost înlocuită de o înregistrare a lucrării lui Arkezian, *Ad Astra,* opus 61 în re major. Era vorba de versiunea controversată realizată de London Symphony cu note "baubau" în 14 timpi înfundate în timpane. Bulucit, buimăcit și drogat cum eram, parcă n-aveau nici

un efect asupră-mi - mai dă apă la pești!

Pe ușă intră o sirenă. N-avea coadă solzoasă, dar arăta ca o sirenă. Cînd făcui clarul, văzui că era ceva asemănător și suficient de mamal, o tînără în tricou și șort înotînd prin ușă cu capul înainte, imponderabilitatea nefiind, o noutate pentru ea. Îmi aruncă o privire, nu-mi zîmbi, se așeză în celălalt storcător și se prinse de mînere - n-avea ea treabă cu centurile de siguranță. Muzica atacă finalul grandios și începui să mă îngreunez.

Două gravități nu era ceva rău, dacă plutești într-un pat lichid. Căptușeala din partea de sus a storcătorului mă învălui; mă simțeam greu și respiram dificil. Poveștile cu piloți ruinați prin transportări la zece gravitații trebuie să fie adevărate - dar două gravitații, într-un storcător, te blegeau doar.

Într-un tîrziu mi-am dat seama că difuzorul din tavan vorbea cu mine.

- Lorenzo! Cum merge, camarade?

- Bine.

Efortul mă făcu să gîfîi.

- Cît mai ține chestia asta?

- Vreo două zile.

Cred că gemusem, pentru că Dak rîdea.

- Uită de crampele de la burtică, fîrtate! Prima mea călătorie spre Marte a durat treizeci și șapte de săptămîni, în imponderabilitate pe o orbită eliptică. Tu mergi cu clasa întîi, numai două zile - cu un rest de un G la răsturnare, trebuie să mai adaug. Ar trebui să ți-o trecem în nota de plată.

Era cît pe-aci să-i zic ce credeam despre umorul său, într-un limbaj destul de verde și mușcător, dar cu o damă de față nu se făcea.

Tata m-a învățat că femeia iartă tot, chiar și agresivitatea, dar e foarte sensibilă la modul de exprimare; jumătatea grațioasă a

speciei noastre este orientată simbolic - foarte ciudat, avînd în vedere simțul lor extrem de practic. Oricum, de pe buzele mele nu și-a mai luat zborul nici un cuvînt tabu care ar putea să ofenseze urechile unei doamne de cînd am luat peste gură, pentru ultima dată, dosul palmei viguroase a tatălui meu ... Tata ar fi putut să-i dea lecții profesorului Pavlov despre condiționarea reflexelor.

Dar Dak vorbea din nou.

- Penny! Ești acolo, puicuțo?

- Da, căpitane, răspunse tînăra mea vecină.

- OK. Dă-i prima temă. Cobor și eu după ce fixez diuza asta.

- Am înțeles, căpitane, spuse ea și, întorcîndu-se spre mine, îmi spuse cu o voce, răgușită de contralto: Doctorul Capek ar vrea să te relaxezi și să urmărești niște filme timp de cîteva ore. Mă aflu aici pentru a-ți răspunde la eventualele întrebări.

Răsuflai ușurat.

- Slavă Domnului că pînă la urmă cineva vrea să-mi răspundă la întrebări!

Ridică, cu oarecare dificultate , brațul spre un comutator. Luminile din compartiment se stinseră și un sunet și o imagine stereo se înfiripară dinainte-mi. Recunoscui figura centrală - ca oricare cetățean din miliardele Imperiului - și realizai cît de bine și necruțător mă păcălise Dak Broadbent.

Era Bonforte.

Adică **Bonforte** - Mult Onoratul John Joseph Bonforte, fostul Ministru Suprem, conducătorul coaliției Expansioniste - cel mai iubit (și detestat) om din întregul sistem solar.

Mintea mea uluită făcu un salt și ajunse la o oarecare certitudine logică. Bonforte scăpase din cel puțin trei atentate la viața lui - cel puțin asta era varianta oficială. Din cel puțin două

scăpase ca prin minune. Și dacă n-a fost nici o minune? Dacă toate ar fi fost duse pînă la capăt, iar tăicuța Joe Bonforte fusese, de fiecare dată, în altă parte?

Pentru asta e nevoie de mulți actori.

Capitolul trei

Nu am avut niciodată de a face cu politica. Tata m-a prevenit. "Nu te băga, Larry" mi-a spus el solemn. "Publicitatea politică e o publicitate proastă. Nu-i pe placul țărănoilor." N-am votat niciodată - nici după amendamentul din '98 care aducea înlesniri populației flotante (categorie în care intrau, firește, majoritatea membrilor breslei noastre) pentru exercitarea acestui drept.

Oricum, atîta simpatie politică cît aș fi în stare să am n-ar fi, în nici un caz, pentru Bonforte. Îl consideram periculos, un foarte posibil trădător al rasei umane. Ideea de a sta în locul lui și de a fi ucis în locul lui - cum să spun? - mă îngrețoșa.

Dar **ce rol!**

Am jucat odată rolul principal din *L'Aiglon* și l-am jucat pe Cezar în singurele două piese demne de numele acestuia. Dar a juca un astfel de rol **în viață** - păi, e suficient să-l faci pe om să înțeleagă cum ar putea cineva să urce pe eșafod în locul altcuiva - numai pentru șansa de a juca, chiar dacă pentru cîteva clipe, rolul final al vieții, crescînd astfel suprema, perfecta operă de artă.

Mă întrebam care fuseseră acei colegi ai mei care n-au rezistat tentației pînă acum. Niște artiști, fără îndoială - deși tributul plătit succesului lor a fost anonimatul. Încercam să-mi

amintesc cînd au avut loc primele atentate și care ar fi fost colegii demni de un astfel de rol și care au murit sau au fost dați uitării în acea vreme. În zadar. Nu numai că nu cunoșteam chichițele politice, dar erau prea multe figuri de actori date uitării; pînă și profesia noastră ține de noroc.

M-am trezit că studiam îndeaproape caracterizarea.

Mi-am dat seama că eram în stare să fac acest rol. La dracu, îl făceam oricînd, din orice poziție. Mai întîi că nu erau diferențe fizice: Bonforte și cu mine puteam purta hainele celuilalt fără nici o cută. Conspiratorii ăștia infantili care m-au luat cu arcanul au supralicitat importanța, care ar fi egală cu zero dacă n-ar fi speculată artistic - și nici nu trebuie să fie prea mare dacă actorul e meserias. Dar admit că este de un oarecare folos, iar joaca lor de-a computerul a dus la selectarea (cam accidentală!) a unui artist adevărat, care, în plus, are o constituție foarte asemănătoare cu a politicianului. Profilul acestuia aducea mult cu al meu; pînă și mîinile-i erau lungi, subțiri și aristocratice - cu mîinile e o treabă mai complicată decît cu fața.

Schiopătatul, un posibil rezultat al unuia din atentate - nici o problemă! După ce l-am urmărit cîteva minute, puteam să mă ridic din pat (la o gravitație, binențeles) și să merg exact ca el, fără să mă gîndesc. Felul cum își scărpina clavicula și-și freca bărbia, ticul aproape imperceptibil care preceda fiecare frază - nu mă speriau: subconștientul meu le-a absorbit așa cum nisipul suge apa.

Era totuși cu cincisprezece sau douăzeci de ani mai bătrîn, dar e mai ușor să interpretezi un personaj mai vîrstnic decît unul mai tînăr. Oricum, vîrsta, la un actor, este doar o chestiune de atitudine interioară, n-are nimic de a face cu mersul implacabil al catabolismului.

Puteam să-l joc pe scenă, sau să citesc un discurs în locul lui, în douăzeci de minute. Dar rolul, după cîte am înțeles, era mai

mult decît o simplă interpretare; Dak a precizat că trebuia să conving pe cei care-l cunoșteau foarte bine, poate chiar în împrejurimi intime.

Asta era cu mult mai dificil. Punea zahăr în cafea? Dacă da, cît? Cu care mînă stingea țigara și cu ce gest? Răspunsul l-am aflat imediat, și l-am fixat în minte, chiar cînd îmi puneam întrebarea: simulacrul din față stinsese țigara într-un fel care m-a convins că folosise chibriturile și vechea mahorcă mult timp înainte de a apela la noile cuceriri ale științei și tehnicii, cum vine vorba.

Ce-i mai rău, acum; omul nu este o complexitate unică - el este o complexitate **diferită** pentru fiecare persoană cu care intră în contact. Ceea ce înseamnă că, pentru a reuși, o personificare trebuie să fie altfel pentru fiecare "public" în parte - pentru fiecare cunoștiință a omului personificat. Asta nu e pur și simplu dificil; statistic vorbind, e imposibil. Amănuntele astea te dau peste cap. Care sînt relațiile respectivului cu numitul John Jones? Cu o sută, cu sute de John Jones? Cum poate ști cel care-l personifică?

Interpretarea *per se,* ca în orice artă, este un proces de selecție și reținere doar a detaliului semnificativ. Dar într-o personificare, **orice** detaliu poate fi semnificativ. La un moment dat, îți poate scăpa un porumbel din gură și iese totul la iveală.

Apoi m-am mohorît, dîndu-mi seama că reprezentația putea dura pînă cînd voi fi prins într-un colimator.

Dar încă mai studiam personajul pe care urma să-l interpretez (n-aveam altceva de făcut!), cînd prin ușa deschisă am auzit pe viu vocea lui Dak.

- E cineva acasă?

S-a aprins lumina, viziunea tri-dimensională a pierit, iar eu parcă ieșeam dintr-un vis. Am întors capul și am văzut-o pe numita Penny cum se lupta să-și ridice capul din celălalt pat hidraulic și pe Dak care stătea în cadrul ușii. M-am minunat și l-am întrebat:

- Cum reușești să te ții în picioare? O parte din creier, cea profesională, lucra independent și observa cum stătea el în picioare și înregistra datele la capitolul "Cum stă un om în picioare sub două gravitații."

Rînji.

- Nu-i mare lucru. Am suspensii.

- Hîmmmf!

- Poți să te ridici, dacă vrei. De obicei, îi descurajăm pe pasageri să iasă din cușete în timpul transportului la peste un G și jumătate - se prea poate ca un idiot să cadă peste un picior și să și-l rupă. Dar am văzut odată unul, halterofil tipul, care s-a ridicat din storcător la cinci gravitații - dar după aia n-a mai fost bun de nimic. Dar la două gravitații e OK. E cum ai căra pe cineva în cîrcă, zise Dak și apoi către tînăra damă: L-ai lămurit, Penny?

- Nu m-a întrebat nimic pînă acum.

- Dar cum, Lorenzo? Parcă erai dornic să afli toate răspunsurile.

Ridicai din umeri.

- Acum nu mai are importanță, din moment ce este clar că nu voi avea timp să mă bucur de ele.

- E? Cine te-a supărat, fiule?

- Căpitane Broadbent, am spus cu acreală, nu pot să mă exprim, prezența doamnei mă inhibă; așadar, nu pot comenta în mod adecvat obîrșia ta, obiceiurile intime, moralitatea și destinația ta. Să precizez că mi-am dat seama în ce șmecherie m-ai băgat, cînd am aflat cine e obiectul personificării. Mă mulțumesc cu o singură întrebare: cine are de gînd să-l asasineze pe Bonforte? Chiar și un taler ar trebui să știe cine îl ia la ochi.

Pentru prima oară Dak părea surprins. Apoi izbucni în rîs, de parcă îl afectase accelerația; alunecă spre pupitru și se sprijini de un perete despărțitor, rîzînd mereu.

- Nu văd ce e de rîs, mă-nfuriai.

Încetă și-și șterse ochii.

- Lorrie, fiule, tu chiar crezi că aveam de gînd să te agăț ca țintă?

- Este evident.

Și-i spusei toată tărășenia cu atentatele. Avu bunul simț de a nu mai rîde.

- Înțeleg. Credeai că e vorba de un post de degustător medieval pentru mîncarea regelui. Ei bine, trebuie să te lămurim întrutotul; nu cred că-ți ajută la interpretare să te gîndești că vei fi lichidat dintr-un moment într-altul. Știi, eu am stat pe lîngă Șef șase ani de zile. În tot acest timp, știu că n-a folosit nici o dublură... Cu toate astea, am fost de față și la două atentate - o dată eu l-am ucis pe atentator. Penny, tu ai fost cu Șeful mai mult timp. A folosit vreodată o dublură?

Femeia mă privea cu răceală.

- Niciodată. Numai pentru ideea că Șeful ar lăsa pe cineva să se expună unui pericol în locul său - ei, bine, ar trebui să te plesnesc; așa ar trebui!

- Ușurel, Penny, spuse domol Dak. Amîndoi aveți de lucru și trebuie să conlucrați. De altfel, concluzia lui eronată nu e prostească, din exterior, nu. Că veni vorba, Lorenzo, ea e Penelope Russell. Este secretara personală a Șefului și deci e antrenorul tău numărul unu.

- Sînt onorat, mademoiselle.

- Eu n-aș spune la fel!

- Gata, Penny, sau îți încălzesc poponeața - și la două gravitații! Lorenzo, sînt de acord că dublarea lui John Joseph Bonforte nu e ca o plimbare în landou - la naiba, știm amîndoi că s-a încercat prin mai multe atentate să i se lichideze asigurarea pe viață. Dar nu de asta ne temem noi acum. De fapt, de data asta, din

motive politice pe care le vei înțelege, flăcăii cu care ne batem nu vor îndrăzni să-l **ucidă** pe Șef - sau pe tine cînd îl vei dubla pe Șef. Joacă tare - după cum **ai văzut!** - și m-ar ucide pe mine, sau chiar pe Penny, chiar și pentru cel mai mic avantaj. Te-ar ucide și pe tine acum, dacă ar ajunge la tine. Dar cînd îți vei face apariția publică în **rolul Șefului** vei fi în siguranță; contextul nu le va permite.

Îmi urmărea reacțiile.

- Ei bine? Am scuturat din cap.

- Nu te urmăresc.

- Nu, dar vei ajunge. E complicat, mai este și atitudinea marțienilor față de această situație. Fii sigur că vei știi totul înainte de a ajunge acolo.

Tot nu era a bună. Deocamdată nu-l prinsesem pe Dak cu vreo minciună, dar putea să mintă nespunîndu-mi totul, așa cum a mai făcut-o, din păcate.

- Ia ascultă, n-am nici un motiv să te cred pe tine sau pe această domnișoară. Eu nu prea mă omor după domnul Bonforte și nici nu are reputația unui om tulburător de cinstit. Cînd voi putea vorbi cu el? Imediat cum ajungem pe Marte?

Mutra veselă a căpitanului se întunecă.

- Mă tem că nu. Nu ți-a spus Penny?

- Ce să-mi spună?

- Fiule, tocmai de-asta avem nevoie de o dublură pentru Șef. A fost răpit.

Mă durea capul, poate din cauza dublării greutății, sau poate a șocurilor prea numeroase.

- Acum știi, continuă Dak. Știi de ce Jock Dubois nu avea încredere în tine atunci, înainte de-a pleca. E cea mai mare bombă informațională de la prima aselenizare încoace, și asta-i treaba

noastră - să facem pe dracu în patru să nu afle nimeni. Ne gîndeam să te folosim pînă îl găseam și-l aduceam înapoi. De fapt, ai și început personificarea. Nava asta nu e *Go For Broke*; este iahtul persoanl al Șefului și biroul său călător, *Tom Paine. Go For Broke* e călare pe o orbită de parcare împrejurul lui Marte și emite prin transponder semnale de recunoștere ale acestei nave - fapt cunoscut numai de comandantul ei și ofițerul de comunicații - în timp ce *Tommie* și-a ridicat fustele și gonește spre Pămînt pentru a culege un substituit pentru Șef. Ai început să scanezi, fiule?

Recunosc că nu prea.

- Da, dar ... ia stai puțin, căpitane, dacă inamicii politici ai domnului Bonforte l-au răpit, de ce să tăinuiți vestea? M-aș fi așteptat să o trîmbițați.

- Pe Pămînt, da. În Noua Batavie, da. Pe Venus, da. Dar aici e vorba de Marte. Cunoști legenda lui Kkkahgral Cel Tînăr?

- M? Mă tem că nu.

- Trebuie s-o studiezi; vei înțelege ce înseamnă un marțian. Pe scurt, băiatul ăsta, Kkkah, trebuia să apară într-un anumit loc și într-un moment anume, cu mii de ani în urmă, pentru o mare onoare - pentru a fi făcut cavaler, ceva de genul ăsta. Independent de voința sa (din punctul nostru de vedere) n-a reușit să ajungă la timp. Evident, urma să fie ucis - după legea marțiană. Dar pentru tinerețea și noblețea sa, cîțiva radicali au cerut să i se dea voie să se întoarcă și să pornească din nou. Dar Kkkahgral nu și nu. A insistat să se respecte dreptul de a se inculpa singur, a cîștigat și a fost executat. Fapt ce face din el întruchiparea, sfîntul patron al justiției pe Marte.

- E o nebunie!

- Crezi? Noi nu sîntem marțieni. Ei sînt o rasă foarte veche și au clădit un sistem de îndatoriri și obligații pentru orice situație - cei mai mari formaliști cu putință. Comparați cu ei, vechii japonezi,

cu ale lor *giri* și *gimu,* erau de-a dreptul anarhiști. Marțienii nu au "bine" și "rău" - au în schimb justețe și injustețe, la pătrat, la cub și așa mai departe. Și aici e tot șpilul - Șeful urma să fie adoptat în cuibul lui Kkkahgral ca însuși Tînărul. Acum mă scanezi?

Încă nu. Pentru mine personajul ăsta, Kkkah, era unul dintre cele mai detestabile din *Le Grand Guignol.* Broadbent continuă:

- E foarte simplu. Șeful e poate cel mai mare student practician al obiceiurilor și psihologiei marțiene. A studiat ani de zile. La amiaza locală, miercuri, la Lacus Soli, are loc ceremonia adopțiunii. Dacă Șeful ajunge acolo și trece prin ea pe propriile-i picioare, totul e perfect. Dacă nu - și nu are importanță de ce - numele lui este de disprețuit pe Marte, în fiecare cuib de la un pol la celălalt, iar cea mai mare lovitură politică interplanetară și interrasială va fi ratată și asta lui îi va fi imputată. Și mai rău va fi reculul. Și eu cred că, în cel mai bun caz, Marte se va retrage din asociația deschisă cu Imperiul. Dar mai plauzibile vor fi represaliile; ființe umane vor muri - poate toate de pe Marte. Apoi extremiștii din Partidul Umanității vor acționa în stilul lor, iar Marte va fi înglobat în Imperiu cu forța - dar după moartea ultimului marțian. Și toate astea, dacă Bonforte nu se arată la ceremonia adopțiunii ... Marțienii iau lucrurile astea în serios.

Dak a plecat la fel de brusc cum apăruse, iar Penelope Russell a reactivat proiectorul. Și mi-am dat seama cu năduf că trebuia să-l întreb ce-i împiedică pe inamicii noștri să mă ucidă **pe mine**, dacă pentru a răsturna căruța politicii era suficient ca Bonforte (în persoană, sau prin dublura sa) să fie împiedicat să ajungă la acea ceremonie barbară a marțienilor. Dar am uitat să-l întreb - poate că, de fapt, mi-era frică de răspuns.

Dar iată că-l studiam din nou pe Bonforte, îi urmăream mersul și gesturile, îl simțeam, îl îngînam, piutind în detașarea blîndă a reveriei, generată de efortul artistic. Intrasem deja în

"pielea" lui.

Dar am ieșit din ea, cînd mi s-a arătat o imagine în care Broadbent, înconjurat de marțieni, era atins de pseudomembrele ălora. Eram atît de cufundat în imagine încît i-am simțit - iar putoarea era insuportabilă. Am strigat îngrozit:

- Închide-o!

S-a făcut lumină și imaginea a dispărut. Domnișoara Russell mă privea.

- Dar asta ce mai e?

Încercam să-mi recapăt suflul și să-mi stăpînesc tremuratul.

- Domnișoară Russell ... îmi pare foarte rău ... dar, te rog ... nu-i mai da drumul. Nu pot să suport marțienii.

Mă privea uluită dar și disprețuitoare.

- Eu le-am spus, spuse calm dar cu răutate, că schema este ridicolă, n-o să țină.

- Îmi pare foarte rău. N-am ce-i face.

N-a mai zis nimic, s-a ridicat cu greu din storcător. Nu a mers la fel de ușor ca Dak sub două gravitații, dar s-a descurcat. A plecat fără o vorbă, trăgînd ușa după ea.

Nu s-a mai întors. În schimb în ușă a apărut un om care parcă locuia într-un uriaș vintir ambulant.

- Hai s'trăiești, tineret! hîrîi. Era cam la șaizeci de ani, cam greoi, prietenos; nu era nevoie să-i văd diploma, era deprins cu suferinzii.

- Să trăiești și dumneata.

- De acord. Mai ușor ar fi în gravitație redusă. Privi în jos spre depozitul în care era balotat. Cum îți place corsetul meu pe rotile? Nu-i prea arătos, dar îmi ușurează inima. Apropo, ca să fim în regulă, eu sînt doctorul Capek, terapeutul personal al domnului Bonforte. Știu cine ești. Ce e, domnule, cu marțienii ăștia?

Am încercat să-i explic cît mai bine și stăpînit.

Doctorul Capek dădu din cap.

- Căpitanul Broadbent trebuia să-mi spună. Schimbam ordinea în programul de îndoctrinare. Căpitanul e un tinerel de ispravă, dar, cînd și cînd, mușchii sînt mai tari decît creierul ... E un extrovertit atît de perfect încît mă sperie. Dar nu-i grav. Domnule Smythe, îți cer permisiunea să te hipnotizez. Ai cuvîntul meu de medic că-ți va fi de mare folos și nu-ți va afecta integritatea personală.

Scoase la iveală un ceas de buzunar din cele vechi, în chip de insignă a profesiei, și-mi luă pulsul.

- Ți-o acord, domnule, dar va fi în zadar. Nu se prinde de mine, spusei fiind obișnuit cu tehnicile hipnotice de cînd îmi făceam actul mental, iar profesorii mei n-au reușit niciodată să mă hipnotizeze. Ceva hipnoză e bună în actul ăsta, mai ales dacă poliția mai închide ochii cînd e vorba de legile asociației medicale cu care ne-au blagoslovit.

Și ce-i cu asta? Atunci, ne vom strădui. Ia încearcă să te liniștești, să stai frumos și să vedem care e necazul.

Învîrtea ceasul și-i răsucea lănțișorul, după ce-mi luase pulsul. Am pomenit de el pentru că reflecta lumina ce venea de deasupra capului meu, dar îmi ziceam că nu era decît un tic nervos inconștient și oricum, nu era așa de important pentru a-mi atrage atenția asupra lui.

- Sînt liniștit, îl asigurai. Întreabă-mă ce dorești. Sau dacă vrei, asociație liberă.

- Doar lasă-te să plutești, spuse moale. La două gravitații, te simți greu, nu? Eu, în momentele astea, dorm. Îți scoate sîngele din creier, te moleșește. Ei o să propulseze iar acum. Va trebui să dormim cu toții ... Ne vom simți grei ... Va trebui să dormim ...

Începusem să-i spun că mai bine punea ceasul la locul lui, altfel îi sărea din mînă. Dar n-am mai apucat.

Cînd m-am trezit, cealaltă cușetă de accelerare era ocupată de doctorul Capek.

- S'trăiești, puștiule, mă salută el. M-am săturat de căruțul ăla afurisit și m-am vîrît aici să-mi fie mai ușor.

- Ăă ... sîntem din nou la două gravitații?

- E? A, da! Sîntem la două gravitații.

- Îmi pare rău că am ațipit. Cît am dormit.

- O, nu mult. Cum te simți?

- Bine. Foarte odihnit, de fapt.

- Asta e efectul normal. Al accelerării, adică. Ce zici de niște poze?

- Dar cum să nu, dacă dorești, doctore.

- OK, spuse și ridică mîna, iar încăperea se întunecă.

Mă gîndeam că avea de gînd să-mi arate alte imagini cu marțieni; mă hotărîsem să nu panichez. La o adică, în multe ocazii am considerat să mă prefac că nici nu există; niște simple imagini cinematografice n-aveau cum să mă afecteze - înainte fusesem luat prin surprindere.

Erau într-adevăr imagini 3 D cu marțieni, cu și fără domnul Bonforte. Și puteam să-i studiez cu detașare, fără groază și dezgust.

M-am pomenit că-mi **făcea plăcere** să-i privesc!

Am scăpat un strigăt și Capek opri filmul.

- Necazuri?

- Doctore ... m-ai hipnotizat!

- Așa mi-ai spus.

- Dar eu nu pot fi hipnotizat.

- Neplăcut lucru.

- Ăă ... deci ai reușit. Nu-s bătut în cap să nu-mi dau seama. Să mai încercăm cu imaginile alea. Nu-mi vine să cred.

Le-a dat drumul și m-am uitat la ele și m-am minunat. Marțienii nu erau dezgustători, dacă-i priveam fără prejudecată; nu erau nici urîți. De fapt, erau la fel de grațioși ca și o pagodă chinezească. Adevărat, nu aveau formă umană, dar nici pasărea paradisului nu are, iar păsările paradisului sînt cele mai frumoase creaturi.

Am început să realizez și că pseudomembrele lor puteau fi expresive; gesturile lor ciudate aveau ceva din drăgălășenia cățelușilor. Îi priveam din totdeauna pe marțieni prin lentilele urii și fricii.

Bineînțeles, am strîmbat din nas, cu mirosul lor era mai greu să te obișnuiești - dar deodată mi-am dat seama că-i miroseam, simțeam acel miros - și nu mă deranja! De fapt, îmi plăcea.

- Doctore! am spus. Mașina asta are și dispozitiv **mirositor**, nu?

- Ei? Nu cred. Nu, sigur nu - ar fi o greutate parazitară prea mare pentru iaht.

- Dar trebuie să aibă. Simt foarte bine mirosul.

- A, da, spuse privindu-mă rușinat. Puștiule, ți-am mai făcut ceva care sper că nu te va incomoda.

- Da?

- Cînd scotoceam prin cutiuța ta, am constatat că mare parte din orientarea ta neurotică referitoare la marțieni era determinată de mirosul trupurilor lor. N-am avut timp să aprofundez, așa că am compensat-o. Am rugat-o pe Penny - adică tinerica de adineauri - să-mi împrumute din parfumurile ei. Tare mi-e teamă că de-acum, puștiule, monștrii tăi vor mirosi ca o casă de plăceri din Paradis. Dacă aveam timp, foloseam un miros mai familiar, ca, de exemplu, căpșuni, clătite și sirop. Dar a trebuit să improvizez.

Am adulmecat. Da, mirosea a parfum puternic și scump și totuși, la naiba, erau efluviile marțienilor.

- Plăcut.

- Așa-i, n-ai încotro.

- Dar cred că ați prăpădit o sticlă întreagă. E fleașcă totul.

- Hă? Nicidecum. Ți-am plimbat capacul pe la nas acum o jumătate de oră, i-am dat flaconul înapoi și Penny s-a dus cu el, spuse și adulmecă. Nu mai miroase. "Pasiunea Junglei", așa scria pe flacon. Cred că aveau mult musc. Am acuzat-o că vrea să extermine echipajul și mi-a rîs în nas, și zicînd asta se ridică și deconectă stereopixul. Destul acum. Te pun la ceva mai folositor.

Cînd imaginile pieriră, pieri și mireasma, cum se întîmplă cu dispozitivul **mirositor.** A trebuit să recunosc că era numai în capul meu. Dar, ca actor, eram conștient oricum.

Cînd Penny s-a întors, peste cîteva minute, împrăștia aceeași mireasmă cu a marțienilor.

Adorabil.

Capitolul patru

Instruirea mea a continuat în acea cameră (camera de oaspeți a domnului Bonforte adică) pînă la răsturnare. N-am dormit decît sub hipnoză, și nici nu simțeam nevoia. Dar Capek și Penny au stat cu mine pe rînd. Din fericire, omul meu era foarte mult fotografiat și înregistrat și mai aveam și colaborarea celor apropiați. Era material cît cuprinde; nu-mi rămînea decît să asimilez cît mai mult, treaz sau sub hipnoză. Nu știu de cînd nu-mi mai era antipatic Bonforte. Capek m-a asigurat - și l-am crezut - că nu mi-a implantat nici o sugestie hipnotică în acest sens; nu-i cerusem, și sînt sigur că respecta cu scrupulozitate preceptele morale ale medicului și hipnoterapeutului. Dar cred că e ceva intrinsec - aș ajunge să-l îndrăgesc și pe Jack Spintecătorul, dacă i-aș studia rolul. Deci așa stă problema: pentru a învăța un rol cu adevărat, trebuie să ajungi să fii acel personaj. Omul ori se place, ori se sinucide, una ori alta.

"A înțelege tot înseamnă a ierta tot" - și-am început să-l înțeleg pe Bonforte.

La răsturnare, am avut parte de restul, de o gravitație promisă de Dak. N-am fost în imponderabilitate, iar în loc să stingă motoarele, ceea ce cred că era neplăcut pentru ei, în mers, nava a

descris o înșurubare de 180 de grade, cum s-a exprimat Dak. Nava rămîne în accelerare și asta se face repede, dar are un efect catastrofal asupra simțului echilibrului. Efectul se numește parcă Coriolanus. Sau Coriolis?

Tot ce știu despre nave e că acelea care operează de la suprafața unei planete sînt rachete adevărate, dar acești *voyageurs* le numesc "ceainice" - din cauza jetului de apă sau hidrogen cu care accelerează. Nu sînt considerate veritabile nave cu propulsie atomică, chiar dacă jetul este încălzit cu pile atomice. Navele de salt lung, cum e *Tom Paine*, adică transnavele, sînt (după cum mi-au spus ei) nave adevărate, folosind ecuația lui E care e egal cu MC la pătrat, sau M este egal cu EC pătrat? Mă rog, chestia aia inventată de Einstein.

Dak s-a străduit să-mi explice, și fără îndoială că e interesant pentru cei care se ocupă cu de'al de-astea. Dar nu văd de ce un gentleman să-și încarce inutil mintea. Eu cred că oamenii ăștia de știință cu cît își fac mai mult de lucru cu riglele lor de calcul, cu atît viața ni se complică mai mult. Ce nu era bine înainte?

În cele două ore la o singură gravitație am fost mutat în cabina lui Bonforte. I-am îmbrăcat hainele și i-am purtat fizionomia, iar toți aveau grijă să mă cheme "domnul Bonforte" sau "Șeful" sau (în cazul doctorului Capek) "Joseph", pentru a mă ajuta în realizarea rolului.

Toți în afară de Penny, adică ... Nu putea să-mi zică "domnul Bonforte". M-a ajutat cît a putut, dar nu-i venea să-mi spună așa și pace! Era limpede ca bună ziua că era tipul secretarei care, în taină și cu deznădejde, își iubea bossul, iar pe mine mă respingea dintr-o profundă, ilogică dar firească amărăciune. Era greu pentru amîndoi, mai ales că eu o găseam foarte atrăgătoare. Ce bărbat ar putea să dea ce-i mai bun în el, cu o femeie în preajmă care-l disprețuiește? Mie, în schimb, nu-mi displăcea. Îmi părea rău

pentru ea, dar nu prea-mi cădea bine.

Eram în reprezentație de probe în culise, fiindcă nu toți din *Tom Paine* știau că nu sînt Bonforte. Nu-i cunoșteam pe cei care nu știau de substituție, dar aveam voie să mă relaxez și să pun întrebări, cînd și cînd, numai în prezența lui Dak, Penny și a doctorului Capek. Știam că secretarul principal al lui Bonforte, domnul Washington știa, dar nu arăta; era un mulatru vîrstnic, uscățiv, cu buze subțiri și încleștate, ca de sfînt. Mai erau vreo trei care cu siguranță știau, dar nu erau pe *Tom Paine*; vegheau și ne acopereau de pe *Go For Broke*, avînd grijă de presă și corespondență - Bill Corpsman, purtătorul de cuvînt, și Roger Clifton. Nu știu să spun cu ce se ocupa Clifton. Reprezentant politic? Fusese ministru fără portofoliu, dacă vă amintiți, pe cînd Bonforte era Ministru Suprem, dar asta nu lămurește nimic. S-o luăm simbolic: Bonforte era cu strategia, Clifton cu dregătoria.

Acest mic grup era îndreptățit să știe; dacă mai știau și alții, nu era necesar să mi se spună cine. Oricum stafful lui Bonforte și echipajul lui *Tom Paine* simțeau că la bord se petrecea un lucru neobișnuit, dar nu știau neapărat ce anume. Multă lume m-a văzut intrînd în navă, dar ca "Benny Grey". Dar pînă să mă vadă din nou, devenisem "Bonforte".

Cineva, prevăzător, făcuse rost de un echipament veritabil de machiaj, dar abia m-am atins de el. De aproape se vede fardul; nici Silicofleshul nu redă exact textura pielii. M-am mulțumit doar cu întunecarea tenului meu natural cu cîteva umbre de Semiperm, în rest nu făceam decît să-i port figura, din interior. A trebuit să-mi sacrific mult din podoaba-mi capilară, doctorul Capek inhibînd rădăcinile. Nu mă deranja; un actor poate purta oricînd falsuri - și eram sigur că slujba asta era suficient de bine plătită pentru a-mi putea permite să stau toată viața fără să fac nimic, dacă voiam.

Pe de altă parte, mi se făcea rău cîteodată realizînd că "viața"

n-ar mai fi destul de lungă - vezi chestiile cu cel care știe prea multe și cei morți și bîrfele. Dar începeam, pe bune, să capăt încredere în acești oameni. Erau cu toții foarte drăguți - ceea ce aflam și despre Bonforte, ascultîndu-i discursurile și vizionîndu-i pixurile. O figură politică nu e o persoană, am aflat, ci o echipă compactă. Dacă Bonforte n-ar fi fost un om cumsecade, nu i-ar fi strîns în jurul său pe acești oameni.

Limba marțiană îmi va da multă bătaie de cap, îmi zisesem. Ca mai toți actorii, ciupeam ceva marțiană, veneriană și joviana periferică etc., cît să fiu credibil în fața camerei sau pe scenă. Corzile vocale umane nu sînt atît de versatile ca timpanul marțianului, îmi pare, și, în orice caz, transcrierea semifonetică în litere romane, de pildă "kkk" sau "jjj" sau "rrr", nu are de a face cu sunetele reale mai mult decît g din "gnu" cu pocnetul inhalat prin care un Bantu pronunță "gnu". "jjj", ca un exemplu, aduce mult cu un strigăt din Bronx.

Norocul meu a fost că Bonforte nu era dotat pentru alte limbi, pe cînd eu sînt un profesionist: am ureche, imit orice sunet, de la un fierăstrău lovind un cui într-o scîndură pînă la găina deranjată în cuibar. Era necesar să acumulez puțina marțiană pe care o stăpînea Bonforte. Muncise mult pentru a-și depăși limitele; fiecare cuvînt și frază pe care le știa fuseseră înregistrate pentru a-și putea studia greșelile.

Așadar, i-am studiat greșelile, cu ajutorul proiectorului și cu Penny lîngă mine tot timpul, selectînd casete și răspunzînd la întrebări.

Limbile oamenilor sînt de patru feluri: flexionare, ca anglo-americana, poziționale cum e chineza, aglutinate ca vechea turcă, polisintetice (unități propoziționale) ca limba eschimoșilor - la care, bineînțeles, adăugăm acum structurile străine, bizare și aproape imposibile pentru mintea omenească, ale venerianei

non-repetitive și emergente. Din fericire, marțiana e analogă structurilor lingvistice umane. Marțiana fundamentală, limbajul comercial, este poziționalã și conține numai idei concrete simple precum salutul: "Te văd". Marțiana superioară este polisintetică și foarte stilizată, cu expresii pentru fiecare nuanță din sistemul lor complex de recompense și pedepse, obligații și îndatoriri. Fusese prea mult pentru Bonforte.

Penny mi-a spus că el putea să citească foarte ușor șirurile de puncte folosite de ei pentru scriere, dar în marțiana superioară nu putea pronunța decît cîteva sute de propoziții.

Mamă, cît am tras să învăț puținele sute pe care le știa!

Greul căzuse pe umerii lui Penny. Și Dak vorbea puțină marțiană, dar era nevoit să stea mai mult în cabina de control, din cauza pierderii lui Jock. Am coborît de la două gravitații la una pe parcursul ultimelor milioane de mile, timp în care nu l-am mai văzut, iar eu am studiat ritualul ceremoniei adopțiunii, asistat de Penny.

Tocmai terminasem de parcurs discursul de acceptare a primirii în cuibul lui Kkkah - un discurs altfel decît cel spiritual al unui băiat evreu ortodox care își asumă responsabilitățile bărbăției, ci tot atît de rigid, invariabil, ca monologul lui Hamlet. Îl citisem, completîndu-l cu erorile de pronunție și cu ticurile faciale ale lui Bonforte, și întrebai:

- Cum a fost?

- A fost foarte bine, răspunse ea fără entuziasm.

- Mersi, creațo.

Era o expresie pe care o culesesem din casetele de practică lingvistică din arhiva lui Bonforte; așa-i spunea ei în momentele sale de gingășie - și eram exact în rol.

- Nu-ți permit să-mi spui așa!

Sincer surprins, îi spusei, tot în rol:

- Vai, Penny, copila mea!

- Nu-ți permit să-mi spui nici **așa! Nu** ești decît un **impostor!** Un **măscărici!** Un ... **actor!**

Sări în picioare, fugi - doar pînă la ușă, mai departe n-avea unde - se opri, își luă fața în mîini, cu umerii zgîlțîiți de plîns.

Cu un efort deosebit mă rupsei de personaj, și revenind la figura și vocea personală, spusei:

- Domnișoară Russell!

Se opri din plîns, se răsuci, mă privi și-i căzu falca.

Adăugai, păstrîndu-mi identitatea:

- Vino înapoi și stai jos.

Credeam că o să mă refuze, apoi păru că-și revine, veni încet la locul ei, se așeză, cu mîinile în poală, dar arborînd mutrița unei fătuțe care mai ține puțin supărarea.

Îi dădui un răgaz, apoi spusei calm:

- Da, domnișoară Russell, sînt un actor. E un motiv serios să mă jignești?

Era îmbufnată.

- Fiind actor, am venit aici să-mi fac meseria. Și știi de ce. Știi că am fost tras pe sfoară - nu aș fi acceptat dacă eram pus la curent, orice-ar fi fost. Îmi displace slujba asta mai mult decît îți displace prezența mea - pentru că, în ciuda exaltantelor asigurări ale căpitanului Broadbent, cred că va fi vai și amar de pielea mea - și țin foarte mult la pielea mea; numai pe asta o am. Și cred că știu de ce nu mă poți înghiți. Dar e ăsta un motiv să-mi faci viața și mai grea?

Mormăi.

- Vorbește tare! făcui.

- E necinstit! E **indecent!**

Oftai.

- Este mai mult chiar, este imposibil - fără bunăvoința

celorlalți membri ai distribuției. Să-l chemăm deci pe căpitanul Broadbent și să-i spunem. Hai să renunțăm.

Îi văzui imediat fața.

- O, nu! Nu se poate.

- De ce? Mai bine renunțăm acum decît să dăm chix. Nu pot susține o reprezentație în aceste condiții. Să recunoaștem.

- Dar ... dar ... **trebuie!** E necesar.

- De ce e necesar, domnișoară Russell? Rațiuni politice? Nu mă interesează politica nici atît - și mă-ndoiesc că ai avea vreun interes profund. Atunci de ce trebuie?

- Pentru că ... pentru că ... **el** ...

Se opri, nemaiputînd continua din cauza sughițurilor.

Mă ridicai, mersei spre ea, îi pusei mîna pe umăr.

- Știu. Pentru că, altfel, ceva ridicat de **el** în ani de zile se prăbușește. Pentru că el nu poate să acționeze, iar eu și prietenii lui încercăm să acționăm în locul lui. Pentru că îi sînt devotați. Pentru că și tu îi ești devotată. Cu toate astea, e dureros să vezi pe altcineva în locul care i se cuvine numai lui. Și apoi, tu ești aproape ieșită din minți de durere și îngrijorare. Așa e?

- Da.

Abia o auzii. O luai de bărbie și-i ridicai capul.

- Știu de ce ți-e așa de greu să mă suporți în locul lui. Îl iubești. Dar eu fac tot ce știu pentru el acum. **Trezește-te femeie! Trebuie să-mi complici și mai mult munca, socotindu-mă un gunoi?**

Era șocată. Credeam că mă va plesni. Spuse deodată:

- Îmi pare rău. Îmi pare foarte rău. Nu se va mai întîmpla.

Îi lăsai bărbia și spusei sec:

- Atunci, la treabă!

Nu se mișcă.

- Poți să mă ierți?

- Hm? N-am de ce să te iert, Penny. Te-ai purtat așa pentru că-l iubești și erai îndurerată. Acum, hai la treabă. Vreau să ias[illegible] la fix - și mai avem cîteva ore, spusei intrînd imediat în rol.

Luă o casetă și recomută proiectorul. Îl mai privi o dată pe Bonforte, apoi făcui discursul de acceptare fără sunet, potrivindu-mi vocea - vocea lui, vreau să spun - cu imaginea. Ea mă urmărise, trecîndu-și privirea uluită de la imagine la mine. Terminai și deconectai singur proiectorul.

- Cum a fost?

- A fost perfect!

Am zîmbit ca el.

- Mersi, creațo.

- Pentru puțin ... "domnule Bonforte".

Peste două ore eram la rendezvous cu *Go For Broke.*

Dak îi aduse pe Roger Clifton și Bill Corpsman în cabina mea, imediat după transferul lor de pe *Go For Broke.* Îi știam din poze. Mă ridicai și spusei:

- Bună, Rog. Ce bine că te văd, Bill.

Vocea-mi era caldă, dar degajată; la nivelul acestor oameni, o cursă pe Pămînt și înapoi înseamnă o simplă despărțire de cîteva zile, și-atît. Am șonticăit apropiindu-mă de ei și le-am întins mîna. Nava era atunci în propulsie inferioară pentru ajustarea orbitei.

Clifton îmi aruncă o privire scurtă, apoi "merse" și el. Își scoase trabucul din gură, îmi strînse mîna și spuse liniștit:

- Mă bucur că te-ai întors, Șefule.

Mărunțel, chelie, vîrstă medie, avea aerul unui avocat și a unui bun jucător de pocker.

- Ceva deosebit în lipsa mea?

- Nu. Rutină. Penny are dosarul.

- Bun.

Mă-ntorsei spre Bill Corpsman și-i întinsei mîna.

Nu dădu mîna. Își puse mîinile în șold, mă măsură și fluieră.

- Nemaipomenit! Cred că vei reuși, zise măsurîndu-mă iar. Întoarce-te, Smythe. Plimbă-te. Ia să văd cum mergi.

Simțeam iritarea lui Bonforte în fața acestei impertinențe, desigur, o exprimam. Dak îl prinse de braț și-i spuse:

- Dă-o dracu', Bill. Ai uitat ce-am vorbit?

- Fleacuri! Camera este izolată fonic. Vreau să văd dacă e în stare. Smythe, cum stai cu marțiana? O gîngurești?

I-am răspuns cu o singură polisilabă chițăită în marțiana superioară, o propoziție care înseamnă aproximativ: "Buna purtare impune ca unul dintre noi să plece!" - dar însemna mai mult, fiind o provocare ce determină demisia cuiva dintr-un cuib.

Nu cred că Corpsman a înțeles-o; îmi spuse rînjind:

- M-ai dat gata, Smythe. E bine.

Dar Dak înțelesese. Îl luase de mînecă pe Corpsman.

- Bill, ți-am spus s-o dai dracu'. Ești pe nava mea, e un ordin. De acum jucăm pe bune - minut cu minut.

Clifton spuse și el:

- Fii atent cu el, Bill. Știi că așa am stabilit. Să nu călcăm alături.

Corpsman îl privi și ridică din umeri.

- E-n regulă, în regulă. Îl verificam doar - oricum, a fost ideea mea. Îmi oferi o jumătate de zîmbet și zise: S'trăiești, domnule Bonforte. Mă bucur că te-ai întors.

Fusese o umbră de emfază pe "domnule", dar îi răspunsei:

- Mă bucur că sînt din nou acasă, Bill. Mai ai ceva să-mi spui înainte de a coborî?

- Nu cred. Conferință de presă la Goddard City după ceremonii.

Vedeam cum îmi urmărea reacțiile. Dădui din cap.

- Foarte bine.

Dak interveni.

- Dar, Rog, cum vine asta? E nevoie? Tu ai autorizat-o?

- Aveam de gînd să mai spun, continuă Corpsman, întorcîndu-se spre Clifton, înainte ca să scapè vîslele căpitanul nostru, că voi avea grijă să le spun băieților că Șeful a contractat o laringită în timpul ceremoniilor - sau o limităm la cîteva întrebări scrise anticipative la care vom da niște răspunsuri, pe care le vom scrie în timpul ceremoniilor. Văzînd cît de mult aduce cu Șeful, aș risca. Ce zici, domnule ... "Bonforte"? Crezi că te descurci?

- Nu văd nici o problemă, Bill.

Mă gîndeam că dacă reușeam să trec pe lîngă marțieni cu nonșalanță, aș fi în stare să bat cîmpii *ad lib.* cu o grămadă de reporteri umani pînă s-ar plictisi. Stăpîneam vorbirea lui Bonforte și ceva din atitudinile lui politice - și nu e cazul să intru în detalii.

Dar Clifton era îngrijorat. N-apucă să vorbească pentru că difuzorul tună. "Căpitanul e chemat la cabina de control. Minus patru minute".

Dak spuse degrabă.

- Trebuie să vă aranjați aici. Trebuie să pun sania pe pîrtie. Sus nu-l mai am decît pe tînărul Epstein.

Porni spre ușă.

Corpsman strigă.

- Hei, căpitane! Voiam să-ți spun ...

Ieși pe ușă după Dak, fără să-și ia rămas bun.

Roger Clifton închise ușa lăsată deschisă de Corpsman, veni înapoi și spuse rar:

- Vrei să riști conferința asta de presă?

- Cum credeți. Eu vreau să-mi fac treaba.

- Mmm ... Atunci, eu aș risca - dacă folosim metoda lui Bill

cu întrebări scrise. Dar voi verifica răspunsurile lui Bill înainte ca tu să le enunți.

- Foarte bine. Dacă reușești cumva să-mi parvină pentru zece minute, nu va fi nici o dificultate. Învăț repede.

Mă inspectă.

- Te cred ... Șefule. E-n regulă, o pun pe Penny să-ți paseze răspunsurile imediat după ceremonii. Apoi te retragi frumos la toaletă.

- Merge.

- Cred că da. Ăă ... Trebuie să-ți spun că mă simt mult mai bine, acum, că te-am văzut. Te pot ajuta cu ceva?

- Nu cred, Rog. A, ba da. Ceva noutăți ... de la el?

- M? Ei, și da și nu. E tot în Goddard City; sîntem siguri. Nu au decolat de pe Marte, nici spre altă zonă. Le-am blocat ieșirile - dacă aveau de gînd să-și ia zborul.

- Păi! Goddard City nu e mare, nu? Nu mai mult de o sută de mii? Atunci care-i șpilul?

- Șpilul e că nu îndrăznim să admitem că tu - adică **el** - nu mai e. După ce terminăm cu adopțiunea asta, te scoatem din circulație și anunțăm răpirea ca și cum tocmai ar fi avut loc și-i vom face să ia orașul la purecat. Autoritățile orășenești sînt toți aleșii Partidului Umanității, dar va trebui să colaboreze - după ceremonie. Va fi cea mai entuziastă colaborare pe care ai văzut-o vreodată, pentru că va trebui să-l scoată la iveală pe Bonforte, înainte ca tot cuibul Kkkahgral să facă praf orașul.

- Oho. Mai am încă multe de învățat despre psihologia și obiceiurile marțienilor.

- Toți mai avem!

- Rog? Mmm ... Ce te face să crezi că mai e în viață? Nu le-ar fi mult mai folositor - mai puțin riscant - să-l ucidă?

Mă gîndeam cît de ușor scapi de un cadavru, dacă ești destul

de tare.

- Te înțeleg. Dar și asta este legată de conceptele marțienilor despre "justețe" (a folosit cuvîntul marțian). Moartea e o scuză acceptabilă pentru neîmplinirea unei obligații. Dacă ar fi ucis, l-ar adopta în cuib post-mortem - și atunci tot cuibul și probabil toate celelalte cuiburi de pe Marte vor porni să-l răzbune. Nu le va păsa cîtuși de puțin dacă toată rasa umană va trebui să moară sau să fie ucisă - dar a ucide această ființă umană pentru a nu ajunge să fie adoptată, asta-i cu totul altă mîncare de pește. E o problemă de obligație și justețe - în unele privințe răspunsul marțienilor la o situație este atît de automată încît te gîndești la instinct. Dar nu e instinct, desigur, fiindcă sînt incredibil de inteligenți. Dar sînt în stare și de cele mai afurisite chestii.

Se încruntă și adăugă:

- Cîteodată regret că am plecat din Sussex. Avertismentul alarmei întrerupse discuția, obligîndu-ne să ne grăbim spre cușete. Dak o făcuse dinadins; naveta din Goddard City ne aștepta cînd intrarăm în imponderabilitate. Toți cinci am coborît întinși în cele cinci fotolii - alt schepsis al planificării; comisarul rezident își exprimase dorința de a urca pentru a mă întîmpina, dar a fost convins de Dak să renunțe, anunțîndu-l că nu era loc.

Am încercat să văd mai bine suprafața lui Marte, în timp ce coboram, pentru că abia o văzusem din cabina de control a lui *Tom Paine* - ca unul care mai fusesem acolo de sute de ori, nu trebuia să-mi trădez curiozitatea turistică. N-am văzut mare lucru; pilotul navetei nu ne-a întors pentru a putea vedea bine decît atunci cînd am intrat în planare, iar atunci eram ocupat cu masca de oxigen.

Afurisita aia de mască de tip marțian era gata să mă termine; nu avusesem ocazia să exersez - Dak nu se gîndise și n-am întrevăzut nici un necaz; mai purtasem măști spațiale și acvatice și credeam că e cam același lucru. Nu era. Modelul favorit al lui

Bonforte n-avea dispozitiv bucal, un Mitsubushi "Vînt Blînd" care presurizează direct prin nări - clamă nazală, tampoane pentru nări, iar tuburile pornesc pe sub fiecare ureche din superalimentatorul de la ceafă. Este, nu zic nu, un aparat fain, dacă ești obișnuit cu el, fiindcă poți să vorbești, să mănînci, să bei, etc. cu el. Dar mai bine îmi băga un dentist amîndouă mîinile în gură.

Singura dificultatea reală este exercițiul conștient al controlului mușchilor obturatori din gură, altfel șuieri ca un ceainic, pentru că blestemăția operează pe diferența de presiune. Din fericire, pilotul a egalizat cu presiunea de pe suprafața lui Marte cînd am avut cu toții măștile fixate. Pe moment am crezut că o mierlesc din cauza bazaconiei. Dar m-am trezit că mi-era la fel de familiară ca și periuța mea de dinți. Așa am crezut - după.

Dak m-a scutit de pălăvrăgeala cu comisarul rezident pe parcursul celor două orc de coborîre, dar nu-l puteam ocoli mereu: m-a întîmpinat pe pistă. Timingul precis m-a scutit de alte contacte umane, fiindcă trebuia să ajung repede în orașul marțienilor. Era corect, dar era ciudat că eram mai protejat printre marțieni decît printre semenii mei.

Era și mai ciudat că mă aflam pe Marte.

Capitolul cinci

Domnul comisar rezident Boothroyd era alesul Partidului Umanității, bineînțeles, cum era tot stafful lui, cu excepția tehnicienilor din serviciul civil. Dak mi-a spus că Boothroyd, aproape sigur, nu era implicat în povestea asta; Dak îl considera onest dar prost. Astfel că nici Dak nici Clifton nu credeau că Ministrul Suprem Quiroga era implicat; ei bănuiau grupul clandestin terorist din Partidul Unității, autointitulat "Activiștii" - susținut de băieți suspuși care aveau banul și interese financiare.

Eu n-aș deosebi un Activist de un acționar.

Dar în clipa în care ne-am așezat, ceva îmi sări în ochi și-ncepui să mă întreb dacă amicul Boothroyd era așa de onest și prost cum credea Dak. Era ceva neînsemnat, dar astfel de nimicuri pot periclita o personificare. Pentru că eu eram un Foarte Important Vizitator, comisarul m-a întîmpinat; pentru că nu aveam altă funcție publică decît cea de membru în Marea Adunare și călătoream neoficial, nu au fost onoruri oficiale. Era numai el și aghiotantul - și o fetiță de vreo cinsprezece ani.

Îl cunoșteam din fotografii și știam destule despre el; Rog și Penny mă instruiseră. Ne-am strîns mîinile, l-am întrebat de sinuzită, i-am mulțumit pentru frumoasa ședere din timpul ultimei

vizite, iar cu aghiotantul lui am vorbit în stilul de la om la om, în care excelează Bonforte. Apoi m-am întors spre fată. Știam că Boothroyd avea copii, iar ea era cam de aceeași vîrstă și de același sex cu unul dintre ei; n-am știut - poate nici Rog și nici Penny n-au știut - dacă o mai întîlnisem.

Boothroyd însuși m-a scos din încurcătură.

- N-o știi pe fiica mea Deirdre, nu? A ținut să vină cu mine.

Bonforte nu apăruse în compania unor fetițe, nicăieri în imaginile pe care le-am studiat - așa că a trebuit **să fiu** Bonforte - văduv trecut de cincizeci de ani, fără copii, fără nepoți, cu puțină experiență cu adolescentele, probabil - dar cu multă experiență cu străini de toate felurile. Așadar m-am purtat cu ea ca și cînd ar fi fost de două ori mai matură; nu i-am sărutat mîna, ei, nu chiar. A roșit de plăcere.

Boothroyd spuse cu indulgență:

- Ei, întreabă-l, draga mea. Poate nu vei mai avea ocazia.

Roși și mai mult și spuse:

- Domnule, îmi puteți da un autograf? Colegele mele le colecționează. Îl am pe cel, al domului Quiroga ... Trebuie să-l am pe al dumneavoastră.

Scoase un carnețel pe care-l ținuse ascuns la spate.

Eram ca un pilot de elicopter căruia i se cerea permisul - ăsta eram eu dar în pantalonii altuia. Studiasem din greu, dar nu mă gîndisem că trebuia să plastografiez. Pe toți dracii, nu poți face **totul** în două zile și jumătate!

Dar nu se putea ca Bonforte să refuze o astfel de cerere - și eu eram Bonforte. Am zîmbit jovial și am spus:

- Și zici că-l ai pe-al domnului Quiroga?

- Da, domnule.

- Numai autograful?

- Da. Ăă, a scris "Cele mai bune urări".

Îi făcui cu ochiul lui Boothroyd.

- Numai "Cele mai bune urări", ei? Pentru domnișoare, eu nu scriu decît "Cu dragoste". Uite ce-am să fac eu ...

Îi luai carnețelul, îl răsfoii.

- Șefule, zise impacientat Dak, nu mai avem timp.

- Stăpînește-te, spusei fără să-l privesc. Întreaga nație marțiană poate aștepta, dacă e nevoie, pentru o domnișoară. Înmînai carnețelul lui Penny. Notează, te rog, dimensiunile acestui carnețel. Și adu-mi aminte să trimit o fotografie potrivită pentru a fi lipită pe el - cu autograf cu tot, bineînțeles.

- Da, domnule Bonforte.

- Ce zici, domnișoară Deirdre?

- Uau!

- Bun. Îți mulțumesc că mi-ai cerut. Putem pleca acum, căpitane. Domnule comisar, aceasta este mașina dumitale?

- Da, domnule Bonforte, spuse și-și legănă țeasta. Mi-e teamă că ai convertit un membru al propriei mele familii la erezia dumitale Expansionistă! Nu prea spȍrtiv, ei? Potcoave în mănuși și celelalte?

- Asta ca învățare de minte, să n-o mai expui unor companii nefaste - nu, dȍmnișoară Deirdre? întrebai și ne strînserăm mîinile din nou. Mulțumim pentru întîmpinare, domnule Comisar. Acum, îmi pare rău, cred că ar trebui să ne grăbim.

- Da, desigur. Cu plăcere.

- Mulțam, domnule Bonforte!

- Eu îți mulțumesc, draga mea.

M-am întors încet, pentru a nu apărea nesigur și nervos în imagine.

Peste tot erau fotografi, sunetiști, cameramani și așa mai departe, și mulți reporteri. Bull ținea reporterii departe; cînd eram

pe picior de ducă, îmi făcu un semn cu mîna și spuse:

- Ne vedem mai tîrziu, Șefule, și ne întoarse spatele pentru a vorbi cu unul dintre ei.

Rog, Dak și Penny urcară în mașină. Aglomerația era cea obișnuită pe un cosmodrom; nu atît de mare ca pe un terraport, dar destulă. Nu-mi făceam probleme din moment ce Boothroyd acceptase personificarea - deși printre cei prezenți erau cu siguranță și unii care **știau** că nu eram Bonforte.

Dar nu voiam să-mi fac griji din cauza lor. N-aveau ce să-mi facă, fără să se incrimineze pe ei înșiși.

Mașina era un R011S Outlander, presurizat, dar am păstrat masca de oxigen, așa cum au făcut toți. M-am așezat pe locul din dreapta, Rog, lîngă mine, Penny, lîngă el, iar Dak se chirci pe un scaun pliant. Șoferul aruncă o privire îndărăt prin retrovizor și porni mașina.

Rog spuse încet:

- Mă alarmasem acolo.

- Fără nici un motiv. Acum, vă rog, liniște. Vreau să revăd discursul.

De fapt voiam să mă hlizesc la decorul marțian; știam discursul la perfecție. Șoferul ne ducea pe latura de nord a pistei. Citeam firmele. *Verwijs Trading Company, Diana outlines Ltd., Trei Plante și I.G. Farbenindustrie.* Marțieni erau aproape cît și oameni. Noi, bursucii, avem impresia că marțienii sînt greoi ca melcii - pe planeta noastră mai grea, sînt. În lumea lor, alunecă pe bazele lor ca o piatră plată zvîrlită pe luciul apei.

La dreapta, spre sud, dincolo de pistă, Marele Canal rupea orizontul prea apropiat, cu celălalt mal răsturnat dincolo de el. Drept în față era cuibul Kkkah, un oraș de basm. Mă holbam, inima tresărind în fața frumuseții sale fragile, cînd Dak tresări.

Ieșisem de mult din traficul zonei locuite iar, din față venea spre noi o altă mașină; o văzusem fără să o iau în seamă. Dar Dak era mereu pe fază; cînd cealaltă mașină era foarte aproape, doborî paravanul care-l despărțea de șofer și-l înhăță pe acesta de gît și prinse volanul. Ne înclinarăm spre stînga, ștergînd cealălaltă mașină, apoi spre dreapta, aproape de buza șoselei. Era cît pe-aci să ne răsturnăm, pentru că trecusem de pistă și aici autostrada se învecina cu canalul.

Nu i-am fost de prea mare ajutor lui Dak cu trei zile în urmă, în Eisenhower, dar atunci nu eram înarmat și nici nu mă așteptam la necazuri. Nici acum nu eram înarmat, nici cu un colt otrăvitor, dar m-am comportat mai bine. Dak era mai mult decît ocupat să conducă mașina, aruncat de pe scaunul din spate. Șoferul, dezorientat, încerca să-l îndepărteze de la volan.

M-aruncai în gîtul șoferului, prinzîndu-l în menghină cu brațul stîng, iar cu un deget împungîndu-i coastele.

- Dacă miști, asta ți-a fost!

Vocea aparținea eroului negativ din "*The Second-Story Gentleman*; și replica era a lui.

Prizonierul meu devenise foarte tăcut.

Dak întrebă grăbit:

- Rog, ce fac ăia?

Clifton se uită în spate.

- Întorc mașina.

- Ok, Șefule, zise Dak. Ține pistolul pe șmecherul ăsta, că eu trec peste. Și deja trecea, incredibil, avînd în vedere picioroangele lui și înghesuiala din mașină; se așeză vesel. Mă-ndoiesc că orice mașinărie pe roți poate prinde un Rolls pe un drum drept.

Lovi acceleratorul și mașina se zmuci plecînd ca din tun.

- Cum mai e, Rog?

- E-n regulă. Ce facem cu ăsta? Îi facem vînt?

Victima mea gemu.

- - N-am făcut nimic.

Băgai degetul mai adînc și amuți.

- O, mai nimic, fu de acord Dak cu ochii la drum. N-ai încercat decît să faci un mic "bum!" - suficient ca domnul Bonforte să întîrzie la întîlnire. Dacă nu observam că o lăsasei mai moale ca să-ți fie mai ușor, scăpai. Te-ai pleoștit, ai? spuse și luă un viraj scurt, cu pneurile urlînd, cu giro-ul pus la grea încercare pentru a ne putea ține pe drum. Care-i situația, Rog?

- S-au dat bătuți.

- Așa.

Dak nu încetini; cred că depășisem cu mult trei sute de kilometri.

- Oare ar încerca să ne arunce în aer cu unul din băieții lor la bord? Ce zici, băiatu'? Te casează?

- Nu știu ce îndrugi! O să-ți pară rău!

- Ei, nu? Cuvîntul a patru oameni respectabili contra dosarului tău de criminal? Sau nu ești ocnaș? N-are a face, domnul Bonforte preferă să conduc eu, iar tu, firește, ești încîntat să-i faci un favor domnului Bonforte.

Ne lovirăm de o piatră de nimic, aflată pe drumul ca oglinda, și sării împreună cu captivul meu în tavan.

- Domnul Bonforte!

Victima mea o spusese ca pe o înjurătură.

După cîteva secunde de tăcere, Dak spuse:

- Nu cred c-o să-i facem vînt ăstuia, Șefule. Te lăsăm acolo, iar noi ne retragem într-un loc liniștit ca să putem sta de vorbă.

Șoferul încercă să se elibereze, dar accentuai strînsoarea și-l împunsei cu degetul. Un deget, nu-l prea simți ca o țeavă de pistol - dar cine vrea să se convingă dacă e? Se liniști și spuse:

- N-o să-ndrăzniți să mă înțepați.

- Vai, nu! făcu Dak, prefăcut. E ilegal. Penny, fetițo, ai un bold?

- Cum să nu, Dak.

O auzii pe Penny, parcă speriată - eu eram. Parcă și înspăimîntată - eu, sigur, eram.

- Așa, băiatu', ia spune, ți-a mai băgat cineva un bold sub unghii? Se zice că anulează chiar și o comandă hipnotică de a nu spune nimic. Lucrează pe subconștient, sau cum i-o zice. Singurul dezavantaj este zgomotul neplăcut produs de pacient. Dar mergem undeva în dune, unde nu vei deranja pe nimeni, poate doar pe scorpionii nisipurilor. După ce vorbești - acum vine partea cea mai mișto! După ce vorbești, îți dăm drumul, nu-ți facem nimic, îți dăm voie să te-ntorci în oraș. Dar acum - ciulește urechile! - dacă ești cuminte, îți facem și un cadou. Pentru plimbarea asta, îți lăsăm și masca.

Dak tăcu; se auzea doar vuietul aerului subțire marțian peste capotă. O ființă umană ar putea rezista vreo două sute de Yarzi pe Marte fără mască de oxigen, dacă e zdravăn. Am citit parcă de unul care a mers aproape o jumătate de milă pînă și-a dat ortul. Mă uitai la kilometraj; ne găseam la douăzeci și trei de kilometri de Goddard City.

Prizonierul nostru zise stins:

- Pe onoarea mea, nu știu nimic. M-au plătit doar să stric mașina.

- Îți stimulăm noi memoria.

Apăruseră porțile orașului marțian; Dak începu să reducă viteza.

- Aici cobori, Șefule. Rog, ia pistolul și scutește-l pe musafirul nostru de prezența Șefului.

- S-a făcut, Dak.

Rog se apropie, îl împunse în coaste - tot cu mîna goală.

M-am dat în lături. Dak frînă înaintea porților.

- Mai avem patru minute, spuse vesel. Fainã mașinã. Mi-ar plăcea și mie una. Rog, ia fă-mi loc.

Clifton îi făcu pe plac, iar Dak, cu lopata lui, îi trase șoferului o laterală expertă în gît; omul se înmuie.

- Va sta cuminte, pînă una-alta. Aici, sub ochii cuibului, nu ne putem permite nimic dubios. Să verificăm timpul.

Așa făcurăm. Mai aveam trei minute și jumătate.

- Trebuie să fii punctual, înțelegi? Nici o secundă mai devreme, nici o secundă mai tîrziu, la fix.

- În ordine, răspunserăm în cor, Clifton și cu mine.

- Treizeci de secunde pentru urcatul rampei. Ce-ai de gînd să faci în restul de trei minute?

Oftai.

- Să-mi vin în fire.

- Nici nu ți-ai ieșit. Ai fost pe fază. Capul sus, fiule. Mai ai două ore și te întorci acasă cu buzunarele doldora. Ultimul tur de pistă.

- Sper. A fost tare. Ei, Dak?

- Da?

- Vino puțin.

Ieșii din mașinã și-i făcui semn să vină mai departe.

- Ce se-ntîmplă dacă fac o greșeală...acolo?

- A? făcu Dak surprins, apoi rîse cam prea tare. Nu vei face nici o greșeală. Penny mi-a spus că ești nemaipomenit.

- Da, dar dacă mă-ncurc?

- Nu te-ncurci. Știu cum te simți; am pățit la fel la prima asolizare solitară. Dar cînd a fost să fie, eram prea ocupat cu manevrarea ca să mai am timp să greșesc.

Clifton strigă, glasul pierzîndu-se în aerul subțire.

- Dak! Ești atent la timp?

- E grămadă. Peste un minut.

- Domnule Bonforte!

Era Penny. Am revenit la mașină. A coborît și mi-a întins mîna.

- Succes, domnule Bonforte.

- Mulțumesc, Penny.

Am dat mîna cu Rog, Dak m-a bătut pe umăr.

- Minus treizeci și cinci de secunde. E timpul.

Am dat din cap și am început să urc pe rampă. Cred că mai era o secundă, maxim două, pînă la momentul stabilit, cînd am ajuns sus, pentru că marile porți au început să se deschidă cînd am ajuns în fața lor. Am tras aer în piept și am blestemat afurisita aia de mască de aer.

Apoi am urcat pe scenă.

Nu are importanță de cîte ori ai făcut-o, așteptarea ridicării cortinei îți taie răsuflarea și-ți îngheață inima. Desigur, știi ce ai de făcut. Desigur, i-ai spus managerului să-și facă socotelile. Desigur, ai mai făcut-o de atîtea ori. Nu contează - cînd ieși în față și știi că toți ochii sînt ațintiți asupra ta, așteptînd să vorbești, așteptînd să faci ceva - poate chiar așteptînd să-ți uiți replicile, mamă, cum te simți! De-asta există sufleuri.

M-am uitat, am văzut publicul și am vrut s-o iau la fugă. Aveam trac pentru prima dată în treizeci de ani.

Neamul cuibului se întindea cît vedeam cu ochii. Aveam dinainte un culoar, cu mii de indivizi de o parte și alta, strînși unii într-alții ca un asparagus. Primul lucru pe care-l aveam de făcut, știam, era să merg agale pe mijlocul culoarului, pînă la capăt, unde era rampa care ducea la cuibul central.

Nu puteam să mă mișc.

Mi-am spus: "Ascultă, băiete, ești John Joseph Bonforte. Pe aici ai mai fost de zeci de ori. Ăștia-s prietenii tăi. Te afli aici pentru că vrei să fii aici - și pentru că ei te vor aici. Așa că pornește pe culoar. "Ta dam di **dam!** " Iată că vine mireasa!"

Începeam să mă simt din nou Bonforte. Eram taica Joe Bonforte, hotărît ca totul să iasă perfect - întru cinstea și bunăstarea poporului meu și a planetei mele - și pentru prietenii mei marțieni. Am tras adînc aer în piept și am pornit.

Inspirația profundă m-a salvat: mi-a adus efluviile acelea cerești. Mii și mii de marțieni strînși la un loc - mirosea de parcă un neîndemînatic scăpase și spărsese o ladă cu Pasiunea Junglei. Convins fiind că simțeam acel parfum, m-am întors, instinctiv, să văd dacă nu cumva Penny mă urmase. Simțeam mîna ei caldă în palmă.

Am pornit șchiopătînd în jos pe culoar, încercînd să mă deplasez cu viteza marțienilor. Mulțimea se strîngea înapoia mea. Din cînd în cînd cîte un puști scăpa de sub supravegherea adulților și ieșea înainte. Prin "puști" înțeleg marțieni post-fisiune, la o jumătate din masă și nu mai mult de jumătate din înălțimea unui adult. Nu ies niciodată din cuib și noi înclinăm să uităm că ar exista pui de marțieni. E nevoie de cinci ani, după fisiune, pentru ca un marțian să-și recapete dimensiunile, să-și restaureze creierul și să-și recapete întreaga memorie. În timpul acestei perioade de tranziție el este un idiot care învață să devină un tembel. Rearanjarea genetică și regenerarea implicită, corespunzătoare conjugării și fisiunii îl scoate din funcțiune pentru mult timp. Una dintre casetele lui Bonforte conținea o prelegere asupra acestui subiect, însoțită de cîteva stereouri cam proaste, realizate de un amator.

Puștii, idioți neprihăniți, erau scutiți de rigorile justeții și cele care decurg. Dar sînt înconjurați cu multă dragoste.

Doi puști, amîndoi la fel de mici, foarte mici, ieșiră din

mulțime, patinînd pe culoar și se opriră în fața mea, precum un cățel prostuț în plin trafic. Ori mă opream, ori treceam peste ei.

Mă oprii deci. Ei se apropiară și mai mult, blocîndu-mi complet trecerea și-și scoaseră pseudomembrele, chițăind între ei. Nu înțelegeam o boabă. Curînd mă prinseră de haine și-și strecurau labele moi prin buzunarele de pe mînecă.

Mulțimea era așa de compactă încît n-aveam nici o șansă să-i ocolesc. Eram sfîșiat de două dorințe. Mai întîi că erau așa de drăgălași că-mi venea să mă caut de niște acadele pentru ei - dar, mai întîi și-ntîi, era gîndul minutării precise a ceremoniei adopțiunii. Dacă nu-mi continuam drumul, aveam să comit clasicul păcat împotriva justeții, făcut celebru de însuși Kkkahgral Cel Tînăr.

Dar puștii nu aveau de gînd să-mi facă loc. Unul din ei îmi găsise ceasul.

Oftai și parfumul mă copleși. Apoi făcui un pariu cu mine însumi. Că sărutarea unui copil era o Universală Galactică, deasupra chiar și a justeții marțiene. Mă lăsai într-un genunchi, la nivelul lor, îi dezmierdai lovindu-i ușor cu mîna și mîngîindu-le pielea solzoasă.

Apoi mă ridicai și spusei cu grijă:

- Gata, acum. Trebuie să plec, uzînd o mare parte din stocul meu de marțiană fundamentală.

Puștii se agățară de mine, dar îi dădui la o parte cu luare-aminte și-mi reluai mersul, mărind pasul pentru a recupera timpul pierdut. Nici o baghetă nu-mi găuri spinarea. Riscam să sper că violarea justeții nu atinsese nivelul ofensei capitale.

Am ajuns la rampa care ducea în cuibul central și am început să cobor.

***

Cele trei asteriscuri reprezintă ceremonia adopțiunii. De ce? Pentru că este specifică membrilor cuibului lui Kkkah. Este o problemă familială.

Gîndiți-vă: un mormon poate avea prieteni ne-mormoni foarte apropiați - dar poate această prietenie să-i îngăduie ne-mormonului intrarea în Templul de la Salt Lake City? Niciodată. Marțienii circulă în voie printre cuiburi - dar un marțian pătrunde numai în cuibul central al propriei sale familii. Este lipsit de acest privilegiu chiar și soțul-conjugat. Așadar nici eu nu am dreptul de a vă împărtăși detalii despre ceremonia de adopțiune, mai mult decît un mason care nu poate dezvălui nimic din ritualul lojei.

A, dar în linii mari, ceremoniile nu diferă mult de la un cuib la altul, iar partea mea a fost ca a oricărui candidat - așa că nu e nici o problemă. Nașul meu, cel mai bătrîn prieten al lui Bonforte, Kkkahrrreash - m-a întîmpinat la intrare și m-a amenințat cu o baghetă. Am cerut să fiu ucis imediat dacă mă făceam vinovat de vreo injustețe. Adevărul e că nu l-am recunoscut, chiar dacă-l studiasem în poze. Dar el trebuia să fie pentru că așa cerea ritualul.

Lămurîndu-i astfel că eram adeptul Maternității, Casei, Virtuții Civice și că n-am chiulit de la orele de religie, mi s-a dat voie să intru. 'Rrreash m-a plimbat peste tot, m-au chestionat și am răspuns. Fiecare cuvînt, fiecare gest, era tot atît de stilizat și clasic ca într-o piesă chinezească, astfel n-aveam nici o șansă. Mai tot timpul n-am avut habar ce spuneau, iar jumătate din timpul petrecut acolo n-am înțeles nici propriile replici; cunoșteam indicațiile și răspunsurile, atît. N-a fost ușor în lumina slabă de acolo, lumină mult gustată de marțieni; eu am orbecăit ca o cîrtiță.

Am jucat odată cu Hawk Mantell, cu puțin înainte de moartea lui, cînd era complet surd. Ăsta da om de trupă! Nu se putea folosi de nici un aparat auditiv pentru că nervul al optulea

era mort. Putea să citească pe buze, dar nu se putea așa tot timpul. El regiza producția și o minuta perfect. L-am văzut spunîndu-și textul - apoi se întorcea cu spatele și riposta exact la o replică pe care n-avea cum s-o audă.

Cam așa a fost. Îmi știam rolul și l-am făcut. Dacă ei se încurcau, era treaba lor.

Dar nu prea mi-a ajutat să văd mereu îndreptate spre mine baghetele. Îmi ziceam tot timpul că doar n-o să mă frigă pentru o simplă bîlbă. Eram și eu o amărîtă de ființă umană proastă. Și măcar o notă de trecere meritam pentru străduință. Dar nu eram convins.

După cîteva zile - așa mi s-a părut, deși ceremonia n-a durat mai mult decît a noua parte din rotația lui Marte - după o veșnicie, am mîncat. Nu știu ce, dar n-are importanță. N-am pățit nimic, asta e.

După aceea, cei bătrîni și-au tras discursurile, am răspuns cu discursul meu de acceptare și ei mi-au dat numele și bagheta. Eram marțian.

Nu știam cum se mînuiește bagheta, iar numele meu suna ca un robinet stricat, dar de-atunci acela era numele meu oficial pe Marte, iar eu, membru de sînge al celei mai aristocratice familii de pe planetă - exact după cincizeci și două de ore de cînd un bursuc păgubos făcea cinste unui străin cu ultima lui jumătate de Imperial în barul de la Casa Mañana.

Iată ce ți se poate întîmpla dacă ai de-a face cu străinii.

Am ieșit cît am putut de repede. Dak făcuse un discurs pentru mine prin care susțineam necesitatea imperioasă de a pleca imediat și ei m-au lăsat liber. Eram nervos ca un bărbat într-un internat de fete, pentru că nu mai știam alt ritual. Vreau să spun că

purtarea socială ocazională era și ea strict limitată de obiceiuri pe care nu le stăpîneam. Așa că mi-am recitat scuzele și am șters-o. 'Rrreash și încă un bătrîn m-au însoțit, iar afară mi-am mai încercat norocul cu încă doi puști - poate aceiași. Cînd am ajuns la porți, cei doi bătrîni mi-au spus la revedere într-o engleză chițăită și am rămas singur; porțile s-au închis în spatele meu și inima mi-a venit la loc.

Rollsul mă aștepta acolo unde-l lăsasem; am coborît repede, o portieră se deschise și tare mă mirai s-o văd numai pe Penny. Dar nu-mi displăcea.

- Salut, creațo! Am făcut-o și pe-asta!

- Eram sigură.

Tăiai aerul cu bagheta militărește și-i zisei:

- Spune-mi, te rog, Kkkahjjjerrr, împroșcînd la impactul cu a doua silabă.

- Fii atent cu chestia aia, zise ea supărată

Mă strecurai lîngă ea, pe locul din față.

- Te pricepi la chestiile astea? Îmi reveneam și mă simțeam extenuat dar și vesel; îmi doream o triplă tare și un steak baban, și apoi să aștept cronicile.

- Nu. Dar fii atent, te rog.

- Cred că trebuie doar să apeși aici, zisei și așa făcui; în parbriz apăru o gaură de doi inchi perfect conturată și mașina se depresuriză.

Penny încremeni. Spusei:

- Aoleu, îmi pare rău. O las de-o parte pînă mă instruiește Dak.

Ea reuși să vorbească.

- E-n ordine. Fii atent unde o îndrepți.

Porni mașina și văzui că Dak nu era singurul care se lăsa greu pe accelerator.

Aerul vuia prin gaura pe care o făcusem.

- Ce-i cu graba asta? Aș avea nevoie de ceva timp pentru a învăța textul pentru conferință. L-ai adus? Și unde-s ceilalți?

Uitasem complet de șoferul pe care-l înhățasem. Nu mă mai gîndisem la el de la deschiderea porților cuibului.

- Nu. N-au putut să vină.

- Penny, care-i baiul? Ce s-a întîmplat?

Mă întrebam dacă puteam aborda conferința fără instructaj. Puteam să le spun ceva despre adopțiune; nu era nevoie să mă prefac.

- E vorba dc domnul Bonforte. **L-au găsit.**

Capitolul șase

Nu sesizasem că nu-mi mai spusese "domnul Bonforte". N-avea cum, bineînțeles, eu nemaifiind el; eram din nou Lorrie Smythe, actorul plătit să-l înlocuiască.

Mă lăsai pe spetează și oftai, relaxîndu-mă.

- Deci s-a terminat, în sfîrșit - și ne-am descurcat.

Scăpasem de povară; acum aflai cît de mare fusese. Nu mă mai durea nici piciorul "infirm". Mă lungii spre Penny și-o bătui pe mîna care ținea volanul și-i spusei cu vocea personală:

- Mă bucur că s-a terminat. Dar o să-mi lipsești, amice. Ești om de trupă. Chiar și cea mai bună reprezentație se încheie și compania se destramă. Sper să te mai văd cîndva.

- Și eu sper.

- Sper că Dak a tras deja sforile pentru a mă acoperi și pentru a mă furișa pe *Tom Paine*?

- Nu știu.

Vocea-i suna ciudat și mă uitai repede la ea - plîngea.

Inima-mi sări din piept. Penny plîngea? Că ne despărțim? Nu-mi venea să cred și totuși așa voiam să fie. Tot ce se poate, cu trăsăturile mele atrăgătoare și cu bunele mele maniere, pot fi irezistibil pentru femei, dar e jalnic că prea multe au reușit să-mi

reziste. Penny părea că n-avea atîta putere.

- Penny, spusei degrabă, de ce lacrimile astea, scumpo? Strici mașina.

- Nu pot să mă abțin.

- Păi ... fă-mă să înțeleg. Care-i baiul? Mi-ai spus că l-au adus înapoi; nimic altceva.

Mă oprii îngrozit de o bănuială logică.

- Trăia ... nu ?

- Da ... trăiește ... dar, oh, i-au făcut **rău!**

Izbucni în hohote jalnice și prinsei volanul. Își reveni repede.

- Iartă-mă.

- Mă lași să conduc eu?

- Nici o problemă. Și-apoi tu nu știi ... Adică tu nu trebuie să știi să conduci.

- Hă? Nu fii prostuță. Știu și nu mai are importanță ...

Tăcui, realizînd deodată că poate mai avea importanță. Dacă l-au vătămat pe Bonforte, nu mai putea apărea în public - cel puțin nu după cincisprezece minute de la adoptarea în cuibul Kkkah. Poate va trebui să fac conferința de presă și să-mi fac o plecare publică, iar Bonforte ya fi acela pe care-l vor strecura la bord p.n.v. Ei, mă rog, bine - doar o scurtă rechemare la rampă.

- Penny, Dak și Rog vor să mai rămîn în rol încă puțin? Joc în fața reporterilor? Sau nu?

- Nu știu. N-a fost timp.

Ne apropiam deja de cartierul din marginea pistei și de uriașele baloane ale domurilor din Goddard City.

- Penny, oprește mașina asta și vorbește clar. Trebuie să prind și eu niște fire.

Șoferul vorbise - am neglijat să întreb dacă utilizaseră tratamentul cu boldul. Îl lăsaseră singur, dar nu fusese deposedat de mască; Dak condusese mașina în Goddard City. Eram fericit că pe mine mă lăsaseră la marțieni: acești *voyageurs* n-ar trebui să aibe voie să conducă decît nave cosmice.

Se duseseră la adresa dată de șofer, în Vechiul Oraș, sub balonul inițial. Îmi imaginam jungla aceea, cum sînt pe lîngă fiecare port de cînd fenicienii au trecut cotul Africii, o colcăială de ocnași, prostituate, circari, vagabonzi și alte scursori - zone în care polițiștii nu merg decît cîte doi.

Informația șoferului fusese corectă, dar puțin tardivă.

Negreșit, încăperea adăpostise pe cel răpit, deoarece acolo era un pat folosit timp de cel puțin o săptămînă, o ceașcă de cafea fierbinte - și, înfășurată într-un prosop, pe un raft, proteza dentară mobilă, de tip vechi, a lui Bonforte, recunoscută de Clifton. Dar Bonforte nu era, nici răpitorii nu mai erau.

Ei plecaseră cu intenția de a îndeplini planul original, cu anunțarea răpirii după adopțiune, strîngîndu-l pe Boothroyd cu ușa, amenințîndu-l că vor cere ajutorul cuibului Kkkah. Dar l-au găsit pe Bonforte, au dat peste el pe o stradă, înainte de a părăsi Orașul Vechi - un sărman bătrîn șchiop, neras de o săptămînă, murdar și amețit. Bărbații nu-l recunoscuseră, dar Penny l-a văzut și le-a spus să oprească.

Cînd ajunse aici cu relatarea izbucni din nou în plîns și era să intrăm într-un camion care șerpuia spre unul din docurile de încărcare.

Prin urmare, se prea poate ca flăcăii din mașina aia - care trebuia să ne scoată din cursă - să fii raportat, iar invizibilii conducători ai oponenților noștri să fi hotărît că răpirea nu le mai

era de folos. Cu toate contra-argumentele pe care le-am auzit, eu tot am fost surprins că nu l-au ucis; pînă cînd am înțeles că acțiunea lor a fost mai subtilă, mai folositoare pentru ei și mult mai crudă decît uciderea.

- Unde-i acum?

- Dak l-a adus la căminul pentru *voyageurs,* Domul 3.

- Acolo mergem acum?

- Nu știu. Rog mi-a spus să te iau, apoi a dispărut pe ușa de serviciu a căminului. A, nu, nu cred că vom cuteza să mergem acolo. Nu știu ce să fac.

- Penny, oprește mașina.

- Hm?

- În mod sigur mașina are telefon. Nu ne clintim pînă nu găsim - sau ne imaginăm - ce e de făcut. Dar un lucru e sigur - îmi fac rolul pînă cînd Dak și Rog vor hotărî să mă retrag. Cineva trebuie să vorbească cu ziariștii. Cineva trebuie să facă plecarea publică spre *Tom Paine.* Ești sigură că domnul Bonforte nu poate fi pus pe picioare în așa fel încît s-o facă el?

- Ce? O, în nici un caz! Tu nu l-ai **văzut.**

- Așa-i, nu l-am văzut. Dacă zici tu. E-n ordine, Penny. Eu sînt "domnul Bonforte" din nou și tu ești secretara mea. Ar fi cazul să-i dăm bătaie.

- Da ... domnule Bonforte.

- Acum, încearcă să-l prinzi pe căpitanul Broadbent la telefon, te rog.

Nu găsirăm un anuar în mașină și ea apelă la "Informații" și în sfîrșit obținu legătura cu clubul *voyageur.* Puteam auzi întreaga conversație.

- Clubul *Pilot,* doamna Kelly la telefon.

Penny acoperi microfonul.

- Îi spun numele meu?

- Joci cinstit. N-avem, nimic de ascuns.

- Sînt secretara domnului Bonforte, spuse ea grav. Pilotul dumnealui e acolo? Căpitanul Broadbent.

- Îl cunosc, păpușo. Se auzi un strigăt: Hei! Unul dintre voi, fumătorilor, știe unde s-a dus Dak? după o pauză continuă: S-a dus în camera lui. Îl sun acolo.

După puțin timp, Penny spuse:

- Căpitane? Șeful vrea să-ți vorbească, și-mi trecu receptorul.

- Aici e Șeful, Dak.

- O, unde ești ... dom'le?

- Tot în mașină. Penny m-a luat. Dak, Bill a programat o conferință de presă, se pare. Unde are loc?

Ezită.

- Îmi pare bine că ai sunat, domnule. Bill a anulat-o. S-a produs o ... ușoară schimbare de program.

- Mi-a spus Penny. Îmi convine; sînt cam obosit. Dak, m-am hotărît să nu stau pe sol în noaptea asta; mă cam supără piciorul și mi-e dor de un repaos adevărat în imponderabilitate. (Uram imponderabilitatea, dar Bonforte, nu.) Tu sau Rog trimiteți scuzele de rigoare comisarului și toate cele?

- Avem grijă de tot, domnule.

- Bun. Cît de repede îmi faci rost de o navetă?

- *Pixie* vă așteaptă încă, domnule. Mergeți la Poarta 3, telefonez să vă ia o mașină de pistă.

- Foarte bine. Încheiat.

- Încheiat, domnule.

Înapoiai receptorul lui Penny.

- Creațo, nu știu dacă această frecvență este urmărită sau nu - sau dacă mașina întreagă este cu urechile pe noi. Oricum, ar fi putut să afle două lucruri - unde e Dak și deci unde este el, al

doilea, ce am eu de gînd să fac. Asta-ți sugerează ceva?

Se gîndi, apoi scoase carnetul ei de secretară și scrise: Să lăsăm mașina.

Am dat din cap, îi luai carnetul și scrisei: Cît de departe e Poarta 3?

Răspunse: Ajungem pe jos.

Cu mare băgare de seamă coborîrăm și plecarăm. Trăsese mașina într-un spațiu de parcare administrativ, lîngă un depozit; în foarte scurt timp va fi dusă la locul ei - atîta minuție nu mai avea rost.

După vreo cincizeci de yarzi, ne oprirăm. Ceva avea rost. Nu vremea, cu siguranță. Aerul era aproape un balsam, soarele strălucea pe cerul purpuriu al lui Marte. Traficul, rutier și pietonal, părea că nu ne băga în seamă, sau cel puțin atenția putea fi îndreptată spre frumoasa femeie de lîngă mine, mai degrabă decît spre mine. Totuși era ceva.

- Ce este, Șefule?

- E? Tocmai asta e!

- Domnule?

- Nu mai sînt "Șeful". Personajul nu se vîntură așa aiurea. Înapoi, Penny.

Nu se împotrivi, mă urmă cuminte la mașină. Mă așezai de data asta în spate, într-o postură impunătoare, lăsînd-o să mă transporte la Poarta 3.

Nu era poarta prin care venisem. Cred că Dak o alesese pentru că era folosită mai mult pentru mărfuri decît pentru pasageri. Penny nu luă în seamă indicatoarele și sui Rollsul spre poartă. Un polițist terminal încercă s-o oprească; ea zise cu răceală:

- Mașina domnului Bonforte. Anunță biroul comisarului s-o ridice.

Surprins, cercetă compartimentul din spate, păru că mă recunoaște, salută îngăduitor. Îi întorsei amabilitatea cu un gest, iar el îmi deschise portiera..

- Locotenentul e foarte strict - zona de la intrare să fie liberă, domnule Bonforte, se scuză, dar cred că e-n ordine.

- Poți să muți mașina de aici, imediat. Secretara mea și cu mine plecăm. Mașina de pistă e aici?

- Aflu de la poartă.

Plecă. Era tocmai publicul pe care mi-l doream, destul de important ca să se știe, că "domnul Bonforte" a venit cu mașina lui și a plecat spre iahtul cosmic. Mi-am pus bagheta sub braț, precum Napoleon, bastonul și am șontîcăit după el, însoțit de Penny. Polițistul vorbi cu paznicul, apoi veni repede, zîmbind.

- Mașina de pistă vă așteaptă, domnule.

- Mulțumesc frumos, spusei felicitîndu-mă de precizia minutării.

- Ăă ... făcu polițaiul încurcat, și adăugă șoptit: Și eu sînt expansionist, domnule. Ați făcut o treabă pe cinste azi - și zicînd astea îmi privi bagheta cu smerenie.

Știam exact cum arăta Bonforte în acest context.

- Vai, mulțumesc. Sper că ai mulți copii. Avem nevoie de o majoritate solidă.

Hohoti mai tare decît merita.

- Bună! Hm, pot s-o spun și la alții?

- Desigur.

Pornisem, intram pe poartă. Paznicul puse mîna pe mine.

- Ăă ... Pașaportul, domnule.

Cred că-mi schimbasem expresia.

- Pașapoartele, Penny.

Ea-l țintuia pe funcționar cu privirea.

- Căpitanul Broadbent se ocupă cu toate autorizările.

Paznicul mă privi, apoi se uită aiurea.

- Cred că e-n ordine. Dar eu sînt obligat să le verific și să le iau seria.

- Da, desigur. Ei, bine, cred că ar trebui să-l rog pe căpitanul Broadbent să dea fuga pe pistă. Naveta mea o fi în numărătoare? Poate ar fi bine să anunți turnul s-o mai "țină" puțin.

Dar Penny se dezlănțuise.

- Domnule Bonforte, dar e de-a dreptul ridicol! **Niciodată** n-am fost verificați în halul ăsta - în nici un caz pe **Marte.**

Polițaiul interveni.

- Dar sigur că e-n regulă, Hans. Doar e domnul Bonforte.

- Sîgur, dar ...

Luai cuvîntul cu un zîmbet vesel.

- Există o soluție, foarte simplă. Dacă dumneata ... cum te cheamă?

- Haslwanter. Hans Haslwanter, răspunse fără tragere de inimă.

- Domnule Hanslwanter, sună-l pe comisarul Boothroyd, vorbesc eu cu el și-l scutim pe pilot de un drum pînă aici - și pe mine de o întîrziere de mai bine de o oră.

- Hm, n-aș vrea, domnule. Să sun biroul căpitanului portului? sugeră el, plin de speranță.

- Dă-mi numărul domnului Boothroyd. Îl sun **eu.**

De data asta îmi asprisem vocea, compatibilă cu atitudinea unei personalități cu timpul drămuit, care dorește să fie democratică, dar destul de influentă pentru a nu-și pierde timpul cu fleacuri.

O nimerisem.

- Nu e nici o problemă, domnule Bonforte. Știți ...

regulamentul.

- Da, știu. Mulțumesc.

O luasem din loc.

- Opriți-vă, domnule Bonforte. Priviți.

M-am uitat peste umăr. Funcționarul ăla zelos nevoie mare ne ținuse destul ca să avem acum toată presa în spinare.

Cineva îngenunchiase și mă amenința cu un stereocom; privi peste automat și zise:

- Mai sus bagheta, să se vadă.

Unii cu diverse echipamente ne înconjurau; unul urcase pe capota Rollsului. Altul îmi băgase un microfon sub nas, încă unul îndreptase un micro direcțional spre mine ca o pușcă.

Eram furios ca o vedetă trecută într-o revistă cu minuscule; dar îmi amintii cine trebuia să fiu. Zîmbind, mă răsucii pe călcîie încet. Bonforte, era foarte atent la mișcare, știind foarte bine că apărea accelerată în filme; nu-mi era greu.

- Domnule Bonforte, de ce ați anulat conferința de presă?

- Domnule Bonforte, se spune că intenționați să cereți Marii Adunări să acorde cetățenie deplină pentru marțieni; vreți să comentați?

- Domnule Bonforte, cînd intenționați să supuneți actualul guvern unui vot de încredere?

Ridicai mîna în care ținea bagheta și rînjii.

- Pe rînd, vă rog! Așadar, care era prima întrebare?

Porniră toți o dată, bineînțeles; pînă se tocmiră ei, mai trecu un timp în care nu fu nevoie să dau nici un răspuns. Bill Corpsman apăru, șarjînd.

- Aveți milă, băieți. Șeful a avut o zi grea. Vă stau eu la dispoziție.

Cu palma întinsă, zisei:

- Pot sacrifica un minut-două, Bill. Domnilor, tocmai plecam,

dar pot aborda esențialul din întrebările puse. Deocamdată, actualul guvern nu plănuiește nici o reevaluare a relațiilor Imperiului cu Marte. Nefăcînd parte din executiv, opiniile mele nu sînt destul de pertinente. Vă sugerez să-l întrebați pe domnul Quiroga. În problema impunerii votului de încredere de către opoziție, tot ce pot să vă spun este că nu o vom face pînă nu vom fi siguri că vom cîștiga - și știți foarte bine cum stăm acum.

Cineva zise:

- Asta nu înseamnă mare lucru, nu?

- Nici nu voiam să spun un lucru mare, fu replica mea înmuiată cu un rînjet. Puneți întrebări la care pot să răspund, în mod legitim. De genul "Vă mai bateți nevasta?" și veți avea răspunsuri pozitive. (Ezitai, amintindu-mi că Bonforte avea reputația unui om direct și deschis, mai ales cu presa.) Dar nu vreau s-o scald. Știți cu toții de ce sînt astăzi aici. Iată ce vreau să vă zic, și puteți să mă citați, dacă doriți. (Răscolii prin memorie în discursurile lui Bonforte în căutarea unui fragment adecvat.) Ceea ce s-a întîmplat astăzi nu e menit să cinstească pe un om. Este - făcui un gest cu bagheta - dovada putinței de a arunca o punte peste diferențe, cu înțelegere, între două rase. Rasa noastră se răspîndește printre stele. Vom descoperi, **descoperim**, că sîntem supranumerici. Dacă vrem să realizăm cu succes expansiunea noastră cosmică, trebuie să fim cinstiți, simpli, cu inima deschisă. Am auzit pe unii zicînd că vecinii noștri marțieni vor să invadeze Pămîntul cînd vor avea prilejul. Este o prostie; Pămîntul nu le este prielnic. Să avem grijă de semenii noștri, dar să nu ne lăsăm îndemnați de teamă și ură la fapte nelegiuite. Astrele nu vor fi cucerite de minți înguste; noi trebuie să fim mari cît cosmosul.

Reporterul ridică o sprînceană.

- Domnule Bonforte, parcă am mai auzit discursul ăsta și în februarie trecut.

- Îl veți auzi și în februarie viitor. Și în ianuarie, martie și alte luni. Adevărul niciodată nu va putea fi repetat suficient. (Mă uitai înapoi spre paznic.) Regret, dar trebuie să plec, altfel pierd numărătoarea.

Mă-ntorsei spre poartă, cu Penny după mine.

Suirăm în mașina blindată cu plumb, iar ușa fîșîi închizîndu-se. Mașina era automatizată, așa că n-aveam treabă cu șoferul; mă aruncai pe scaun.

- Iuhu!

- Știam că va fi perfect, spuse Penny , și era foarte serioasă.

- O cam feștelisem cînd a recunoscut discursul.

- Dar te-ai descurcat. Ce inspirație ai avut! Tu... Parcă-l auzeam pe **el**.

- Trebuia să-i spun cuiva pe nume?

- Nu chiar. Unu, doi, poate, dar nu se așteptau să le vorbești, cu graba asta.

- O încurcasem cu chițibușarul ăla de paznic cu pașapoartele lui. Penny, cred că ar trebui să le ții tu, nu Dak.

- Nu le ține Dak. Fiecare-l ține pe al lui, spuse ea și-l scoase pe al ei din poșetă. Uite-l pe-al meu... dar nu puteam să recunosc.

- Ei?

- **El** îl avea pe-al **lui** atunci cînd l-au luat. N-am cutezat să cerem o înlocuire... nu acum.

Eram din nou îngrijorat.

Fără instrucțiuni de la Dak sau Rog, am rămas în personaj în timpul ascensiunii navetei și pînă la intrarea în *Tom Paine*.

Nu mi-a fost greu. M-am dus direct în cabina proprietarului, unde am petrecut cîteva ore lungi și triste în imponderabilitate, rozîndu-mi unghiile, neștiind ce se întîmpla acolo jos, la suprafață. Cu ajutorul unor pilule anti-greață am reușit să-mi iau zborul într-un somn capricios - și a fost o greșeală, pentru că am avut o

serie de coșmaruri, din alea fără chiloți, cu reporteri care mă arătau cu degetul, cu copoi care mă prindeau de umăr și marțieni care-și îndreptau baghetele spre mine. Știau toți că eram un fals și se certau, fiecare considerîndu-se îndreptățit să mă sfîrtece și să mă arunce în ascunzătoarea din baie.

M-a trezit urlătoarea de accelerare. Vocea vibrantă de bariton al lui Dak răbufni.

- Primul și ultimul avertisment roșu! O treime de G! Un minut!

Mă aruncai în cușetă și mă agățai. Mă simțeam mult mai bine; o treime nu e mult, cam ca pe Marte cred, dar suficient să-mi potolesc stomacul, iar ca podeaua să fie podea.

După cinci minute, Dak bătu la ușă și se pofti înăuntru cînd ajunsesem la ușă.

- S'trăiești, Șefule.

- Salut, Dak. Chiar că mă bucur că te-ai întors.

- Dar eu!

Nu arăta prea bine. Ochi cușeta mea.

- Pot să mă-ntind puțin?

- Te rog.

Așa făcu și oftă.

- La naiba, sînt terminat! Aș dormi o săptămînă... Și așa am să fac.

- Și eu. Ăă... l-ai urcat la bord?

- Da. Ce meci!

- Te cred. Totuși, șmecheria merge mai bine aici, într-un port mai mic, decît cu cascada de la Jefferson.

- Hm? Nu, e mult mai greu aici.

- Ei?

- Normal. Aici toată lumea se cunoaște - și oamenii vorbesc, zise și se strîmbă. Am fost nevoiți să-l încărcăm, o cutie de creveți

de canal congelați, îți dai seama. Am plătit și taxă de export.

- Dak, cum se simte?

- Ei... Doc Capek zice că se va reface complet, chestie de timp, răspunse Dak și apoi explodă. Dacă pun mîna pe șobolanii ăia! Îți vine să faci totul praf și să urli dacă vezi ce i-au făcut, și totuși îi lăsăm în pace, în interesul lui.

Dak era el însuși gata să urle. Spusei cu blîndețe:

- Am înțeles de la Penny că l-au vătămat destul de rău. Cît de rău e rănit?

- Hă? N-ai înțeles tu bine. Era murdar și neras, dar fizic n-avea nimic.

Rămăsei cu gura căscată, prostit.

- Am crezut că l-au bătut. Așa ca o operație cu bîta de baseball.

- Era mai bine! Ce contează cîteva oase rupte? Nu, nu, contează ce i-au făcut la creier.

- O...

Eram bolnav.

- Spălare de creier?

- Da. Da și nu. N-aveau de ce să-l facă să vorbească, pentru că nu avea secrete de însemnătate politică. Întotdeauna acționa deschis, toată lumea știe. L-au lucrat numai ca să-l țină sub control, ca să nu poată fugi.

Și mai zise:

- Doc crede că au folosit doza minimă, zi de zi, cît să fie docil pînă la eliberare. Dar pînă la urmă i-au injectat o doză care ar face și dintr-un elefant un idiot afazic. Lobii frontali au fost storși ca un burete de baie.

Eram așa de bolnav încît eram fericit că nu mîncasem. Subiectul mi-era cunoscut; mă îngrozea și mă fascina. După mine era imoral și degradant, în sens absolut cosmic, să violezi

personalitatea unui om. Omorul e o crimă curată, o bagatelă. "Spălarea creierelor" este o expresie moștenită din mișcarea comunistă din Ultima Epocă Medievală; fusese folosită pentru distrugerea voinței omului și alterarea personalității sale prin înjosiri fizice și tortură subtilă. Dar dura luni de zile; mai tîrziu au descoperit o "cale" mai bună, prin care făceau din om un rob bîlbîit - o simplă injectare a unuia din multele derivate ale cocainei în lobii frontali.

Practica asta abjectă fusese dezvoltată mai întîi în scopuri legitime, pentru liniștirea pacienților agitați care puteau fi astfel supuși psihoterapiei. Deci, pînă la un punct a fost un progres, metoda înlocuind lobotomia - "lobotomie" este un termen la fel de depășit ca și "centura de castitate", dar înseamnă a umbla cu cuțitul prin creierul omului pentru a-i distruge personalitatea fără a-l ucide. Da, așa obișnuiau să facă - așa cum obișnuiau să-i bată pînă "scoteau dracii din ei".

Comuniștii au pus la punct noua spălare de creier cu droguri, ajungînd la o tehnică eficientă, iar apoi, cînd n-au mai fost comuniști, Bandele Fraților au perfecționat-o mai departe, pînă cînd o mică doză îl făcea pe om supus, iar o doză mai mare, o masă nepăsătoare de protoplasmă - toate în numele scump al fraternității. Pentru că nu poți avea "fraternitate" dacă omul e căpos și ține la secretele lui, nu? Și ce-i mai simplu, pentru a-l face să se destăinuie, decît să-i înfigi un ac lîngă globul ocular prin care-i bagi în creier zeamă de bîlbîială? "Nu poți face omletă fără să spargi ouă". Sofismele sceleraților - deh!

Bineînțeles, a fost ilegală foarte, foarte mult timp, cu excepția uzanței terapeutice, dar cu acceptul expres al instanței judecătorești. Dar criminalii o folosesc, iar copoii nu sînt nici ei mereu curați ca lacrima, dacă te gîndești că un arestat își dă drumul la gură, nu rămîn urme, iar victima poate fi condiționată să uite tot.

Mai toate astea le cunoșteam cînd Dak mi-a spus ce i-au făcut lui Bonforte, celelalte le-am aflat din Enciclopedia Batavia, pe care am găsit-o în navă. Vezi articolul despre "Integrarea psihică" și cel despre "Tortură".

Scuturai capul pentru a scăpa de coșmaruri.

- Dar își va reveni?

- Doc zice că drogul nu alterează structura cerebrală; o paralizează doar. Zice că poate fi transportat de circulația cerebrală; ajunge la rinichi și iese din corp. Dar durează.

Dak își ridică privirea.

- Șefule?

- E? Ar fi timpul să lași chestia asta cu "Șeful", nu?

- Despre asta voiam să vorbesc cu tine. Te-ar deranja să continui personificarea încă puțin?

- Dar de ce? Aici sîntem între ai noștri.

- Nu-i chiar așa. Lorenzo, am reușit să ținem foarte strîns. Sînt eu, ești tu, spuse Dak numărînd pe degete. Doc și Rog și Bill. Și Penny, bineînțeles. Mai e un om pe nume Langston, pe Pămînt, pe care nu l-ai întîlnit. Cred că Jimmie Washington bănuiește ceva, dar n-o să-i spună nici maicăsi. Nu știm cîți au luat parte la răpire, dar nu mulți, fii sigur. În orice caz, ei n-o să sufle o vorbă - și poanta e că nici nu pot dovedi că a lipsit. Dar, ce vreau să spun: aici pe *Tommie*, avem tot echipajul și încă vreo cîțiva care nu știu nimic. Fiule, ce-ar fi să te arăți în fiecare zi, să te vadă echipajul și fetele lui Jimmie Washington - pînă se însănătoșește **el**? Hm?

- Mmm... N-am încotro. Cît timp?

- Pe parcursul de înapoiere. Mergem încet, cu propulsie mică. Va fi o plăcere pentru tine.

- OK. Dak, n-o trece în nota de plată. O fac pentru că urăsc spălarea creierelor.

Dak mă bătu pe umăr.

- Ești de-al meu, Lorenzo. Lasă nota de plată; avem noi grijă.

Astea fiind ziše, își schimbă purtarea.

- Foarte bine, Șefule. Pe mîine dimineață, domnule.

Dar o pacoste nu vine singură. Propulsia cu care pornisem ne deplasase doar pe o orbită mai depărtată, unde era greu pentru serviciile de presă să trimită o navetă. M-am trezit în imponderabilitate, am luat o pilulă și astfel am reușit să-mi iau breakfastul. Apăru și Penny peste puțin timp.

- Bună dimineața, domnule Bonforte.

- Bună dimineața, Penny, răspunsei și înclinai capul spre camera de oaspeți. Ceva nou?

- Nu, domnule. Cam tot așa. Căpitanul vă salută și vă întreabă dacă se poate să vă întîlniți în cabina lui.

- Cum să nu.

Penny mă urmă. Dak era acolo, cu picioarele agățate de scaun pentru a putea sta pe loc; Rog și Bill erau strînși pe canapea.

Dak își plimbă privirea și spuse:

- Mulțumim că ai venit, Șefule. Avem nevoie de ajutor.

- Bună dimineața. Ce este?

Clifton răspunse la salut cu obișnuita lui deferență și-mi spuse Șef; Corpsman dădu din cap. Dak continuă:

- Pentru a încheia frumos, trebuie să mai faci o apariție.

- E? Am crezut...

- Un moment. Presa se așteaptă să faci astăzi un discurs major, comentînd evenimentul de ieri. Credeam că Rog îl amînă, dar Bill a scris discursul. Întrebarea e, îl vei susține?

Necazul cu adoptarea unei pisici e că ea are mereu pisoi.

- Unde? Goddard City?

- O, nu. În cabina ta. Îl proiectăm pe Phobos; îl înregistrează pentru Marte și îl trimit pe circuit înalt spre Noua Batavie, de unde îl reia rețeaua Pămîntului pentru a fi comutat spre Venus, Ganymede et caetera. În patru ore va fi în tot sistemul, dar nu va fi nevoie să ieși din cabină.

Era tentant. Nu mai fusesem decît o dată pe marea rețea, dar partea a fost ciopîrțită încît fața mea n-a apărut decît timp de douăzeci și șapte de secunde. Dar toată rețeaua numai pentru mine...

Dak credea că mă codeam și adăugă:

- Nu riscăm nimic, sîntem echipați pentru înregistrare aici pe *Tommie*. Mai apoi îl proiectăm, după ce mai tăiem din el, eventual.

- Păi... e-n ordine. Ai textul, Bill?

- Da.

- Să-l vedem.

- Cum adică? E timp destul.

- Nu e cel din mîna ta?

- Ba da, este.

- Atunci dă-mi-l, să-l citesc.

Corpsman spuse plictisit:

- O să-l ai cu o oră înainte de înregistrare. Sună mai bine dacă ești spontan.

- Sunatul spontan se bazează pe o pregătire minuțioasă, Bill. Ascultă-mă ce-ți spun. Mă pricep.

- Te-ai descurcat de minune ieri pe cosmodrom, fără repetiții. E aceeași șmecherie; vreau s-o faci tot așa.

Personalitatea lui Bonforte mă năpădea tot mai mult cînd aveam de a face cu Corpsman. Clifton cred că observase că era să explodez.

- O, pentru numele lui Pete, Bill! Dă-i discursul.

Corpsman mîrîi și-mi aruncă foile. În imponderabilitate

pluteau, dar aerul le răspîndi. Penny le adună, le puse în ordine și mi le dădu. După ce-i mulțumii, fără alte vorbe, m-apucai să citesc.

Îl parcursei repede. Terminai și-mi ridicai privirea.

- Deci? spuse Rog.

- Cam cinci minute se referă la adopțiune. Restul este un argument în favoarea politicii Partidului Expansionist. Seamănă foarte mult cu discursurile pe care le-am studiat.

- Da, fu de acord Clifton. De adopțiune agățăm totul. După cum știi, vrem să-i forțăm să treacă la votul de încredere cît mai repede.

- Înțeleg. Nu pierdeți nici un prilej de a bate toba. Bun, e-n ordine, dar...

- Dar ce? Ce nu-ți convine?

- Păi... caracterizarea. Ici și colo, ar trebui schimbate niște expresii. El nu s-ar fi exprimat așa.

Corpsman izbucni, emițînd un cuvînt nepotrivit în prezența unei doamne; îi aruncai o privire glacială.

- Ascultă, Smythe, cine știe cum ar fi spus Bonforte? Tu? Sau omul care-i scrie discursurile de cinci ani?

Încercam să-mi păstrez cumpătul; aici avea dreptate.

- Oricum ar fi, adevărul, răspunsei, e că o frază care arată bine în scris nu dă bine în vorbire. Domnul Bonforte este un mare orator, tocmai am aflat. El stă alături de Webster, Churchill și Demostene - grandoarea în cuvinte simple. Uite, cuvîntul "intransigent", pe care l-ai folosit de două ori. Aș putea să-l spun, am o feblețe pentru polisilabice; îmi place să-mi expun erudiția literară. Dar domnul Bonforte ar fi spus "dîrz" sau "căpos" sau "sanchiu". Motivația este simplă - acești termeni sînt purtători mai eficienți de emoție.

- Fă tu discursul eficient! Lasă termenii în grija mea.

- Văd că nu înțelegi, Bill. Mie nu-mi pasă dacă discursul este

eficient politic sau nu; treaba mea este să realizez caracterizarea. Și nu pot s-o fac dacă pun în gura personajului vorbe pe care nu le-ar folosi niciodată; ar fi la fel de forțat și fals ca o capră declamînd în grecește. Dar dacă fac discursul cu vorbele **lui,** va fi automat și afectiv. El este un mare orator.

- Ascultă, Smythe, nu ești plătit să scrii discursuri. Ești plătit să...

- Oprește-te, Bill, i-o tăie Dak. Și mai lasă-l pe "Smythe", da? Ei, Rog? Ce zici?

Clifton spuse:

- După cîte înțeleg, Șefule, singura obiecție se referă la frazare.

- Pă, da. Aș sugera și scoaterea pasajului cu atacul la persoana domnului Quiroga, ca și insinuarea referitoare la manevrele lui financiare. Nu-mi sună a Bonforte.

Zise supus:

- Asta, eu am băgat-o. Dar poate ai dreptate. El acordă orișicui prezumția de nevinovăție. (Tăcu un moment). Fă modificările pe care le crezi de cuviință. Îl înregistrăm și ne uităm la playback. Mai putem tăia - sau îl anulăm "din cauza unor dificultăți tehnice". Zîmbi decis.

- Așa facem, Bill.

- Pe dracu, iată cît de ridicol...

- Așa va fi, Bill.

Corpsman ieși val-vîrtej. Clifton oftă.

- Clifton n-a suportat niciodată să primească ordine decît de la domnul Bonforte. Dar e un om capabil. A, Șefule, în cît timp ești gata pentru înregistrare? Ne strîngem la șaisprezece zero zero.

- Nu știu. Voi fi gata la timp.

Penny mă urmă înapoi în birou. Cînd închise ușa, îi zisei:

- Nu voi mai avea nevoie de tine o oră, o oră și, Penny, copila

mea. Dar dacă poți, cere-i lui Dak pilule din acelea, s-ar putea să mai am nevoie.

- Da, domnule.

Plutea cu spatele spre ușă.

- Șefule?

- Da, Penny?

- Voiam doar să-ți spun să nu crezi ce-a spus Bill despre scrierea discursurilor!

- N-am crezut. I-am ascultat discursurile - și l-am citit și pe ăsta.

- A, Bill face schițe, de multe ori. Și Rog. Chiar și eu. Él... **el** ia idei de la fiecare... cînd crede că sînt bune. Dar cînd susține un discurs, e **al lui**, fiecare cuvințel.

- Te cred. De-ar fi apucat să-l scrie și pe ăsta.

- Dă tot ce ai!

Am dat. Am început cu înlocuirea sinonimelor, punînd guturale germanice în locul "mățăraiei" latinești care-ți strîmbă gura. Apoi m-am entuziasmat, m-am înflăcărat și am rupt tot. Pentru un actor e grozav să lucreze textul; nu are prea des ocazia.

Ca auditoriu n-am folosit-o decît pe Penny, iar lui Dak i-am cerut să aibă grijă să nu fiu interceptat de pe undeva, din navă - deși cred că pușlamaua ciolănoasă m-a păcălit și a tras cu urechea. După primele trei minute, Penny plîngea; Cînd am terminat (douăzeci și opt de minute și jumătate, suficient pentru anunțuri), era terminată. Nu m-am atins de doctrina Expansionistă, așa cum era proclamată de profetul ei oficial, Mult Onoratul John Joseph Bonforte; n-am făcut decît să ameliorez mesajul și transmiterea lui, inspirîndu-mă din frazele altor discursuri.

Și acum, curios lucru - am crezut în fiecare cuvînt cînd

vorbeam.

Dar, mamă, ce discurs am tras!

După aceea, am ascultat cu toții playbackul, completat cu mine în stereo. Jimmie Washington era de față, ceea ce-l făcu pe Bill să stea cuminte. Cînd se termină, întrebai:

- Ce zici, Rog? E nevoie să mai tăiem?

Își scoase trabucul din gură.

- Nu. După părerea mea, Șefule, aș zice să-i dăm drumul așa.

Corpsman iar ne părăsi - dar domnul Washington se apropie lăcrimînd - lacrimile sînt o pacoste în imponderabilitate; n-au unde să se ducă.

- Domnule Bonforte, a fost **minunat.**

- Mersi, Jimmie.

Penny nu mai avea voce.

Am tras pe dreapta după asta; o reprezentație de prima ligă este extenuantă. Am dormit mai bine de opt ore, m-a trezit urlătoarea. Mă legasem în cușetă - mi-e groază să plutesc aiurea cînd dorm - deci nu trebuia să mă mișc. Nu știam că ieșeam de pe orbită, așa că am chemat cabina de control între primul și al doilea avertisment.

- Căpitane Broadbent?

- Un moment, domnule, se auzi Epstein.

Apoi îl auzii pe Dak.

- Da, Șefule? Părăsim orbita conform programului - cum ați ordonat.

- E? A, da, desigur.

- Cred că domnul Clinton vine acum în cabină.

- Foarte bine, căpitane.

Mă-ntinsei la loc în așteptare.

După ce pornirăm la un G, intră și Rog; avea o privire neliniștită pe care n-o puteam interpreta - și triumf și îngrijorare și confuzie.

- Ce e, Rog?

- Șefule! Ne-au aruncat mingea! Guvernul Quiroga a demisionat!

Capitolul șapte

Eram încă năucit de somn; îmi scuturai capul să mi-l limpezesc.

- Și ce-i cu asta, Rog? Nu e tocmai ce vă doreați?

- Păi, da, bineînțeles. Dar...

Se opri.

- Dar ce? Nu pricep. Voi, băieți, pentru asta ați lucrat și ați luptat atîția ani de zile. Acum ați biruit - și arăți ca o mireasă care se întreabă dacă face bine. De ce? Nemernicii au ieșit din joc și acum toate odraslele Domnului sînt la serviciu. Nu?

- Hm... nu prea te pricepi la politică.

- Știi prea bine. M-au respins și ca lider de patrulă la cercetași. Asta m-a lecuit.

- Ei, vezi tu, minutajul e totul.

- Așa-mi spunea și tata. Uite, Rog, înțeleg că l-ați fi dat jos pe Quiroga dacă vă era la îndemînă? Ai spus că "a aruncat mingea".

- Să-ți explic. Noi aveam de gînd să determinăm desfășurarea unor alegeri generale în urma unui vot de încredere - dar la momentul propice, cînd estimam că șansele de a cîștiga alegerile ar fi fost de partea noastră.

- Aha. Și acum credeți că nu veți cîștiga? Crezi că Quiroga va

reveni în funcție pentru alți cinci ani - sau, oricum, Partidul Umanității?

Clifton medita.

- Nu, cred că șansele noastre sînt destul de mari.

- E? Poate că nu m-am trezit încă. **Nu vreți** să cîștigați?

- Sigur că da. Dar nu vezi ce ne-a făcut demisia asta?

- Nu prea.

- Uite, guvernul în exercițiu poate cere alegeri generale oricînd în cei cinci ani. De obicei, apelează la populație în momentul cel mai favorabil. Dar nu demisionează între declarație și alegeri, numai dacă sînt forțați. Mă urmărești?

Îmi dădeam seama că evenimentul era dubios, cu toată inapetența mea pentru politică.

- Cred că da.

- Dar, în cazul de față, guvernul lui Quiroga a programat alegerile generale, apoi demisionează în bloc, lăsînd Imperiul fără guvern. Prin urmare, suveranul trebuie să cheme pe cineva pentru a forma un guvern "provizoriu", pînă la alegeri. După lege, el poate apela la oricare din membrii Marii Adunări, dar, din punct de vedere strict constituțional, el nu mai are de ales. Cînd un guvern demisionează în bloc - nu face remanieri, pleacă în bloc - atunci trebuie să-i solicite liderului opoziției să formeze guvernul "provizoriu". E obligatoriu în sistemul nostru; demisia nu mai e doar un gest. Au mai fost încercate și alte metode; unele duceau la schimbarea guvernelor precum cămășile. Dar sistemul actual asigură o guvernare responsabilă.

Eram atît de preocupat cu dibuirea implicațiilor, încît era să pierd următoarea lui remarcă.

- Deci, firește, Împăratul l-a chemat pe domnul Bonforte pe Noua Batavie.

- E? Noua Batavie? Oho!

Mă gîndeam că nu văzusem niciodată capitala Imperiului. Cînd am fost pe Lună, vicisitudinile profesiei mele mă lăsaseră fără bani nici măcar de întoarcere.

- Deci de-asta am ieșit de pe orbită? Păi, sigur că nu mă deranjează. Presupun că vă descurcați voi cumva să mă trimiteți acasă, în cazul în care **Tommie** nu se întoarce curînd pe Pămînt.

- Cum? Dumnezeule mare, la ce se gîndește el acum! Cînd va veni timpul, căpitanul Broadbent va știi el cum să te ducă acasă.

- Iartă-mă. Uit că aveți probleme mai importante, Rog. Sigur. Ard de nerăbdare să ajung acasă, acum că treaba-i gata. Dar cîteva zile, sau chiar o lună, pe Selena, ce mai contează! Și-așa, nu am altceva de făcut. Îți mulțumesc, totuși, că ți-ai făcut timp să-mi comunici vestea... Rog, ești tare îngîndurat.

- Chiar nu înțelegi? Împăratul a trimis vorbă după domnul Bonforte. **Împăratul,** omule! Iar domnul Bonforte nu e în stare să se înfățișeze. Ei au mers la risc cu un gambit - și poate ne-au prins într-un șah-mat!

- E? Ia stai puțin. Ușurel. Înțeleg unde bați - dar, prietene, uite, noi acum nu sîntem pe Noua Batavie. Pînă acolo sînt o sută de milioane de mile, sau două sute de milioane, sau cîte-or fi. Doc Capek îl pune pe picioare și-și face treaba singur. Nu?

- Păi... așa sperăm.

- Dar nu sîntem siguri.

- Nu putem fi siguri. Capek zice că sînt puține date clinice în cazul unor doze așa mari. Depinde de chimia individuală și de identitatea exactă a drogului folosit.

Îmi amintisem odată cînd o dublură mi-a strecurat un purgativ puternic înainte de urcarea pe scenă. Dar am mers mai departe, ca o dovadă în plus a supremației minții asupra materiei - apoi l-am dat afară.

- Rog... ei nu i-au dat acea ultimă, prea mare doză din sadism

- ci pentru a pregăti acest moment!

- Eu așa cred. Și Capek.

- Hei! În cazul ăsta, Quiroga însuși ar fi omul din umbră... iar la conducerea Imperiului ar fi un gangster!

Rog scurtură din cap.

- Nu neapărat. Nici chiar probabil. Dar se poate ca aceleași forțe care-i controlează pe Activiști să controleze și mașinăria Partidului Umanității. Dar pe ei nu-i poți prinde cu fofîrlica; ei sînt intangibili, ultrarespectabili. Și totuși ei puteau să-l anunțe pe Quiroga că venise momentul să se dea la o parte și să facă pe mortul - și să-l convingă. Aproape sigur... și fără să-i dea nici un indiciu asupra oportunității momentului.

- Măi să fie! Vrei să spui că numărul unu din Imperiu și-ar lua jucăriile și-ar pleca, uite așa? Și asta pentru că, de undeva din culise, cineva îi comandă?

- Mi-e teamă că este exact cum gîndesc eu.

Am clătinat din cap.

- Politica e un joc murdar!

- Nu, insistă Clifton. Nu există joc murdar. Dar mai dai și peste jucători murdari.

- Nu văd diferența.

- Este o diferență foarte mare. Quiroga este un oportunist și un vîndut - după părerea mea, vîndut nelegiuiților. Dar nimic, nimic din ce a făcut vreodată John Joseph Bonforte nu a fost oportunism, și niciodată nu s-a vîndut cuiva. Ca discipol, a crezut în cauză; ca lider, a condus din convingere!

- Iată-mă pus la punct, spusei cu umilință. Ei, și-acum ce facem? Dak o ține moale ca *Tommie* să n-ajungă pe Noua Batavie pînă cînd se întremează el pentru întîlnire?

- Nu putem trage de timp. Nu e nevoie să propulsăm peste o gravitație; nimeni nu se așteaptă ca un om la etatea lui Bonforte

să-și forțeze inima inutil. Dar nu putem întîrzia. Cînd te cheamă Împăratul, nu stai pe gînduri.

- Și ce-i cu asta?

Rog se uita la mine fără să-mi răspundă. Începeam să-mi ies din ale mele.

- Hei, Rog, nu te gîndi la prostii! Chestia asta nu mă privește. Îmi ajunge, doar cîteva apariții acolo prin navă, și-atît. Murdar au ba, politica nu-i jocul meu - plătiți-mă și trimiteți-mă acasă și fiți siguri că nici nu mă-nscriu să votez!

- Poate că nici nu va trebui să faci nimic. Dr. Capek îl va întrema aproape sigur. Dar dacă nu va fi ceva greu - cum a fost ceremonia adopțiunii - doar o întrevedere cu Împăratul și ...

- Împăratul!

Aproape am strigat. Ca mai toți americanii, nu înțelegeam regalitatea, nu prea aprobam în sinea mea instituția - și aveam un fel de teamă nemărturisită față de regi. La urma urmei, americanii au intrat pe ușa din dos. Cînd am trocat statutul de asociați pe baza tratatului pentru avantajele dreptului de vot în afacerile Imperiului, s-a specificat clar că instituțiile noastre locale, propria constituție și așa mai departe, nu vor fi afectate. iar, în mod tacit, că nici un membru al familiei regale nu va vizita America. Poate că nu e prea bine. Poate că dacă eram obișnuiți cu regalitatea, nu ne-ar impresiona atîta. Oricum ar fi, e notorie dorința năpraznică a americancelor "democratice" de a fi prezentate la curte.

- Ei, potolește-te. Poate că nu va fi nevoie să faci nimic. Vrem doar să fim pregătiți. Ce vreau eu să înțelegi e că un guvern provizoriu nu e mare lucru. Nu emite legi, nu schimbă politica. De astea mă ocup eu. Tot ce vei avea de făcut - dacă ar fi să faci ceva - este să apari în fața Regelui Willem - și poate să te mai arăți pe la una-două conferințe controlate, depinde cît va dura refacerea **lui**. Ce ai făcut pînă acum a fost mult mai greu - și te vom plăti oricum,

chiar de nu te vom folosi.

- La naiba, n-are a face plata! E... poftim, cu vorbele unui personaj celebru din istoria teatrală, "Asta mă privește deloc".

Pînă să răspundă Rog, Bill Corpsman dădu buzna în cabină, fără să bată, se uită la noi și-i aruncă lui Clifton:

- I-ai spus?

- Da. Refuză.

- Hă? Prostii!

- Nu sînt prostii, răspunsei, și că veni vorba, Bill, pe ușa pe care tocmai ai intrat e un loc drăguț în care se ciocănește. Noi obișnuim să ciocănim și să întrebăm "Ești îmbrăcat?". Ar fi bine să ții minte.

- A, mofturi! Ne grăbim. Ce-i gargara asta cu refuzul?

- Nu e gargară. Nu am convenit pentru o astfel de treabă.

- Rahat! Poate că ești prea prost să-ți dai seama, Smythe, că ești băgat pînă aici ca să te mai smiorcăi că vrei afară. Nu ți-ar prii.

Mă dusei la el și-l luai de braț.

- Mă amenințI? Dacă da, hai afară să lămurim totul.

Se smulse din strînsoare.

- În navă? Ce-ști copil? Nu ți-a troznit bostanul ăsta că toată mizeria asta e din cauza ta?

- Ce vrei să spui?

- Vrea să spună, răspunse Clifton, că el este convins că Guvernul Quiroga a căzut ca rezultat al discursului tău de astăzi. Se prea poate să aibă dreptate. Dar acum e vorba de altceva. Bill, încearcă să fii cît de cît politicos, da? Nu rezolvi nimic cu harța.

Eram atît de surprins de ideea că eu aș fi determinat demisia lui Quiroga încît uitasem de pofta de a-i rări dinții lui Corpsman. Vorbeau serios? Sigur, fusese un discurs cam mișto, dar cum a plesnit! Era oare posibil?

Ei, și dacă era, ce vrei serviciu mai rapid?

Spusei îngîndurat:

- Bill, să înțeleg că te plîngi că discursul meu a fost mult prea afectiv pentru tine?

- Hă? La dracu, nu! A fost un discurs jalnic.

- Așa? Nu merg amîndouă. Un discurs jalnic care scoate Partidul Umanității din guvern? Asta vrei să spui?

Corpsman, încurcat, vru să răspundă, îl surprinsei pe Clifton înăbușindu-și un rînjet. Se încruntă, vru din nou să răspundă - și sfîrși prin a ridica din umeri, zicînd:

- Bine, bă ai nimerit-o; discursul poate n-are nimic cu guvernul Quiroga. Și-așa, avem de lucru. Eu tot nu înțeleg cum vine chestia asta, că nu vrei să-ți îndeplinești atribuțiunile?

Mă uitam la el și reușeam să mă stăpînesc - din nou influența lui Bonforte; jucînd rolul unui personaj bine temperat, ajungi și tu să fii calm.

- Bill, iar nu merg amîndouă. Ai spus-o cu o limpezime emfatică, mă consideri un simplu angajat, plătit să fac o treabă. Prin urmare nu am nici o altă obligație în afară de îndeplinirea acesteia, ceea ce am făcut. Nu poți să mă angajezi pentru altceva decît dacă-mi convine. Nu-mi convine.

Vru să vorbească, dar nu-l lăsai.

- Asta-i tot. Acum, pleacă. Nu ești binevenit aici.

Era ca trăznit.

- Cine te crezi tu să dai ordine aici?

- Nimeni. Absolut nimeni, așa cum ai semnalat. Dar acum asta e camera mea, repartizată de căpitan. Ieși afară de bunăvoie. Nu-mi place purtarea ta.

Clifton adăugă încet:

- Dispari, Bill. Orice-ar fi, acum e cabina lui. Așa că ai face bine să pleci. Rog șovăi, apoi spuse: cred că ar trebui să plecăm amîndoi; se pare că nu ajungem nicăieri. Ne scuzi... Șefule?

- Desigur.

Mă așezai să-mi adun gîndurile. Îmi era necaz că-l lăsasem pe Corpsman să mă provoce și într-un schimb de replici destul de potolit; era ceva nedemn.

O bătaie în ușă mă întrerupse.

- Cine e? strigai.

- Căpitanul Broadbent.

- Intră, Dak.

Intră și se așeză, iar cîteva minute păru mai interesat de pielițele de la unghii. În sfîrșit mă privi și spuse:

- Te-ai răzgîndit dacă-l bag pe bandit la zdup?

- E? Aveți aici pe navă?

- Nu. Dar putem improviza.

Îl cercetai pentru a ghici ce-i cocea mintea.

- Chiar l-ai băga la zdup pe Bill, dacă ți-aș cere?

Mă privi ridicînd o sprînceană și rînji strîmb.

- Nu. Nimeni nu ajunge căpitan dacă se comportă astfel. N-aș primi un astfel de ordin nici de la **el.** Își înclină capul spre camera în care era Bonforte. Sînt hotărîri pe care un om trebuie să le ia singur.

- Așa e.

- Mmm... Am auzit că iar ați tras una de-alea.

- Așa e.

- Mda. Am ajuns să te respect foarte mult, fiule. Cînd te-am întîlnit, îmi ziceam că ești bun de maimuțăreală și nimic altceva, M-am înșelat.

- Mulțumesc.

- Așa că nu vreau să te influențez. Spune-mi numai: are rost să mai stăm de vorbă? Te-ai gîndit bine?

- Eu sînt hotărît, Dak. Nu e de mine.

- Mda, poate că ai dreptate. Îmi pare rău. Nu ne rămîne decît

să sperăm că se înzdrăvenește în timp util.

Se ridică.

- Apropo, Penny ar vrea să te vadă, dacă n-ai de gînd să te-apuci de lucru imediat.

Am rîs fără poftă.

- Chiar așa, "apropo", e? N-ați greșit cumva ordinea? Nu e rîndul doctorului Capek să încerce să-mi schimbe atitudinea?

- Și-a pierdut rîndul; e ocupat cu domnul Bonforte. Îți trimite în schimb un mesaj.

- E?

- Zice că n-ai decît să te duci la dracu'. Era mai ornamentat, dar ăsta-i esențialul.

- Așa? Dacă-i așa, spunei că-i țin un loc lîngă foc.

- Poate să intre Penny?

- O, sigur! Dar poți să-i spui că-și pierde timpul; răspunsul e tot "Nu".

Și m-am răzgîndit. La naiba, de ce trebuie ca un argument să apară mult mai logic atunci cînd e subliniat cu o undă de Pasiunea Junglei? Nu că Penny ar folosi mijloace necinstite, nici măcar o lacrimă n-a vărsat - nici că am atins-o - dar m-am trezit că n-aveam încotro. Ce mai, Penny este speranța luminoasă a acestei lumi, iar sinceritatea ei e contagioasă.

Chinul din călătoria spre Marte a fost floare la ureche pe lîngă toceala pe care am tras-o în călătoria spre Noua Batavie. Stăpîneam caracterul de bază; acum era necesar să-i cunosc trecutul, pentru a fi Bonforte aproape în toate împrejurările. Fiind vorba de o audiență regală, odată ajunși pe Noua Batavie, s-ar putea să mă întîlnesc cu sute sau mii de oameni. Rog plănuia să-mi asigure o defensivă în adîncime, o rutină pentru orice figură

publică atunci cînd are de îndeplinit o misiune; oricum, trebuia să văd oameni - o figură publică rămîne o figură publică, n-ai ce-i face.

Numărul de echilibristică pe care urma să-l fac era posibil numai datorită cartotecii Farley a lui Bonforte, poate cea mai bine alcătuită. Farley a fost un consilier politic din secolul douăzeci, al lui Eisenhower parcă, iar metoda inventată de el pentru folosirea relațiilor personale în politică a fost revoluționară, cum a fost invenția germană a conducerii colective în război. Nu auzisem de sistemul ăsta pînă cînd Penny mi l-a arătat pe al lui Bonforte.

Nu era decît o simplă cartotecă despre oameni. Dar vezi, în arta politicii nu e vorba "decît" despre oameni. Această cartotecă îi cuprindea pe toți, sau aproape toți, oamenii pe care-i întîlnise Bonforte; mii și mii în decursul îndelungatei sale vieți publice; fiecare dosar conținea tot ce știa el despre persoana respectivă din contactele personale ale lui Bonforte. Nimic altceva, oricît de trivial. De fapt, triviale erau întotdeauna primele date: nume și porecle ale soțiilor, copiilor, animalelor îndrăgite, pasiuni, mîncăruri și băuturi preferate, prejudecăți, extravaganțe. Urmau date și locuri și comentarii pentru fiecare împrejurare în care Bonforte a vorbit cu persoana respectivă.

Cînd a fost posibil, era inclusă și o fotografie. Ici și colo, nu neapărat, erau și informații "externe", adică informații care au fost mai degrabă căutate și nu aflate direct de Bonforte. În funcție de importanța politică a persoanei. În unele cazuri partea "externă" era o biografie riguroasă de cîteva mii de cuvinte.

Și Penny și Bonforte purtau microrecordere, alimentate de căldura corpului. Cînd Bonforte era singur, dicta într-al său, unde avea posibilitatea - în dormitoare, în timpul plimbărilor etc.; dacă era și Penny prezentă, înregistra ea pe al său, introdus într-un ceas-brățară. Penny nu putea să transcrie și nici să microfilmeze; cu alte nimicuri se ocupau două dintre fetele lui Jimmie Washington.

Cînd Penny mi-a arătat cartoteca Farley, și era imensă, chiar și pentru zece mii de cuvinte și mai mult pe casetă, și mi-a spus că reprezenta suma informațiilor personale despre cunoștințele domnului Bonforte, am gemăluit (un fel de geamăt și hăulit emise cu intensitate laolaltă).

- Dumnezeule mare, copila mea! Îți spuneam eu că va fi imposibil. Cine-ar fi în stare să memoreze tot ce e aici?

- Vai, nimeni, evident.

- Ai zis că aici e tot ce-și amintește el despre prieteni și cunoștințe.

- Nu chiar. Am spus că este tot ce voia să-și amintească. Și tocmai pentru că nu putea ține minte tot, folosea cartoteca. Nu te îngrijora; nu trebuie să memorezi nimic. Vreau să știi că o ai la dispoziție. Am eu grijă să ai la dispoziție un minut-două pentru a studia dosarul unei persoane, înainte de a o întîlni. Așa cum făceam și pentru el.

M-am uitat la dosarul pe care mi l-a proiectat pe monitorul de pe birou. O doamnă Saunders din Pretoria, Africa de Sud. Avea un buldog pe care-l chema Fonfăilă Bulișor, cîteva odrasle neinteresante și-i plăcea un strop de chitră într-un deget de whisky.

- Penny, vrei să-mi spui că domnul B. pretindea să rețină detalii de felul ăsta? E o impostură.

În loc să se înfurie la auzul acestui sacrilegiu, Penny dădu din cap și zise cu sobrietate:

- Așa am crezut și eu. Dar privește lucrurile corect, Șefule. Îți notezi numărul de telefon al unui prieten?

- Ei, cum, desigur.

- E necinstit? Ceri iertare prietenului pentru că ești atît de nepăsător cu el încît nu ții minte nici măcar atîta lucru?

- E? E corect, mă predau. M-ai avut.

- Sînt lucruri pe care i-ar plăcea să le țină minte dacă ar avea

memorie perfectă. Și fiindcă nu are, nu e o impostură să ți le notezi, așa cum nu e să-ți notezi într-o agendă data nașterii unui prieten - asta e: o imensă agendă, pentru toate datele. Și e chiar mai mult. Ai întîlnit vreo persoană cu adevărat importantă?

Încercai să mă gîndesc. Penny nu-i avea în vedere pe giganții scenei; abia dacă știa de existența lor.

- Odată l-am întîlnit pe președintele Warfield. Eram un puști de zece sau unsprezece ani.

- Îți amintești în amănunțime?

- Cum nu, sigur. A zis: "Cum ți-ai rupt mîna fiule?" și eu am zis: "Cu bicicleta, domnule," iar el: "Și eu la fel, dar a fost clavicula".

- Crezi că și-ar mai aminti dacă ar trăi?

- Dar cum, nu.

- Ar putea - te-ar fi îndosariat în Farley. Cartoteca aceasta include și băieți de vîrsta asta, pentru că băieții cresc și se fac oameni în toată firea. Oamenii de nivelul președintelui Warfield nu-și pot aminti de toate persoanele, foarte numeroase, cu care se întîlnesc. Numai că orice anonim ține minte toate detaliile unei întîlniri cu marile personalități. Un politician nu trebuie să facă vreo diferență, el rămînînd în viața acestora același om de atunci, și astfel trebuie să le arate că își amintește și el acele mărunțișuri - e ceva politicos, amical și înduioșător pentru ei. E ceva esențial - în politică.

Am rugat-o să-mi monitorizeze Farley-ul Regelui Willem. M-a dezamăgit la început, dar mi-am dat seama că Bonforte nu-l cunoștea bine pe Împărat și că-l întîlnise doar în cîteva ocazii oficiale - primul său serviciu ca Ministru Suprem s-a derulat înainte de moartea Împăratului Frederik. Biografie externă nu avea, doar o notă. "Vezi Dinastia de Orania". Nu am văzut-o - nu era timp să ar prin milioanele de cuvinte ale istoriei Imperiale și pre-Imperiale și, am avut note destul de bune la istorie. Voiam să

aflu doar ce știa Bonforte despre Împărat și alții nu.

M-am gîndit că Farley-ul îi prindea pe toți cei prezenți pe navă, dat fiind că erau oameni pe care-i întîlnise Bonforte. I-am cerut dosarele. A părut oarecum surprinsă.

Curînd am fost eu cel surprins. *Tom Paine* avea șase Mari oameni ai Adunării. Rog Clifton și domnul Bonforte, bineînțeles - dar în primul articol din dosarul lui Dak scria: "Broadbent Darius K., Onorabil A.G. (agent general) pentru Liga Călătorilor Liberi, Diviziunea Superioară. Se menționa deasemenea că era doctor în fizică, fusese vicecampion la tir în Meciurile Imperiale cu nouă ani în urmă și publicase trei volume de versuri sub *le nom de plume* de "Acey Wheelwright". M-am lecuit să mai judec oamenii după înfățișare.

Mai era o însemnare de mînă a lui Bonforte. "Aproape irezistibil pentru femei - și vice versa".

Penny și doctorul Capek erau deasemenea membri ai marelui parlament. Chiar și Jimmie Washington, din partea unui district "fără probleme", mi-am dat seama mai tîrziu - el reprezenta Laponii, cu reni cu tot și cu Moș Nicolae negreșit. Era hirotonisit în Prima Biserică a Adevărului Biblic a Duhului Sfînt, de care nu mai auzisem, dar care explica înfățișarea de diacon cu gura încleștată.

Mi-a făcut o deosebită plăcere să citesc despre Penny - Onorabila Domnișoară Penelope Talioferro Russell. Era licențiată în litere în administrația guvernului din Georgetown și licențiată în științe umaniste la Wellesley, ceea ce nu m-a surprins. Reprezenta femeile universitare fără district, altă circumscripție electorală "fără probleme" (am aflat eu), acolo membrii Parlamentului Expansionist fiind în raport de cinci la unu.

Mai jos apărea numărul la mănuși, alte măsuri, culorile preferate (avea multe de învățat de la mine în privința

îmbrăcămintei), parfumurile preferate (Pasiunea Junglei, evident) și alte multe detalii, multe din ele inofensive. Dar mai era un "comentariu"!

"Onestă din fire - nedotată aritmetic - se mîndrește cu simțul umorului, care-i lipsește - ține regim, dar e lacomă dacă e vorba de vișine glasate - mămoasă - citește orice".

Mai jos era o addendă, în scrisul neglijent al lui Bonforte: "A, Creațo! Iar tragi cu ochiul, aha".

Cînd i le-am înapoiat, am întrebat-o dacă și-a citit Farley-ul. Mi-a zis să-mi văd de-ale mele! Apoi s-a îmbujorat și mi-a cerut iertare.

O mare parte din timp am dedicat-o studiului, dar mi-am oferit și răgazul perfecționării asemănării fizice, verificînd Semipermul cu colorimetrul, fiind foarte grijuliu totodată cu aspectul ridurilor, adăugînd și două alunițe, finisînd totul cu o perie electrică. Pielea avea să mi se jupoaie mai tîrziu, dar era un preț mic plătit pentru un machiaj care nu se mîzgălea cu acetonă și nici nu se ștergea cu șervețelul la masă. Am pus și "cicatricea" de la piciorul "infirm", după o fotografie al lui Bonforte din fișa medicală a doctorului Capek. Dacă Bonforte ar fi avut nevastă sau amantă, le-ar fi fost greu să deosebească impostorul de original numai după înfățișare. A fost mult de lucru, dar puteam de acum să mă îngrijesc de partea cea mai grea a personificării.

Dar cel mai greu a fost cu adoptarea credinței lui Bonforte, pe scurt, politica Partidului Expansionist. Într-un fel, el însuși era Partidul Expansionist, nu doar liderul cel mai proeminent, ci filozoful politic și cel mai mare politician al său. Expansionismul nu fusese o mișcare a "Destinului Manifest", atunci cînd s-a înființat partidul, o coaliție firavă de grupuri care aveau un singur

lucru în comun: credința că viitorul rasei umane era dincolo de frontierele cerului. Bonforte dăduse partidului rațiunea de a fi și morala, tema libertății și a egalității în drepturi sub stindardul Imperial; era foarte insistent asupra ideii că rasa umană nu mai trebuie să mai facă niciodată greșelile pe care le făcuse subrasa albă în Africa și Asia.

Dar nu înțelegeam de ce - eram atît de naiv în domeniu - la început Partidul Expansionist se asemăna cu actualul Partid al Umanității. Nu eram conștient de faptul că partidele politice se schimbă foarte mult cu timpul, ca și oamenii. Știam, vag, că Partidul Umanității începuse ca o fracțiune a mișcării Expansioniste, dar nu m-am gîndit la asta. De fapt, era inevitabil; cum partidele politice care nu-și îndreptau privirea spre cer au degenerat sub imperativele istoriei, acel partid care mergea pe calea dreaptă trebuind să se rupă în două.

Dar s-o luăm la rînd; educația mea politică nu a urmat o cale atît de dreaptă. La început m-am cufundat în declarațiile publice ale lui Bonforte. Adevărat, am mai făcut așa, dar atunci studiam felul lui de a vorbi; acum studiam ce spunea.

Bonforte era un orator din marea tradiție, dar putea fi vitriolant în dezbateri, de exemplu un discurs ținut în Noul Paris, în timpul scandalului asupra tratatului cu cuiburile marțiene, Concordia din Tycho. Din cauza acestui tratat și-a părăsit funcția; îl promovase, dar sub presiunea exercitată asupra coaliției, a pierdut următorul vot de încredere. Oricum, Quiroga n-a îndrăznit să denunțe tratatul. I-am ascultat cu deosebită atenție discursul fiindcă nici mie nu-mi plăcuse tratatul; ideea că marțienilor li se dădeau aceleași drepturi pe Pămînt cu ale oamenilor pe Marte mă oripila - dar asta înainte de a vizita cuibul lui Kkkah.

"Oponentul meu," spusese Bonforte scrîșnind, "ar vrea să

credeți că deviza așa-zisului Partid al Umanității "Guvernare de către ființe umane, prin ființe umane, pentru ființe umane", nu e decît o parafrază a nemuritoarelor cuvinte ale lui Lincoln. Dar, vocea fiind vocea lui Abraham, mîna este a Ku Klux Klanului. Înțelesul acestei aparent inocente devize este "Guvernarea tuturor raselor de oriunde numai de către ființe umane, în beneficiul cîtorva privilegiați."

Dar, protestează oponentul meu, dar ne e dat de Dumnezeu să purtăm lumina noastră printre stele, să-i civilizăm pe sălbatici. E școala de sociologie a Unchiului Remus - cu norodul cîntînd imnuri și cu milostivul boier! Frumoasă imagine, dar prea mică-i rama; nu încape în ea și biciul, țarcul sclavilor - și casieria!"

M-am trezit transformîndu-mă, dacă nu într-un Expansionist, cel puțin într-un Bonfortist. Nu sînt sigur dacă eram convins de logica vorbelor lui - într-adevăr, nu sînt sigur dacă erau logice. Dar eram foarte receptiv. Voiam să înțeleg atît de bine ce a spus pentru a putea să refrazez în locul lui, dacă era cazul.

În orice caz, iată un om care știa ce voia și (mai rar!) de ce voia acel lucru. Nu puteam să nu fiu impresionat și să nu-mi verific propriile credințe. Din ce am trăit eu?

Profesia, desigur! Am fost crescut cu ea, mi-a plăcut, aveam credința puternică, deși nelogică, că pentru artă merită să trăiești - și, de altfel, fiind singurul mod prin care îmi asiguram existența. Altceva?

Nu m-au impresionat de fel școlile teoretice de etică. Le-am încercat - bibliotecile publice sînt o sursă imediată de recreere pentru un actor nevoiaș - dar le-am găsit searbăde ca sărutul soacrei. Dă-i timp și hîrtie cît cuprinde, și un filozof poate dovedi orice.

Am avut aceeași desconsiderare și față de instruirea morală a copiilor. E multă vorbărie, iar pe-acolo unde se spune ceva, dai

peste definiția copilului "bun" care are grijă să nu perturbe odihna mamei și a omului "bun" care-și îngrașă bine contul bancar, fără să fie prins. Nu, mersi!

"Spectacolul trebuie să continue." Iată în ce am crezut, din ce am trăit eu. Dar de ce trebuie să continue spectacolul? - avînd în vedere că unele spectacole sînt groaznice. Ei, pentru că așa te-ai învoit, pentru că acolo afară e un public; ei au plătit și fiecare e îndreptățit să primească tot ce-i mai bun în tine. Le ești dator. Mai ești dator și oamenilor de scenă și directorului și producătorului și altor membri ai companiei - și celor care te-au școlit și altora din urmă, din teatrele în aer liber și cu bănci de piatră și flecarilor aciuiați prin piețe. *Noblesse oblige.*

M-am convins că ideea putea fi generalizată pentru orice fel de ocupație. "Valoarea pentru valoare". A făuri "cum trebuie și cum se cade". Jurămîntul hipocratic. Nu-ți abandona echipa. Lucru cinstit pentru plată cinstită. Sînt lucruri pe care nu e nevoie să le dovedești; făceau parte din esența vieții - adevărate pe veșnicie, adevărate în cele mai îndepărtate colțuri ale Galaxiei.

Deodată am întrezărit calea spre care se îndrepta gîndirea lui Bonforte. Dacă există fundamentele etice care transced timpul și spațiul, ele sînt deci valabile și pentru marțieni și pentru oameni. Valabile pentru orice planetă din jurul unei stele - iar dacă rasa umană nu se comportă în conformitate cu ele, atunci nu are nici o șansă, pentru că o rasă mai bună îi va da brînci, afară din joc, pentru că trișează.

Prețul expansiunii era virtutea. "Nu-i da fraierului nici o șansă" era o gîndire prea strîmtă pentru lărgimea cosmică.

Dar Bonforte nu propovăduia blîndețea și lumina. " Nu sînt un pacifist. Pacifismul este o doctrină parșivă care-i permite omului să-și primească partea din beneficiul grupului social fără să vrea să plătească - și pretinde să fie glorificat pentru necinstea lui.

Domnule președinte, viața este a celor care nu se tem s-o piardă. Legea aceasta trebuie adoptată!" Și cu asta a trecut de partea susținătorilor unor alocații militare, pe care partidul său le respinsese în conciliabul.

Sau din nou: " Luați atitudine! Luați mereu atitudine! Puteți greși - dar cel care nu ia nici o atitudine, greșește mereu! Să ne ferească Cerul de lașii care se feresc de a alege. Să ne ridicăm și să fim numărați". (Era vorba de un conciliabul restrîns, dar Penny îl înregistrase, iar Bonforte l-a păstrat - Bonforte avea simțul istoriei; era un arhivar. Dacă n-ar fi fost, n-aș fi avut cine știe ce de lucru).

Bonforte era omul meu. Sau felul de om care-mi plăcea să cred că era. O persoana pe care eram mîndru s-o "port".

Nu-mi amintesc să fi dormit după ce i-am promis lui Penny că mă voi prezenta la audiența regală, dacă Bonforte nu va fi în stare. Am avut de gînd să dorm - n-are rost să urci pe scenă cu ochii căzuți ca urechile unui ogar - dar eram atît de absorbit de studiu, iar biroul lui Bonforte era dotat cu suficiente hapuri. E uimitor cîte poți să faci în douăzeci și patru de ore pe zi, fără să fii deranjat și cu tot sprijinul de care ai nevoie.

Dar cu puțin timp înainte de a ajunge pe Noua Batavie, dr. Capek intră și-mi spuse:

- Dezvelește-ți brațul stîng.

- De ce? întrebai.

- Pentru că nu vrem să te prăbușești de extenuare în fața Împăratului. Vei dormi pînă la asolizare. Atunci îți voi da un antidot.

- Hm? Înseamnă că nu crezi că el va fi gata?

Capek n-a răspuns, mi-a făcut injecția. Am vrut să termin de ascultat discursul care se desfășura, dar cred că am adormit în cîteva secunde. Apoi l-am auzit pe Dak, spunînd respectuos:

- Domnule, trezește-te. Te rog. Am asolizat la stația Lippershey.

Capitolul opt

Luna noastră fiind o planetă fără atmosferă, o transnavă poate să asolizeze. Dar *Tom Paine,* fiind o transnavă construită pentru a rămîne în spațiu și să fie deservită de stațiile orbitale, trebuia să asolizeze pe o platformă. Aș fi vrut să fi fost treaz să văd și eu, pentru că se zice că e mai ușor să prinzi un ou cu o farfurie decît să așezi o transnavă pe sol. Dak era printre puținii piloți care puteau executa această operație.

Dar n-am apucat s-o văd pe *Tommie* nici măcar pe platformă; tot ce-am văzut a fost interiorul tubului de transbordare a pasagerilor pe care l-au prins de sasul ecluzei și tubul spre Noua Batavie - deplasarea prin aceste tuburi este așa de rapidă încît, sub gravitația scăzută a Lunei, la mijlocul călătoriei ești din nou în imponderabilitate.

Ne-am dus mai întîi la apartamentele repartizate liderului opoziției loiale, reședința oficială a lui Bonforte pînă (și dacă) va ajunge din nou la putere după alegerile anunțate. Erau atît de magnifice încît nu-mi închipuiam cum ar arăta reședința Ministrului Suprem. Cred că Noua Batavie este cea mai impunătoare capitală dintotdeauna; păcat că nu poate fi văzută prea bine din afară - dar mai important este faptul că este singurul

oraș din sistemul solar cu adevărat impenetrabil de bombele atomice. Sau mai bine zis, "suficient de impenetrabil", deoarece pot fi distruse doar cîteva structuri de suprafață. Apartamentele lui Bonforte includeau un salon situat pe coama stîncoasă, cu vedere spre stele și Terra-Mamă printr-un balcon-bulă - dar pînă la dormitor și birouri, ajungea cu liftul personal, la o mie de picioare în adîncul pietros.

N-am avut timp să explorez apartamentele; m-au îmbrăcat pentru audiență. Bonforte n-avea valet nici la sol, dar Rog a insistat să mă "ajute" (mai mult m-a încurcat) cu ultimele retușuri. Îmbrăcămintea era cea veche, formală, de curte, pantalonii tubulari, fără nici o formă, o jachetă ridicolă cu coadă de frac, negre amîndouă, o cămașă cu plastron alb scrobit, cu guler înalt și papion alb. Cămașa lui Bonforte era dintr-o bucată, pentru că (presupun) nu avea costumier; corect ar fi fost dacă era asamblată, bucată cu bucată, iar papionul, legat ușor pentru a se vedea că era legat cu mîna - dar nu-i poți cere unui om să se priceapă și la politică și la modă.

Era un costum urît, dar a constituit un decor numai bun pentru diagonala colorată a Ordinului Wilhelmina, trecută peste piept. M-am privit într-o oglindă lungă și eram satisfăcut de efect; era deosebit de aspectuos, singurul accent coloristic pe negrul mohorît. Îmbrăcămintea tradițională o fi ea urîtă, dar avea distincție, avea ceva din strălucirea rece a unui *maître d'hôtel.* Eram demn de atenția unui suveran.

Rog Clifton mi-a dat ruloul pe care erau înscrise propunerile pentru miniștri și mi-a vîrît într-un buzunar interior o copie a listei respective - originalul fusese înmînat de Jimmie Washington Secretarului de Stat al Împăratului, imediat după asolizare. Teoretic, scopul audienței era informarea mea de către Împărat că dorința lui era ca eu să formez guvernul și ca eu să-i prezint cu

smerenie sugestiile mele; numirile trebuiau să rămînă secrete pînă cînd suveranul binevoia să le aprobe.

De fapt, alegerile erau făcute; pe aproape tot parcursul călătoriei, Rog și Bill n-au făcut decît să-i caute pe oamenii de încredere pentru formarea Cabinetului, folosindu-se de bruiajul oficial pentru mesajele radio. Am studiat Farley-ul fiecăruia și al rezervei aferente. Dar lista era într-adevăr secretă, în sensul că serviciile de presă nu o primeau decît după audiența Imperială.

Am luat ruloul și am ridicat bagheta. Rog mă privea îngrozit.

- Dumnezeule mare, omule, n-o poți lua cu tine în fața Împăratului!

- De ce nu?

- Hă? Păi, dar e o armă.

- Este o armă de ceremonie. Rog, orice duce, orice baronet mărunt își poartă spada de paradă. Așa voi face și eu.

Scutură din cap.

- Ei, da. Nu înțelegi vechea legiuire? Spadele de paradă simbolizează datoria pe care o au ei față de senior, de a-l susține, de-al apăra, cu prețul vieții. Dar tu ești un cetățean obișnuit; tradiția îți impune să te înfățișezi neînarmat.

- Nu, Rog. Oh, am să fac cum zici tu, dar nu vă mai întîlniți voi cu o astfel de ocazie. Asta da, teatru, ascultă-mă ce-ți spun.

- Nu prea înțeleg ce vrei să spui.

- Ei bine, uite, se duce vestea pe Marte că astăzi am purtat bagheta? Pînă în cuiburi, adică?

- Hm? Cred că da. Da.

- Cu siguranță. E normal ca în fiecare cuib să existe stereoreceptoare; am văzut destule eu însumi în cuibul Kkkah. Ei urmăresc programele Imperiului ca și noi. Nu?

- Da. Mai ales cei mai în vîrstă.

- Dacă port bagheta, vor ști; dacă nu, vor ști. Pentru ei e

important; ține de justețe. Nici un marțian adult nu iese din cuib fără baghetă, iar în interior le poartă în cazul ceremoniilor. Marțienii au apărut în fața Împăratului în trecut; aveau baghetele cu ei, nu? Pun mîna în foc.

- Da, dar tu...

- Uiți că eu sînt un marțian.

Fața lui Rog nu mai exprima nimic. Continuai tot eu:

- Eu nu sînt numai " John Joseph Bonforte"; eu sînt Kkkahjjjerrr din cuibul Kkkah. Dacă nu voi purta bagheta, voi comite o mare injustețe - și, sincer să fiu, nu știu ce se poate întîmpla cînd vor afla. Nu cunosc prea bine obiceiurile marțiene. Acum, s-o luăm invers; gîndește-te. Cînd merg pe acel coridor purtînd bagheta, sînt un cetățean marțian care urmează să fie numit prim-ministrul Majestății Sale Imperiale. Ce efect ar avea asupra cuiburilor?

- Recunosc că nu m-a dus gîndul pînă aici, răspunse el încet.

- Nici eu n-aș fi ajuns aici, dacă n-ar fi fost să mă gîndesc dacă era bine să iau sau nu bagheta cu mine. Dar nu crezi că domnul Bonforte s-a gîndit - înainte chiar de a fi invitat pentru a fi adoptat? Rog, ținem acum tigrul de coadă; n-avem decît să-i sărim în spinare. Nu avem încotro.

Atunci veni și Dak, mă aprobă, păru surprins că Clifton avusese altă concepție.

- Sigur, stabilim un precedent, Rog. Dar, cînd văzu cum țineam bagheta, scăpă un strigăt: Drace! Măi omule, vrei să omori pe cineva? Sau doar să perforezi peretele?

- Nu apăsam.

- Ei, da, ce să-ți spun, mersi! Nici n-ai siguranța pusă, mă dojeni luîndu-mi bagheta cu luare aminte. Uite, răsucești inelul... și asta o fixezi aici - ei, acum, e doar un băț. Phiu!

- O, pardon.

M-au depus în vestiarul Palatului, apoi m-au dat pe mîna rîndașului Regelui Willem, Colonelul Pateel, cu o înfățișare afabilă de hindus, manicre perfecte și o formidabilă uniformă a forțelor spațiale Imperiale. Înclinarea cu care m-a întîmpinat fusese calculată la milimetru: eu eram pe cale de a deveni Ministrul Suprem, dar nu eram încă, vezi mata, da, dar eram civil - îi eram superior, - și mai scade doi milimetri, pentru că el avea pe umărul drept agrafa Imperială.

Se uită la baghetă și spuse moale:

- Aceasta-i o baghetă marțiană, așa este domnule? Interesant. Presupun că o vei lăsa aici... va fi în siguranță.

Spusei:

- O port.

- Domnule?

Sprîncenele îi săriră în sus și așteptă să-mi corectez această greșeală grosolană.

Am extras, din colecția de clișee, unul îndrăgit de Bonforte, folosit pentru dojenirea îngîmfării.

- Fiule, ce-ar fi să ne vedem fiecare de oala lui?

Pe fața lui nu se mai citea nimic.

- Foarte bine, domnule. Pe aici, dacă domnul dorește.

Ne-am oprit la intrarea în sala tronului. Departe, suit pe o estradă, tronul era gol. De o parte și de cealalta, pe toată lungimea imensei caverne, stăteau în așteptare, nobilii și membrii familiei regale. Pateel trebuie să fi făcut un semn, fiindcă atunci începu și imnul Imperial și toți luară poziție de drepți, Pateel ca un robot, eu, mai gîrbovit, ca un om mai în vîrstă și muncit, care se descurcă și el cum poate, iar toată curtea, ca manechine într-o vitrină. Sper că nu vom renunța niciodată la acest fast; toți acești figuranți în

veşminte nobile şi lăncierii alcătuiau o privelişte minunată.

La ultimele măsuri veni din celălalt capăt şi ajunse la tron - Willem, Prinţ de Orania, Duce de Nassau, Mare Duce de Luxemburg, Cavaler Comandor al Sfîntului Imperiu Roman, General Amiral al Forţelor Imperiale, Consilier pentru Cuiburile Marţiene, Protector al Săracilor şi, prin Voinţa Domnului, Rege al Landurilor de Jos şi Împărat al Planetelor şi al Spaţiilor Intermediare.

Nu-i distingem faţa, dar simbolismul produse în mine o dorinţă urgentă de empatie. Nu eram ostil ideii de regalitate.

Cînd Regele Willem se aşeză, imnul se termină; dădu din cap în semn de primire a salutului şi o undă de relaxare rupse rîndurile curtenilor. Pateel se retrase şi, cu bagheta la subţioară, începui lungul marş, şchiopătînd niţel cu toată gravitaţia redusă. Semăna foarte mult cu înaintarea din Cuibul interior al lui Kkkah, numai că nu eram înspăimîntat; mi-era cald şi drag. Mă însoţea potpuriul Imperial, muzica trecînd de la "Kong Christian" la "Marseillaise" şi la " Stindardul presărat cu stele" şi toate celelalte.

La prima arcadă m-am înclinat, din nou la a doua, apoi o înclinare adîncă la al treilea marcaj, la începutul scărilor. N-am îngenunchiat; nobilii trebuie să-ngenuncheze, dar omul simplu împărtăşeşte suveranitatea cu Suveranul. Lumea nu interpretează corect acest lucru, fiind incorect pus în scenă în stereo şi în teatru, iar Rog a avut grijă să ştiu ce am de făcut.

- *Ave Imperator!*

Dacă eram olandez, spuneam şi "Rex", dar eram american. Bălmăjirăm o latinească şcolărească, el întrebînd ce voiam, eu aducîndu-i aminte că mă chemase etc. O dădu pe anglo-americană, pe care o vorbea cu un uşor accent din Noua Anglie.

- Ai servit bine şi pe tatăl nostru. Este gîndul nostru că tu ai putea să ne serveşti pe noi. Ce spui?

- Dorința suveranului meu este și voia mea, Majestate.

- Fii mai aproape de noi.

Poate că am făcut-o prea bine, dar urcînd treptele înalte, piciorul începuse să mă doară de-adevăratelea - iar o durere psihosomatică e mai rea ca oricare alta. Era cît pe-aci să cad, iar Willem sări de pe tron și mă ținu de braț. Îmi zîmbi și-mi spuse *sotto voce:*

- Ușurel, bătrîne prieten. O scurtăm noi acuma.

Mă ajută să ajung la scaunul din fața tronului și să mă așez cu o clipă mai devreme ca el însuși să se așeze, ceea ce a fost un moment mai delicat. Apoi a întins mîna după rulou, iar eu i l-am înmînat. L-a derulat și s-a prefăcut că studiază pagina imaculată.

Acum era muzică de cameră și curtea își arăta încîntarea, doamnele rîzînd, nobili gentlemeni enunțînd galanterii, gesticulînd cu evantaiele. Nimeni nu se mișca prea mult din loc, nimeni nu stătea nemișcat. Paji tineri, cu înfățișarea heruvimului lui Michelangelo se plimbau printre ei, oferind dulciuri pe tăvi. Unul dintre ei îngenunche și-i oferi o bomboană cu ochii pe inexistenta listă. Copilul îmi întinse tava și luai și eu una, fără să știu dacă era cum se cuvine. Era o ciocolată minunată din acelea fără pereche, care se fac numai în Olanda.

Am recunoscut multe din figurile curții, după imaginile studiate. Majoritatea șomerilor regali de pe Pămînt erau acolo, ascunși sub titlurile secundare de duci și conți. Unii spuneau că Willem îi ținea ca pensionari pentru a-i lumina curtea; alții, că el voia să-i țină sub observare și să-i țină departe de politică și alte belele. Poate că era ceva din amîndouă. Era prezentă și nobilime non-regală din douăsprezece nații; unii dintre ei munceau pentru a-și cîștiga existența.

Începusem să sortez buze de Habsburg și nasuri de Windsor.

În sfîrșit Willem puse jos ruloul. Muzica și conversația

încetară instantaneu. În liniștea totală, spuse:

- Ai propus o companie galantă. Ne-am gîndit să o confirmăm.

- Sînteți prea binevoitor, Majestate.

- Vom cumpăni și vom da de știre, spuse și se aplecă spre mine. N-are rost să cobori de-andărătelea pe scara aia blestemată. Te ridici, rămîi în picioare. Eu plec imediat.

Îi șoptii și eu:

- O, mulțumesc, Sire.

Se ridică , și eu numaidecît, și dispăru într-un vîrtej de straie. Cînd mă-ntorsei, observai cîteva priviri curioase. Dar muzica pornise și făcui drumul înapoi în timp ce figurația regală făcea din nou conversație politicoasă.

Pateel fu lîngă mine după trecerea pe sub ultima arcadă.

- Pe aici, domnule.

Parada se terminase; acum venea adevărata audiență.

Mă duse pe o ușă mică într-un coridor gol, prin altă ușă mică într-un birou destul de obișnuit. Singurul lucru regal din el era o placă murală, blazonul Casei de Orania, cu nemuritoarea deviză "**Eu Mențin**"! Masa de lucru, mare, întinsă, era acoperită cu hîrtii în dezordine. În mijloc, prins sub o pereche de pantofiori metalici, era originalul listei pe care o aveam în buzunar. Într-o ramă de cupru, era o fotografie de familie a fostei Împărătese cu copiii. După o canapea puțin uzată se afla un mic bar. Mai erau două fotolii și scaunul pivotant de la masa de lucru. Celelalte mobile erau mai potrivite într-un cabinet de doctor familial, foarte ocupat și fără ifose.

Pateel mă părăsi, închizînd ușa. N-avusei timp să-mi dau seama dacă era cuviincios să mă așez, că și intră Împăratul prin ușa din cealaltă parte a încăperii.

- S'trăiești, Joseph, strigă. Vin acum.

Străbătu în viteză încăperea, urmat de doi servitori care-l dezbrăcau și ieși pe o a treia ușă. Reveni aproape imediat, închizînd fermoarul salopetei.

- Tu ai luat-o pe scurtătură; eu trebuia să dau ocol. O să-l pun neapărat pe inginerul palatului să mai taie un tunel, din spatele sălii tronului, al dracu dacă nu. Așa, trebuie să dau ocol pătratului pe trei laturi - e la fel de ridicol ca defilarea prin coridoare semipublice îmbrăcat ca un cal de circ.

Adăugă meditativ:

- N-am decît lenjeria de corp sub hainele astea caraghioase.

- Mă îndoiesc că ar fi tot așa de inconfortabile ca jacheta asta de clovn pe care o port eu, Sire.

Ridică din umeri.

- Asta e, suportăm fiecare rigorile meseriei. Nu ți-ai luat nimic de băut?

Luă lista cu propunerile pentru cabinet.

- Ia și toarnă-mi și mie.

- Ce anume, Sire?

- Hm? se miră el. Ca de obicei. Scotch cu gheață, bineînțeles.

Fără să mai zic nimic, turnai în două pahare, adăugînd apă pentru mine; mă trecuse un fior rece; dacă Bonforte știa că Împăratul obișnuia să bea scotch pe cuburi de gheață, trebuia să fie scris în Farley. Nu era.

Dar Willem acceptă paharul fără comentarii, murmură:

- Jet tare!

Își aruncă ochii pe listă. Apoi și-i ridică spre mine.

- Ce-i cu băieții ăștia, Joseph?

- Sire? Este vorba de scheletul unui cabinet, desigur.

Am înghesuit portofoliile unde a fost posibil, iar Bonforte deținea pe cele ale Apărării și Finanțelor precum și conducerea. În trei cazuri am dat trei numiri temporare miniștrilor deputați -

Cercetare, Demografie și Exterior. Oamenii care vor putea ocupa aceste posturi în guvernúl permanent erau necesari în campania electorală.

- Da, da, este echipa a doua. Mmm... Dar acest Braun?

Eram foarte surprins. Înțelesesem că Willem va aproba lista de comentarii și va dori să stăm la taclale despre altceva. Nu asta mă speria; poți căpăta faima unui conversaționist redutabil numai lăsîndu-l pe celălalt să-și facă numărul.

Lothar Braun era un "tînăr politician în ascensiune". Tot ce știam despre el aflasem din Farley și de la Rog și Bill. Se afirmase după ieșirea din funcție a lui Bonforte, astfel că nu ocupase nici un post în cabinet, dar servise ca și chestor la conciliabule și organizator asociat. Bill a susținut că Bonforte avea de gînd să-l propulseze rapid pentru a-l verifica în guvernul provizoriu; l-a propus ca Ministru al Comunicațiilor Externe.

Rog Clifton nu fusese convins; el scrisese numele lui Angel Jesus de la Torre y Perez, subministru deputat. Dar Bill a subliniat că era momentul cel mai potrivit pentru a-l încerca pe Braun, fără nici un risc. Clifton a cedat în cele din urmă.

- Braun? răspunsei. Este un tînăr de viitor. Foarte inteligent.

Willem nu comentă, dar continuă lectura listei. Încercam să-mi amintesc exact ce spusese Bonforte despre Braun în cartoteca Farley. Inteligent... muncitor... analitic. Spusese ceva împotriva lui? Nu - sau poate - "un pic prea afabil". Nu poți condamna pe cineva din atîta. Dar Bonforte nu spusese nimic despre virtuți afirmative precum loialitatea și onestitatea. Asta n-ar fi nimic, cartoteca Farley nefiind o culegere de studii caracteriologice; era o simplă arhivă de date.

Împăratul puse lista de-oparte.

- Joseph, ai de gînd să aduci cuiburile marțiene în Imperiu imediat?

- E? Cu siguranță nu înainte de alegeri, Sire.

- Haide, haide, știi că mă gîndeam la perioada de după alegeri. Și nu mai știi să spui "Willem"? "Sire" pentru cineva mai tînăr cu șase ani, în această împrejurare, e o prostie.

- Foarte bine, Willem.

- Amîndoi știm că politica nu e treaba mea. Dar știm că și asta e o prostie. Joseph, în toți acești ani fără activitate executivă, ai creat această stare de lucruri în care cuiburile au ajuns să dorească intrarea completă în Imperiu. (Arătă bagheta). Cred că ai reușit. Acum dacă veți cîștiga alegerile astea, va trebui să determinați Marea Adunare să-mi acorde permisiunea de a o proclama. Ei bine?

Mă gîndii.

- Willem, spusei încet, știi că este exact ce avem de gînd să facem. Trebuie să ai niște motive speciale ca să aduci în discuție acest subiect.

Își amesteca băutura și mă privea ca un fermier din Noua Anglie care-și alegea zilierii.

- Îmi ceri sfatul? Constituția cere ca tu să mă sfătuiești, nu invers.

- Sfatul tău e binevenit, Willem. Nu promit că-l voi urma.

Rîse.

- Că tu și promiți multe. Foarte bine, să presupunem că veți cîștiga alegerile și-ți reiei funcția - dar cu o majoritate prea mică pentru a putea vota cetățenia deplină a cuiburilor. În acest caz, nu te-aș sfătui să faci din asta un vot de încredere. Dacă pierdeți, rabdă și rămîi în funcție; ține-te bine pe tot mandatul.

- De ce, Willem?

- Pentru că tu și cu mine sîntem niște oameni nerăbdători. Înțelegi? (Arătă spre blazon). "Eu Mențin"! Nu e o regulă furtunoasă și nici menirea unui rege nu este furtunoasă; menirea

lui este să conserve, s-o țină așa, să continue orice-ar fi. Acum, din punct de vedere al constituției, nu mă privește dacă rămîi în funcție sau nu. Dar integritatea Imperiului mă privește direct. Cred că dacă nu reușești în problema marțiană după alegeri, ar trebui să mai aștepți - pentru că alte aspecte ale politicii voastre se vor dovedi foarte populare. Vei cîștiga voturi în alegerile parțiale și ai putea trece pe aici să-mi spui să mai adaug "Împărat al lui Marte" pe lista mea. Așa că nu te grăbi.

- Mă voi gîndi, spusei cu luare aminte.

- Așa să faci. Acuma, ce-i cu sistemul vamal?

- Îl abolim imediat după alegeri și-l suspendăm pe loc.

Puteam s-o spun foarte hotărît; Bonforte era foarte pornit.

- Te vor ataca pe chestia asta.

- N-au decît. Mai cîștigăm niște voturi.

- Mă bucur să văd că mai ai puterea convingerilor tale, Joseph. Nu mi-a plăcut niciodată ca stindardul Oraniei să fluture pe o navă de ocnași. Comerț liber?

- După alegeri, da.

- Și ce vei folosi pentru venituri?

- Alte venituri decît cele vamale vor acoperi necesitățile prin expansiunea comerțului și producției.

- Și dacă nu ține?

La asta nu mai știam ce să răspund, nu fusesem inițiat - economia era un mister de nepătruns pentru mine. Răspunsei, rînjind.

- Willem, mă voi apleca și asupra acestui aspect. Dar întregul program al Partidului Expansionist se bazează pe ideea comerțului liber, călătoriilor libere, cetățenie comună, monedă comună, și pe un minim de legi Imperiale și restricții sînt bune nu numai pentru cetățenii Imperiului dar și pentru Imperiul însuși. Dacă avem nevoie de bani, îi vom găsi - dar nu prin ciopărțirea Imperiului în

mici jurisdicții.

În afară de prima propoziție, restul erau Bonforte pur, ușor adaptat.

- Păstrează-ți discursurile electorale, mîrîi el. Am întrebat și eu, spuse și luă iar lista. Ești sigur că dispozitivul ăsta îți convine?

M-am întins după listă și el mi-o dădu. Blestemăție. Era clar că Împăratul îmi spunea cît îi permitea constituția de emfatic că, după părerea lui, Braun nu era potrivit. Dar ce treabă aveam eu, nici prin gînd nu-mi trecea să schimb lista întocmită de Bill și Rog.

Și pe de altă parte, nici nu era lista lui Bonforte; era doar ce credeau ei că ar fi făcut Bonforte dacă ar fi fost *compos menti.*

Mi-aș fi luat o pauză pentru a o întreba pe Penny ce credea despre Braun.

Apoi luai stiloul de pe masa lui Willem, îl tăiai pe "Braun" și scrisei în loc "De la Torre" - cu litere mari; nu puteam să risc. Împăratul spuse doar:

- Mi se pare o listă bună. Succes, Joseph. Vei avea nevoie.

Astfel a luat sfîrșit audiența. Ardeam de nerăbdare s-o tulesc, dar nu pleci așa de la un rege; asta-i o prerogativă pe care și-au păstrat-o. Voia să-mi arate atelierul și noile sale modele de trenuri. Cred că a încercat să reînvie acest hobby mai mult decît oricine; personal, nu cred că este o ocupație de om matur. Dar am emis sunete amabile la vederea noilor sale locomotive miniaturale, construite pentru "Royal Scotsman".

- Dacă aveam timp, spuse el, lăsîndu-se în mîini și pe genunchi pentru a se uita în interiorul jucăricii, aș fi ajuns un bun șef de atelier, cred - un maistru mecanic. Dar m-a împiedicat hazardul nașterii mele discriminatorii.

- Ești sigur că ți-ar fi plăcut mai mult, Willem?

- Nu știu. Nici aici nu-i rău. Nu e mult de lucru, plata e bună - iar asistența socială e a-ntîia - exceptînd eventualitatea unei

revoluții, dar am noroc în această privință. Dar o mare parte din activitatea mea e plicticoasă, poate fi îndeplinită și de un actor de mîna a doua.

Se uită la mine.

- Te scutesc de multe temenele și obositoare parăzi, să știi.

- Știu și apreciez.

- Rar mi se oferă ocazia să mai fac o mișcare în direcția bună - sau pe care așa o consider eu. Regalitatea este o meserie veche, Joseph. Să nu te bagi niciodată.

- Mi-e teamă că e cam tîrziu, chiar dacă aș vrea.

Făcu niște mici ajustări la jucărie.

- Funcția mea reală este să vă țin să nu înnebuniți.

- E?

- Bineînțeles. Psihoza situațională este boala profesională a conducătorilor de state. Predecesorii mei în ale regalității, cei care au condus efectiv, au fost aproape toți puțin țicniți. Și uită-te la președinții voștri americani; înainte slujba asta îi omora pe capete, de tineri. Dar eu, eu nu trebuie să conduc; am profesioniști ca tine care o fac în locul meu. Și nu vă amenință nimeni; tu, sau cei în pielea ta, pot pleca dacă văd că se îngroașă gluma - și rămîne bătrînul Împărat - întotdeauna e "bătrînul" Împărat; noi, de obicei, urcăm pe tron cînd alții, de aceeași vîrstă, ies la pensie - Împăratul e întotdeauna aici, menținînd continuitatea, păstrînd simbolul statului, în timp ce voi profesioniștii stabiliți noi coordonate. Meseria asta a mea nu e fascinantă, dar este folositoare.

Mă slăbi cu jucăriile lui și ne înapoiarăm în birou. Cred că venise timpul să rup rîndurile. Dar spuse:

- Ar trebui să te las să te întorci la ale tale. Ai avut o călătorie obositoare?

- Nu prea. Am lucrat.

- Te cred. Apropo, cine ești tu?

Laba polițaiului pe umăr, pașii din pod, căderea din pat, soțul ei venit acasă pe neașteptate - orice combinație din astea toate aș fi suportat, dar nu întrebarea asta simplă. Îmbătrînii, ca să par mai adevărat.

- Sire?

- Haide, haide, spuse nerăbdător, slujba mea are și unele privilegii. Spune-mi adevărul. De o oră știu că nu ești Joseph Bonforte - deși nici mama lui nu și-ar fi dat seama; ai pînă și apucăturile lui. Dar cine ești tu?

- Numele meu este Lawrence Smith, Majestate, spusei stins.

- Curaj, omule! Puteam să chem demult garda, dacă aveam de gînd. Ai fost trimis să mă asasinezi?

- Nu, Sire. Sînt... loial Majestății Voastre.

- Ciudată maniera de a mi-o demonstra. Ei, hai, mai toarnă-ți unul, așcază-te și povestește-mi.

I-am povestit, tot. A fost nevoie de mai multe pahare, dar, la sfîrșit, mă simțeam mai bine. A fost furios cînd a aflat de răpire, dar cînd i-am spus ce i-au făcut la creier, fața i s-a întunecat de o furie joviană.

La urmă, a spus încet:

- În cîteva zile își revine, deci?

- Așa spune dr. Capek.

- Nu-l lăsa să-și înceapă munca pînă nu-și revine complet. Este un om valoros. Știi asta, nu? Face cît șase ca tine și mine. Continuă dublarea și lasă-l să se odihnească. Imperiul are nevoie de el.

- Da, Sire.

- Ia mai lasă-l pe "Sire" ăsta. Dacă ești în locul lui, spune-mi "Willem", cum face el. Știai că așa te-am dibuit?

- Nu, Si... nu, Willem.

- Îmi zice Willem de douăzeci de ani. Mi s-a părut tare ciudat

că nu-mi ziceai așa în intimitate, doar pentru că discutam probleme de stat. Dar n-am bănuit, nu chiar. Dar, oricît de remarcabilă era performanța ta, asta m-a pus pe gînduri. Dar, cînd ne-am dus să vedem trenurile, am știut.

- Pardon? Cum?

- Erai politicos, omule! Eu i-am mai arătat trenurile înainte - și întotdeauna a fost foarte dur față de pierderea asta de timp pentru un om în toată firea. Întotdeauna făcea așa. Și ne făcea la amîndoi plăcere.

- Aha, n-am știut.

- N-aveai cum!

Eu credeam că ar fi trebuit să știu, cu cartoteca aia blestemată... Dar tîrziu mi-am dat seama că nu era vorba de o deficiență; principiul cartotecii era stocarea de date personale despre persoane mai puțin celebre pentru a fi folosite la momentul oportun de o persoană celebră, Bonforte. Dar Împăratul, tocmai asta e, el nu era - adică o persoană mai puțin celebră.

Bineînțeles, Bonforte nu avea nevoie de notițe pentru a-și aduce aminte despre niște amănunte personale despre Willem! Și nici nu era cuviincios să-și noteze lucruri personale despre suveran într-un dosar care era la îndemîna funcționarilor săi.

Nu sesizasem evidența - deși nu văd cum aș fi evitat acest moment, chiar dacă realizam că dosarul era incomplet.

Împăratul vorbea în continuare.

- Ai făcut un lucru magnific - iar după ce ți-ai riscat viața într-un cuib marțian, nu mă surprinde că voiai să mă păcălești și pe mine. Spune-mi, te-am văzut vreodată în stereo, undeva?

Îi dezvăluisem numele meu legal, bineînțeles, cînd Împăratul mi la cerut; acum, oarecum rușinat, i l-am dezvăluit și pe cel profesional. Mă privi, își săltă mîinile și pufni în rîs. Mă simțeam destul de rănit.

- Ă, ați auzit de mine?

- Dacă am auzit? Păi dar eu sînt unul din cei mai fideli fani ai tăi. (Mă privi mai de aproape). Dar tot arăți ca Joe Bonforte. Nu-mi vine să cred că ești Lorenzo.

- Ba sînt.

- O, cred, cred. Știi comedia aia în care erai un vagabond? Mai întîi, încerci să mulgi o vacă - nici o șansă. Pînă la urmă, mănînci din farfuria pisicii - și pînă și pisica te dă la o parte.

- Da, îmi aminteam.

- Era să rup scaunul. Am rîs și am urlat în același timp.

- Asta a fost scopul.

Am ezitat, dar i-am mărturisit că numărul din "Weary Willie" era copiat după un foarte mare actor din alt secol.

- Dar prefer rolurile dramatice.

- Ca ăsta.

- Ei... nu chiar. Pentru un rol ca ăsta, o dată e destul. Nu mi-aș dori mai multe reprezentații.

- Te cred. Bine, atunci, spune-i lui Roger Clifton... Nu, nu-i spune nimic lui Clifton. Lorenzo, nu văd de ce să spunem cuiva despre discuția noastră de acum. Dacă Clifton ar afla, chiar dacă i-ai spune că eu am zis să nu-și facă probleme, tot nu i-ar pica bine. Și ei au mult de lucru. Așa că o ținem pentru noi, da?

- Cum dorește Împăratul.

- Lasă asta, te rog. O tăinuim pentru că e mai bine așa. Păcat că nu pot să-i fac o vizită lui taica Joe. Nu pentru că l-aș fi putut ajuta - deși se zice că Atingerea Regelui face minuni. Prin urmare, nu spunem nimic și ne facem că eu nu m-am prins.

- Da... Willem.

- Ar fi timpul să pleci acum. Te-am ținut cam mult.

- Cum e voia ta.

- Ți-l trimit pe Pateel - sau știi drumul? Dar ia stai puțin...

Răscoli prin maldărul de hîrtii, mormăind pentru el.

- Fata asta iar a făcut ordine pe-aici. Nu... uite-l.

Scoase la iveală un carnețel.

- Probabil că n-am să te mai văd niciodată - așa că, dacă ai vrea, să-mi dai un autograf înainte de a pleca.

Capitolul nouă

Pe Rog și Bill îi găsi, rozîndu-și unghiile, în salonul superior al lui Bonforte. În secunda apariției mele, Corpsman sări pe mine.

- Unde dracu-ai fost?

- Cu Împăratul, am răspuns cu răceală.

- Ai lipsit de cinci-șase ori mai mult decît trebuia.

N-aveam chef să răspund. De la cearta cu discursul, Corpsman și cu mine, ne-am suportat, am lucrat împreună, dar n-a fost decît un mariaj de conveniență, fără amor. Am colaborat, n-am îngropat definitiv securea păcii - cît n-o simțeam în coaste. N-am făcut eforturi speciale să mă împac cu el și nici nu vedeam de ce-aș fi făcut-o - după mine, părinții lui au avut o scurtă întîlnire la un bal mascat.

Nu sînt pentru vîslitul cot la cot cu toți membrii companiei, dar Corpsman ar fi vrut să mă vadă ca servitorul lui, cu căciula în mînă, săru'mîna conașule. Ei, asta, nu, niciodată, nici pentru a restabili pacea. Eram un profesionist angajat să desfășor o activitate profesională foarte dificilă, iar profesioniștii nu folosesc scara din dos; sînt tratați cu respect.

L-am ignorat așadar.

- Unde-i Penny? îl întrebai pe Rog.

- Cu **el.** Și Daj și Doc în acest moment.

- E aici?

- Da...

Clifton părea încurcat.

- L-am pus în ceea ce ar trebui să fie camera consoartei din suita de dormitoare. Era singurul loc unde-l putem ține fără să știe nimeni și sub îngrijire atentă în același timp. Sper că nu te deranjează.

- Nicidecum.

- Nu te va incomoda. Între cele două dormitoare, poate ai observat, sînt camerele de toaletă și noi am blocat ușa. E insonorizată.

- Pare un aranjament bun. Cum mai e?

Clifton se încruntă.

- Mai bine, mult mai bine - în general. E lucid, mai tot timpul. (Iar șovăia.) Poți să te duci să-l vezi, dacă vrei.

Eu șovăiam și mai mult.

- În cît timp crede dr. Capek că el va fi gata pentru apariții publice?

- E greu de spus. Cît de curînd.

- Cît de curînd? Trei sau patru zile? Destul de puțin ca să amînați toate contactele și să mă scoateți din scenă? Rog, nu știu cum să-ți spun să mă-nțelegi, dar, oricît aș vrea să-l văd, să-i prezint omagiile mele, nu cred că e bine deloc să-l văd înainte de ultima mea apariție. Aș putea da peste cap caracterizarea.

Am făcut teribila greșeală de a merge la înmormîntarea tatălui meu; ani de-a rîndul, cînd mă gîndeam la el, îl vedeam mort în coșciug. Foarte greu mi-a revenit în minte adevărata lui imagine - bărbatul viril, dominator care m-a format cu o mînă sigură și m-a învățat meseria. Mă temeam de ceva asemănător și în cazul lui Bonforte; personificam un om în culmea puterilor sale, așa cum îl

văzusem și-l auzisem în înregistrările stereo. Mă temeam să nu-mi afecteze performanțele, înfățișarea lui de acum.

- Nu insistăm, răspunse Clifton. Tu știi mai bine. Vom putea face în așa fel încît să nu mai apari în public, dar vrem să stai pe lîngă noi pînă își va reveni pe deplin.

Era gata să-i spun că asta este și voința Împăratului. Șocul descoperirii trecutului de către Împărat mă :am scosese din personaj. Dar îmi amintea și de o treabă neter. ată. Scosei lista cabinetului remaniat și i-o întinsei lui Corpsman.

- Iată registrul aprobat pentru noile servicii, Bill. Vei vedea că este o modificare. De la Torre în locul lui Braun.

- **Ce?**

- Jesus de la Torre în locul lui Lothar Braun. Așa a dorit Împăratul.

Clifton era uluit; Corpsman era și uluit și furios.

- Și care-i deosebirea? N-are dreptul să-și dea cu părerea, ba pe dracu!

Clifton spuse încet:

- Bill are dreptate, Șefule. Ca avocat specialist în legislația constituțională, te asigur că această confirmare a suveranului este pur nominală. Nu trebuia să-l lași să facă modificări.

Îmi venea să urlu la ei, dar personalitatea echilibrată a lui Bonforte mă împiedica. Avusesem o zi grea și, în ciuda unei reprezentații strălucite, inevitabilul dezastru mă copleșise. Voiam să-i spun lui Rog că, dacă Willem n-ar fi fost într-adevăr un mare om, un domn în adevăratul sens al cuvîntului, am fi fost toți în găleată - și asta pentru că nu fusesem bine instruit pentru rol. Răspunsei deci, acrit:

- Asta e.

Corpsman reacționă.

- Asta s-o crezi tu! Lista corectă am trimis-o reporterilor

de-acum două ore. Du-te înapoi și repar-o. Rog, tu cheamă imediat Palatul și...

- Taci! strigai.

Corpsman amuți. Continuai la un nivel sonor inferior.

- Rog, din punct de vedere legal, ai avea dreptate. Nu știu. Știu că Împăratul a crezut de cuviință să pună sub semnul întrebării numirea lui Braun. Acum, dacă unul dintre voi vrea să meargă la Împărat să se certe cu el, n-are decît. Dar eu nu mai plec nicăieri. Am să ies din cămașa asta de forță anacronică, îmi scot pantofii și voi sta să sorb alene una mare. Apoi, mă culc.

- Dar știai, Șefule, obiectă Clifton. Ai un spot de cinci minute pe marea rețea pentru anunțarea noului cabinet.

- Preia-l **tu.** Ești primul deputat în acest cabinet.

Clipi.

- În regulă.

Corpsman insistă.

- Și cu Braun cum rămîne? I-am promis postul.

Clifton îl privi gînditor.

- Asta n-am văzut-o nicăieri în scris, Bill. A fost și el întrebat dacă vrea să servească ca și ceilalți. La asta te referi?

Corpsman era încurcat ca un actor care nu mai era sigur pe text.

- Bineînțeles. E ca și o promisiune.

- Pînă la anunțul public, nu e.

- Dar anunțul **a fost făcut,** îți spun. Acum două ore.

- Mmm... Bill, cred că ar trebui să-i chemi din nou pe băieți să le spui că ai făcut o greșeală. Sau îi chem eu și le spun că le-a fost remisă printr-o eroare o listă preliminară înainte ca domnul Bonforte s-o aprobe. Dar trebuie să facem corecția înainte de anunțul pe marea rețea.

- Vrei să spui că-i așa, de capul lui?

Era vorba de mine, nu de Willem, dar răspunsul lui Rog asuma contrariul.

- Da, Bill, nu e momentul să forțăm o criză constituțională. Nu ne folosește. Formulezi retractarea? Sau o fac eu?

Corpsman avea înfățișarea unei pisici în întîmpinarea inevitabilului - "și ce-i cu asta?". Furios, ridică din umeri și spuse:

- O fac eu. Vreau să fiu sigur că e formulată corect nu ca dracu', ca să mai scoatem ceva din harababura asta.

- Mersi, Bill, răspunse Rog cumpătat.

Corpsman se întoarse să plece. Îi strigai:

- Bill! Dacă tot vorbești cu serviciile de presă, mai am un anunț de făcut pentru ei.

- Hă? Ce-ți mai trece prin cap?

- Nu cine știe ce.

Adevărul e că eram copleșit de efortul depus pentru realizarea rolului și tensiunile pe care le crease.

- Spune-le doar că domnul Bonforte a răcit, iar medicul său l-a sfătuit să stea la pat. Mi-ajunge.

Corpsman mîrîi.

- Ba o să le spun de "pneumonie".

După ce plecă, Rog vorbi.

- Nu te da bătut, Șefule. Noi avem și zile mai bune.

- Rog, eu chiar o să cad la pat. Poți s-o spui pe stereo în scara asta.

- Așa?

- M-arunc în pat și acolo rămîn. Nu văd de ce Bonforte n-ar "răci" pînă cînd e gata să ia hamurile în propriile mîini. Cu fiecare apariție crește probabilitatea ca eu să fiu descoperit de cineva - și cu fiecare apariție, mîțîitul ăsta de Corpsman latră nemulțumit. Un artist nu poate să dea ce e mai bun din el cînd cineva tot pufăie pe lîngă el. Hai să zicem că asta a fost și să tragem cortina.

- Uşurel, Şefule. O să ţi-l iau pe Corpsman din spinare. Aici nu sîntem aşa de înghesuiţi ca pe navă.

- Nu, Rog, sînt hotărît. O, dar n-am să te las. Stau pînă cînd dl. Bonforte va fi în stare să se întîlnească cu oamenii, pentru o eventuală urgenţă. (Îmi aminteam cu o oarecare jenă că Împăratul îmi spusese să continui şi că înţelesese că aşa aveam să fac). Dar acum e mai bine să nu fiu văzut. Pînă acum ne-am descurcat, nu? O, da ei ştiu - cineva ştie - că Bonforte nu a fost cel care a fost la ceremonia adopţiunii - dar nu îndrăznesc să o spună, nici nu pot s-o dovedească dacă ar spune-o. Aceiaşi ar putea bănui că şi astăzi a fost folosită o dublură, dar nu ştiu, nu pot fi siguri - pentru că se prea poate ca Bonforte să se refacă repede. Corect?

Clifton avea o expresie ciudată, aproape sfiicioasă.

- Mi-e teamă că ei sînt destul de siguri că ai fost o dublură, Şefule.

- Ei?

- Am umbrit niţel adevărul ca să nu fii prea nervos. Doctorul Capek a fost sigur de cînd l-a examinat prima dată că numai un miracol l-ar putea pune pe picioare astăzi pentru a putea merge la audienţă. Cei care l-au adus în starea asta trebuie să ştie acest fapt.

Mă-ncruntai.

- Deci m-ai păcălit adineaori cînd mi-ai spus că se simţea bine? Cum e, Rog? Spune-mi adevărul.

- Atunci îţi spuneam adevărul, Şefule. De-asta ţi-am sugerat să-l vezi - pe cînd înainte eram mulţumit că nu voiai să-l vezi. Poate că ar fi bine să-l vezi, să vorbeşti cu el.

- Mmm...nu.

Motivele mele erau aceleaşi; dacă urma să mai fac o apariţie, nu voiam ca subconştientul să-mi facă vreo figură. Rolul cerea un om zdravăn.

- Dar, Rog, dar tot ce-am spus rămîn valabile, fiind chiar

subliniate de ceea ce-mi spui tu acum. Dacă ei ar fi cît de cît siguri că astăzi a fost folosită o dublură, atunci nu vom risca încă o apariție. Au fost luați prin surprindere astăzi - sau poate le-a fost imposibil să mă demaște, în împrejurările date. Dar asta a fost astăzi. Vor întinde o capcană, un test imposibil, ceva insurmontabil - și zbîrci! S-a dus totul de rîpă. (Mă mai gîndii la chestia asta.) Mai bine ar fi să fiu bolnav cît mai mult timp posibil. Bill avea dreptate. Mai bine "pneumonie".

Așa de puternică este forța sugestiei că m-am trezit a doua zi dimineața cu nasul înfundat și cu durere în gît. Dr. Capek își făcu timp să mă "dozeze" și m-am simțit și eu om pe la cină; cu toate astea, a publicat buletine medicale despre "viroza domnului Bonforte". Orașele ermetice și cu aer condiționat ale Lunii fiind așa cum sînt, nimeni nu-și dorea să se expună la curenți de aer; nimeni nu s-a sinchisit să-mi poarte de grijă. Patru zile am trîndăvit și am citit din biblioteca lui Bonforte, din opera lui și mulțimea lui de cărți... Am descoperit că și politica și economia sînt pasionante; aceste subiecte nici nu existaseră pentru mine înainte. Împăratul mi-a trimis flori din sera regală - sau erau pentru **el**?

Nici o chestie. Am trîndăvit și m-am cufundat în luxul de a fi Lorenzo, sau chiar pur și simplu Lawrence Smith. Mă pomeneam că intram imediat în personaj cum apărea cineva, n-aveam ce-i face. Nu era necesar; n-am mai văzut decît pe Penny și pe Capek, cu excepția unei vizite a lui Dak.

Dar pînă și huzurul are limitele lui. În a patra zi mă săturasem de camera aia ca de așteptatul în anticamera unui producător, și singur. Nu mă mai băga nimeni în seamă; vizitele lui Capek erau scurte și profesionale, iar vizitele lui Penny au fost foarte scurte și puține. Nici nu mai îmi spunea "domnule Bonforte".

Cînd a apărut Dak, eram încîntat să-l văd.

- Dak! Ce mai e nou?

- Nu prea multe. Am încercat să fac o revizie lui *Tommie* pe de o parte și să-l ajut pe Rog cu problemele politice, pe de alta. Organizarea campaniei ăsteia o să-l ulcereze, te bagă-n boală. (Se așează.) Politica, ah!

- Hmm... Dak, dar cum de-ai intrat în ea? Eu îi vedeam pe *voyageurs* la fel de paraleli cu politica precum actorii. Și mai ales pe tine.

- Ei sînt și nu prea. Nu prea se încurcă ei cu chestiile astea, atîta timp cît pot mîna boarfe prin cer. Dar ca să poți face asta, trebuie să ai un cargo, și cargoul înseamnă comerț, iar comerț profitabil înseamnă comerț liber, ca orice navă liberă să meargă oriunde, fără absurdități vamale și fără zone interzise. Libertate! Și asta e, poftim; ai intrat în politică. În ceea ce mă privește, am venit aici mai întîi pentru a milita pentru regula "călătoriei continue", astfel ca mărfurile într-un comerț triunghiular să nu fie taxate de două ori. Era legea domnului B, evident.Și uite așa se leagă, căpitan al iahtului său în ultimii șase ani și reprezentant al breslei de la ultimele alegeri generale. (Oftă.) Nici eu nu știu cum s-a întîmplat.

- Cred că de-abia aștepți să scapi. Mai candidezi pentru realegere?

Căscă ochii la mine.

- Hă? Pînă intri în politică nici nu trăiești.

- Dar ai spus...

- Știu ce am spus. E dur și uneori e murdar și întotdeauna munca e grea și cu multe chițibușuri infernale. E singurul sport pentru oameni mari. Celelalte jocuri sînt pentru copii. Toate cele.

Se ridică.

- Trebuie să mă car.

- A, mai stai.

- Nu pot. Cu reuniunea Marii Adunări mîine, trebuie să-i dau

lui Rog o mînă de ajutor. Nici n-ar fi trebuit să trec.

- Așa? N-am știut.

Eram conștient de faptul că M.A., M.A. demisionară adică, trebuie să se mai întîlnească o dată pentru a accepta cabinetul provizoriu. Dar nu mă gîndisem. Era o chestie de rutină, la fel de formală ca prezentarea listei Împăratului.

- Va putea **el** să se ducă?

- Nu. Dar nu-ți face probleme. Rog își va cere iertare adunării pentru absența ta - adică a **lui** - și va cere aplicarea procurei sub procedură de non-obiecție Apoi va citi un discurs al Ministrului Suprem Desemnat - Bill lucrează la el acum. Apoi va cere personal confirmarea guvernului. Susținerea. Fără dezbatere. Trece. Amînarea *sine die* - și fiecare dă fuga acasă și începe să promită electorilor două femei în fiecare pat și o sută de Imperiali în fiecare luni dimineața. Rutină... A, da! Cîțiva membri ai Partidului Umanității vor înainta o rezoluție de simpatie și un coș cu flori, admise într-o strălucire ipocrită. Ei ar trimite flori la înmormîntarea lui Bonforte, mai degrabă.

Dak se întunecase.

- E chiar așa de simplu? Dar dacă este respinsă procura? Marea Adunare știam că nu recunoaște procura.

- Adevărat, pentru procedurile ordinare. Ori marșezi, ori te dai pe față și votezi. Dar rotițele mașinării parlamentare așa se învîrt. Dacă nu-i permit să fie prezent prin procură, trebuie să aștepte pînă se face bine pentru a amîna sine die și apoi să se apuce de lucruri serioase, ca hipnotizarea electoratului Uite așa se tot întîlnea un pretins cvorum zi de zi și amîna de cînd a demisionat Quiroga. Adunarea e moartă ca și stafia lui Cezar, dar trebuie îngropată constituțional.

- Da... dar dacă un idiot obiectează?

- Nimeni nu va obiecta. O, da, se poate forța o criză

constituțională. Dar nu se va întîmpla.

Tăcurăm amîndoi un timp. Dak nu se clinti să plece.

- Dak, ar fi mai ușor dacă aș apărea să țin discursul ăla?

- Hă? La naiba, parcă era clar. Ai hotărît că era riscantă altă apariție, în afară de o urgență. În general, sînt de acord cu tine. Știi povestea cu ulciorul la apă.

- Da. Dar e o treabă de figurație, nu? Piesa-i simplă. Ne putem aștepta la vreo surpriză din partea cuiva?

- Păi, nu. Normal, ar trebui să vorbești cu presa după, dar boala recentă ar putea fi o scuză. Te ducem prin tunelul de protecție și-i vom evita complet. (Zîmbi sinistru.) Bineînțeles, se poate ca un dement să introducă un pistol în galeria invitaților... Domnul B. îi zicea "galeria trăgătoare" după ce a fost rănit.

Piciorul îmi zvîcni.

- Vrei să mă sperii?

- Nu.

- Nu, dar știi să mă încurajezi. Dak, spune-mi drept. Vrei s-o fac mîine? Sau nu?

- Sigur că vreau! De ce crezi că am trecut pe aici într-o zi așa de încărcată? Să stăm la taclale?

Președintele *pro tempore* a lovit cu ciocănelul, capelanul a făcut o invocație prin care a evitat cu grijă diferențele religioase - și toți au tăcut. Doar jumătate de locuri erau ocupate, dar galeria era plină ochi cu turiști.

S-a auzit ciocănelul ceremonial amplificat; chestorul a arătat cu sceptrul spre ușă. De trei ori ceruse Împăratul să fie admis, de trei ori fusese refuzat. Apoi a implorat privilegiul; a fost acceptat cu urale. Am stat cu toții în picioare de la intrarea lui Willem pînă la așezarea lui pe scaunul dinapoia mesei președintelui. Era

îmbrăcat în uniforma de General Amiral și nu era însoțit, ca de obicei, decît de escorta președintelui și de chestor.

Apoi mi-am pus bagheta sub braț și m-am ridicat pentru a mă adresa președintelui ca și cum suveranul n-ar fi fost de față, am ținut discursul. Nu cel pe care îl făcuse Corpsman; acela se dusese la canal. Bill făcuse un discurs pur și simplu electoral, dar nu era timpul și locul potrivit.

Al meu era scurt, nepartizan, scos din scrierile lui Bonforte, o parafrază a unuia ocazionat de formarea unui guvern provizoriu. Am fost pentru calea cea bună a iubirii și înțelegerii între toți, așa cum toți iubeam pe suveranul nostru și el ne iubea pe noi. A fost un poem în versuri albe de cinci sute de cuvinte, iar schimbările față de discursul precedent au fost de la mine.

A trebuit să liniștească galeria.

Rog s-a ridicat și a cerut ca numele pe care le-am menționat să fie confirmate - și fără obiecții și funcționarul votă. Cînd mergeam, însoțit de unul din membrii partidului meu și unul al opoziției, vedeam parlamentari uitîndu-se la ceasuri întrebîndu-se dacă mai puteau prinde naveta de la amiază.

Apoi am jurat credință suveranului, în limitele constituționale, jurînd să apăr și să păstrez drepturile și privilegiile Marii Adunări, să protejez libertățile cetățenilor Imperiului oriunde s-ar afla - și deci să îndeplinesc sarcinile Ministrului Suprem al Majestății sale. Capelanul se încurcase o dată, dar l-am corectat imediat.

Credeam că mersese foarte lejer ca un speech în fața cortinei - dar m-am pomenit că plîngeam așa de tare că nu mai puteam vedea. Cînd am terminat, Willem mi-a șoptit:

- Bine interpretat, Joseph.

Nu știu dacă se gîndea că vorbea cu mine sau cu vechiul său prieten - și nici nu-mi păsa. Nu mi-am șters lacrimile; le-am lăsat să

se prelingă cînd m-am întors din nou către Adunare. Am aşteptat ca Willem să plece, apoi le-am dat liber.

Diana, Ltd. punea la dispoziţie navete suplimentare în acea după-amiază. Noua Batavie era pustie - adică nu mai erau decît curtea şi un milion de măcelari, brutari, cofetari şi funcţionari civili - şi un schelet de cabinet.

Fiindcă am înfruntat "răceala" şi am apărut în sala Marii Adunări, n-avea sens să mă ascund. Ca Ministru Suprem nu puteam , fără a isca niscai comentarii, să nu mă arăt; ca şeful unui partid politic intrînd în campanie electorală pentru alegeri generale, trebuia să mă întîlnesc cu oamenii - cu unii, cel puţin. Aşa că am făcut ce trebuia să fac şi am cerut un raport despre starea lui Bonforte. Refacerea era lentă, dar era; Capek mi-a raportat că era imposibil, dacă ar fi fost necesar, să apară acum; pierduse douăzeci de livre şi nu-şi putea coordona mişcările.

Rog a făcut tot ce i-a stat în putinţă să ne protejeze pe amîndoi. D.Bonforte ştia acum că se folosesc de o dublură şi, după un acces de furie, a realizat necesitatea şi a acceptat-o. Rog a condus campania, consultîndu-l numai în probleme de strategie, spunîndu-mi răspunsurile lui pentru a le face publice cînd era cazul.

Dar protecţia ce mi s-a acordat a fost la fel de mare; eram la fel de greu de găsit ca un super agent. Birourile mele erau amplasate acum pe muntele de dincolo de apartamentele liderului opoziţiei (nu ne-am mutat în reşedinţa mai luxoasă a Ministrului Suprem deşi ar fi fost legal, nu "se făcea" în timpul unui regim provizoriu) - îi puteam contacta din salonul inferior, dar ca o persoană să ajungă la mine de la intrarea publică, trebuia să treacă prin cinci posturi de verificare - cu excepţia celor cîţiva puţini favorizaţi care erau conduşi de Rog direct printr-un tunel la biroul lui Penny şi de acolo la al meu.

Aranjamentul îmi permitea să studiez Farley-ul oricui înainte de a mă vedea. Puteam să-l țin în față în timp ce era cu mine, pentru că masa de lucru avea un vizor invizibil pentru musafir, pe care-l puteam dezactiva dacă musafirul nu stătea la locul lui. Vizorul mai avea și alte întrebuințări; Rog îi putea oferi unui musafir tratamentul preferențial, îl introducea la mine, iar din biroul lui Penny îmi scria o notă pe care o proiecta pe vizor - ceva de genul: "Lingușește-l dar nu-i promite nimic," sau "Nu vrea decît să-și prezinte nevasta la curte. Promite-i și fă-i vînt," sau chiar, "Ușor cu ăsta. E un district mai "special" și face pe prostul. Dă-mi-l mie și mă tocmesc eu cu el."

Nu știu cine conducea guvernul. Seniorii de carieră, probabil. În fiecare dimineață aveam pe masă un teanc de hîrtii pe care să pun semnătura neglijentă a lui Bonforte și pe care le lua apoi Penny. N-aveam timp să le citesc. Imensitatea mașinăriei Imperiale mă îngrozea. Odată, cînd trebuia să merg la o întîlnire afară, Penny m-a condus prin ce credea ea că era o scurtătură prin Arhive - mile și mile de dosare, toate ticsite cu microfilme, dar pe care le puteai avea pe bandă.

Dar Penny mi-a spus că am văzut doar un sector al Arhivelor. Totul ocupa o cavernă de mărimea Marii Adunări. Am fost fericit că guvernarea nu era meseria mea, ci doar un trecător hobby, ca să zic așa.

Întîlnirile erau inevitabile, în mare parte inutile, de cînd Rog, sau Bonforte prin Rog, lua hotărîri. Adevărata mea treabă erau discursurile electorale. Au răspîndit discret zvonul că "viroza" mi-ar fi afectat inima și că am fost sfătuit să rămîn în gravitația redusă a Lunii pe întreaga perioadă a campaniei electorale. N-am îndrăznit să risc personificarea pe Pămînt, sau, mai rău, pe Venus; n-ar mai fi de nici un folos Farley-ul, dacă ar fi să mă afund în mase, fără să mă mai gîndesc la mișcările echipelor de Activiști - ce-aș bolborosi eu

cu o doză minimă de neodexocaină în frunte n-ar plăcea nimănui, mie mai ales.

Quiroga făcea turul Pămîntului, făcînd apariții stereo și personale la tribună în fața mulțimilor. Rog Clifton nu-și făcea probleme.

Ridica din umeri și spunea:

- Lasă-l. Alte voturi nu mai poate obține prin apariții personale la raliuri politice. Nu face decît să deșele difuzoarele. Raliurile astea nu sînt decît pentru fideli.

Speram că știe ce vorbește. Campania era scurtă, numai șase săptămîni de la demisia lui Quiroga pînă în ziua cînd a stabilit data alegerilor, înainte de a demisiona, iar eu vorbeam în fiecare zi, fie pe marea rețea în programul împărțit cu Partidul Umanității, fie pentru înregistrări care erau trimise cu naveta pentru un anumit public. Schema era următoarea: mie îmi venea o schiță, probabil de la Bill, deși nu l-am văzut niciodată, iar eu o prelucram. Rog prelua textul; de obicei se întorcea aprobat - și din cînd în cînd era cîte o corecție făcută cu mîna lui Bonforte, atît de neglijentă încît era aproape inteligibilă.

Nu improvizam în părțile pe care le corecta el, deși de multe ori improvizam în rest - acolo aflîndu-te găsești modalități mai adecvate de a te exprima. Am început să observ natura corecțiilor sale; erau de obicei eliminări de calificative - fă-o tare, ori le place, ori treaba lor!

Cu timpul au fost mai puține corecturi, mă adaptasem.

Încă nu-l văzusem. Simțeam că nu puteam să-i "port capul" dacă-l vedeam zăcînd. Dar nu eram singurul dintre cei intimi care nu-l vedea; Capek îi interzisese lui Penny să-l mai vadă - pentru binele ei. N-am aflat imediat acest lucru. N-am știut că Penny devenise iritabilă, împrăștiată și capricioasă de cînd ajunsesem pe Noua Batavie. Ochii i se încercănaseră ca la un panda - ceea ce nu

puteam să nu observ, dar le-am pus pe seama tensiunii campaniei și grijii pentru sănătatea lui Bonforte. În parte aveam dreptate. Capek a ochit-o, a pus-o sub hipnoză și i-a pus cîteva întrebări - apoi i-a interzis să-l mai vadă pe Bonforte pînă ce nu terminam cu afacerea asta și mă trimiteau acasă.

Săraca fată își ieșise din minți văzîndu-l bolnav pe cel iubit cu deznădejde - și apoi mergînd la lucru cu cel care arăta și vorbea exact ca el, dar sănătos. Probabil că începuse să mă urască.

Dar bunul Capek i-a dat de cap, apoi, cu cîteva blînde sugestii post-hipnotice a ținut-o departe de camera suferindului. Normal, eu n-am fost înștiințat la timp; nu era treaba mea. Dar Penny era din nou în formă și adorabil de eficientă cum o știam.

Era mare lucru pentru mine. Trebuie să recunosc; de cel puțin două ori aș fi abandonat această incredibilă cursă dacă nu era Penny.

La un singur fel de întîlnire am luat parte, cea a comitetului executiv electoral. Dat fiind că Partidul Expansionist era un partid minoritar, nefiind decît cea mai mare fracțiune a unei coaliții de mai multe partide ținute laolaltă de personalitatea și sub conducerea lui John Joseph Bonforte, a trebuit să-i țin locul la niște întîlniri siropoase cu acele *prima donne*. Am fost instruit cu multă atenție, iar Rog a stat lîngă mine pentru a mă dirija dacă era cazul. Nu puteam delega pe nimeni.

La mai puțin de două săptămîni de ziua alegerilor, trebuia să participăm la o întîlnire în care se parcelau districtele fără probleme. Organizația avea întotdeauna treizeci pînă la patruzeci de districte folosite pentru a face pe cineva eligibil în cabinet, sau ca secretar politic (o persoană ca Penny era mult mai indicată dacă este pe deplin calificată, capabilă să vorbească în Adunare, să fie

prezentă la conciliabule limitate, și așa mai departe), sau pentru alte rațiuni politice. Bonforte însuși reprezenta un district "fără probleme"; îl scutea de campania de circumscripție. Clifton avea și el unul. Putea să aibă și Dak, dacă avea nevoie, dar el susținea liga fraților săi. Rog chiar mi-a sugerat odată că dacă voiam să mă întorc cu propria-mi identitate, puteam să zic și numele meu apărea pe următoarea listă.

Unele din aceste zone erau păstrate pentru membrii dispensabili ai partidului care demisionează la momentul oportun pentru a procura partidului un loc pentru alegerile parțiale dacă era nevoie să se pregătească un om pentru cabinet, sau altceva.

Toată treaba aducea a patronaj și, coaliția fiind așa cum era, era nevoie ca Bonforte să fie împăciuitor și să înainteze o listă comitetului executiv electoral. Era o treabă de ultimă oră, înainte de pregătirea urnelor, pentru a permite modificări finale.

Cînd Rog și Dak intrară, eu lucram la un discurs și-i spusesem lui Penny să nu mă deranjeze nimeni decît în caz de incendiu. Quiroga făcuse o declarație teribilă în Sydney, Australia, cu o noapte înainte, pe care i-o puteam întoarce ca un bumerang. Îmi încercam mîna la un discurs-replică, nemaiașteptînd schița; nădăjduiam că versiunea mea va fi aprobată.

Cînd intrară, spusei:

- Ia ascultați și le citii paragraful cheie. Cum vă place?

- Asta-l va lăsa cu buza umflată, fu de acord Rog. Iată lista "fără probleme", Șefule. Vrei să te uiți pe ea? Trebuie să fim acolo în douăzeci de minute.

- Ah, întîlnirea aia blestemată. Nu văd de ce să mă uit pe listă. Vreți să-mi spuneți ceva despre ea?

Cu toate astea, luai lista și o citii. Îi știam pe toți din cartotecă și cîțiva din contacte; știam și de ce trebuiau luați în seamă.

Apoi mă izbi numele: **Corpsman, William J.**

Înfruntai ceea ce credeam că este o iritare justificabilă.

- Îl văd pe Bill pe listă, Rog.

- A, da. Tocmai voiam să-ți spun despre-asta. Vezi, Șefule, după cum știm cu toții, a fost mult sînge rău între tine și Bill; eu nu te condamn; a fost din vina lui. Dar sînt două fețe ale problemei, ca întotdeauna. Poate că nu ți-ai dat seama, dar Bill suferea de un nemaipomenit complex de inferioritate; îi sare ușor țandăra. Asta-l va aranja.

- Da?

- Da. Asta a vrut el dintotdeauna. Vezi, noi cestălalți,avem un statut oficial, sîntem în M.A. adică, mă refer la cei care lucrează îndeaproape cu, ă, cu **tine**. Bill resimte asta. L-am auzit, după trei pahare, că el nu era decît un angajat. Asta-l mîhnește. Nu te supără, nu? Partidul își permite să plătească, cu un preț mic, eliminarea fricțiunilor din conducere.

Mă stăpîneam complet.

- Nu e treaba mea. De ce să mă supăr, dacă așa vrea d. Bonforte?

Dak aruncă o privire scurtă spre Clifton. Continuai.

- Pentru că așa vrea d. B.? Da, Rog?

Dak spuse decis:

- Spune-i, Rog.

- Dak și cu mine am hotărît așa. Credem că așa e cel mai bine.

- Deci d. Bonforte n-a aprobat-o? L-ați întrebat, desigur?

- Nu, nu l-am întrebat.

- De ce?

- Șefule, n-are rost să-l deranjăm pentru atîta. Este un bătrîn obosit și bolnav. Nu l-am tulburat decît cu privire la decizii politice majore - acum nu era cazul. E vorba de un district pe care-l

stăpînim oricine l-ar reprezenta

- Atunci de ce-mi mai ceri părerea?

- Păi, voiam să știi - și să știi și de ce. Credem că ar trebui să-o aprobi tu.

- Eu? Îmi cereți să iau o hotărîre ca și cum aș fi d. Bonforte. Nu sînt. (Lovii masa cu un gest al lui Bonforte.) Ori această hotărîre este de competența lui și ar trebui să-l întrebați pe **el** - ori nu e și n-ar trebui să mă întrebați pe **mine** nicidecum.

Rog își mesteca trabucul.

- E-n ordine, nu te întreb.

- Nu!

- Cum adică?

- Adică "Nu!" M-ai întrebat; prin urmare în mintea ta este o nedumerire. Dacă îmi ceri să prezint acest nume comitetului - ca și cum aș fi Bonforte - atunci du-te la el și întreabă-l.

Tăcură amîndoi. În fine, Dak oftă.

- Spune-i tot, Rog. Sau îi spun eu.

Așteptam.

Clifton își scoase trabucul din gură.

- Șefule, d. Bonforte a făcut o comoție acum patru zile. Nu poate fi deranjat.

Rămăsei neclintit, recitindu-mi "turnulețe cu capu-n nori, castele și mii de flori" și așa mai departe. Reușii să îngăim:

- Și mintea?

- Mintea-i destul de limpede, dar este epuizat. O săptămînă de prizonierat a fost o încercare mai grea decît ne-am închipuit. A stat în comă douăzeci și patru de ore. Dar partea stîngă a feței este paralizată, iar cea dreaptă este atinsă parțial.

- Și...ăh...dr. Capek ce zice?

- Crede că după dispariția hematomului, va fi în ordine. Dar acum trebuie să fim mult mai atenți. Dar, Șefule, acum el este

bolnav. Trebuie să mergem mai departe cu campania fără el.

Simțeam același gol ca la pierderea tatălui meu. Nu-l văzusem niciodată pe Bonforte, nu avusesem de la el decît cîteva corecturi mîzgălite. Dar el mă sprijinea. Faptul că el era în camera de alături făcea ca toată povestea asta să fie reală.

Inspirai îndelung, expirai.

- OK, Rog. Trebuie.

- Da, Șefule, spuse și se ridică. Trebuie să mergem la întîlnirea aia. Dar cum rămîne cu asta?

Arătă spre lista districtelor fără probleme.

- A...

Încercai să mă gîndesc. Poate că Bonforte l-ar fi recompensat pe Bill cu dreptul de a se intitula "Onorabil", așa ca să-l fericească. Nu era scîrțar în privința asta; nu punea botniță la nimeni. Într-unul din eseurile sale politice spunea: "Nu sînt un intelectual. Dacă aș avea un talent mai deosebit, ar fi poate acela că știu să-mi aleg oamenii și-i pun la treabă."

- De cînd e Bill cu el, întrebai deodată.

- E? De vreo patru ani. Cu puțin peste.

Lui Bonforte, cu siguranță, îi plăcuse cum muncea.

- A prins o campanie, nu? De ce nu l-a introdus în M.A.?

- Ei, nu știu. N-a fost cazul.

- Penny cînd a venit?

- Acum vreo trei ani. Alegeri parțiale.

- Iată răspunsul, Rog.

- Nu te urmăresc.

- Bonforte putea să-l introducă în M.A. oricînd. N-a făcut-o. Schimbă denumirea asta în "demisionar." Așadar dacă dl Bonforte vrea să-l introducă, poate să aranjeze asta mai tîrziu prin alegeri parțiale - cînd va fi în stare.

Clifton, fără să-și trădeze sentimentele, luă lista și spuse:

- Foarte bine, Șefule.

Mai tîrziu, în aceeași zi, Bill a plecat. Cred că Rog i-a spus că atitudinea lui n-a fost eficientă. Dar cînd Rog m-a înștiințat, mi s-a făcut rău, realizînd că infatuarea ne băgase pe toți în bucluc. Și i-am spus-o. N-a fost de acord.

- Dar el știe tot! Asta a fost schema lui de la început. Îți dai seama cîte gunoaie poate să arunce în curtea Umanitarilor.

- Lasă, Șefule. Bill o fi el un păduche - n-am nevoie de unul care mă lasă în toiul campaniei; asta nu se face, niciodată. Dar nu e șobolan. În meseria asta nu torni secretele clientului, chiar dacă ieși din combinație.

- Sper să ai dreptate.

- O să vezi. Nu-ți face probleme. Vezi-ți numai de treaba ta acum.

După cîteva zile am ajuns la concluzia că Rog îl cunoștea mai bine decît mine. N-am mai auzit nimic de el nici despre el, iar campania a continuat normal, din ce în ce mai dur, dar fără nici o fisură în imensa noastră mistificare. Începeam să mă simt mai bine și m-am străduit să fac cele mai bune discursuri à la Bonforte - cîteodată cu ajutorul lui Rog; uneori doar cu aprobarea lui. Starea domnului Bonforte se ameliora din nou, dar Capek îl ținea în repaos total.

În ultima săptămînă, Rog a plecat pe Pămînt; unele reparații nu pot fi făcute prin telecomandă. Pînă la urmă, voturile vin de la circumscripții, iar administratorii contează mai mult decît discursioniștii. Dar de discursuri tot era nevoie, cum era nevoie și de conferințe; le-am făcut pe toate, cu Dak și Penny mereu alături - eram mai obișnuit; la multe întrebări răspundeam fără să mai stau pe gînduri.

Una din cele două conferințe obișnuite pe care le aveam într-o săptămînă avea loc în ziua în care avea să se întoarcă Rog. Speram că va veni la timp, dar nu vedeam de ce să n-o abordez singur. Penny mergea înainte, purtîndu-și efectele; îi scăpă un geamăt și tresări.

Apoi îl văzui și eu pe Bill la celălalt capăt al mesei.

Dar mă uitai împrejur ca de obicei și salutai.

- Bună dimineața, domnilor.

- Bună dimineața, domnule Ministru, răspunseră cei mai mulți.

- Bună dimineața, Bill. Nu știam că ești aici. Pe cine reprezinți?

Tăcură toți pentru a auzi răspunsul. Știau toți că Bill ne părăsise - sau că fusese concediat. Îmi rînji și răspunse:

- Bună dimineața, **domnule Bonforte.** Sînt cu Sindicatul Krein.

Știam că era pornit; dar îl scuteam de plăcerea de a vedea ce simțeam.

- Frumoase haine. Sper că te plătesc la adevărata ta valoare. Ei, acum, la treabă - Întrebările scrise mai întîi. Sînt la tine, Penny?

Am trecut repede prin ele, dînd răspunsurile la care avusesem timp să reflectez, apoi m-am lăsat pe spate ca de obicei și le-am spus:

- Mai avem puțin timp să stăm de vorbă, domnilor. Mai sînt întrebări?

Au fost cîteva. O singură dată am fost nevoit să răspund cu "Fără comentarii" - un răspuns pe care Bonforte îl prefera unuia ambiguu. În final, m-am uitat la ceas.

- Asta-i tot pentru dimineața aceasta, domnilor...

Și tocmai voiam să mă ridic.

- Smythe! strigă Bill.

M-am ridicat fără să mă uit la el.

- Adică tu, domnule Sanchi-Bonforte-Smythe, continuă el, ridicîndu-și mai mult vocea.

De data asta îl privii uluit - atît cît trebuia, cred, pentru o persoană oficială supusă unei jigniri în condiții neverosimile. Bill mă arăta cu degetul, congestionat.

- Impostorule! Actor de bîlci! **Șarlatanule!**

Omul de la *Times*-ul londonez, care se afla în dreapta mea, întrebă încet:

- Să chem garda, domnule?

- Nu. E inofensiv.

Bill rîse.

- Așa, sînt inofensiv, hă? O să vezi.

- Cred totuși că ar trebui, domnule, insistă omul de la *Times*.

- Nu.

Apoi spusei tăios:

- Ajunge, Bill. Acum ar fi mai bine să ieși frumos.

- Ai vrea să tac?

Și a început să toarne toată povestea, vorbind repede. N-a pomenit de răpire și nici de aportul lui în mistificare, doar că el ne-a părăsit pentru a nu participa la înșelătorie. Personificarea a fost atribuită, destul de corect, bolii lui Bonforte - cu o sugestie referitoare la faptul că noi l-am fi drogat.

Am ascultat răbdător. La început, majoritatea reporterilor l-au ascultat doar, cu expresia aceea a celor implicați fără voie într-o neplăcută ceartă de familie. Apoi, unii dintre ei au început să-și noteze și să dicteze în minirecordere.

- Ai terminat, Bill?

- E de-ajuns, nu?

- Mai mult. Îmi pare rău, Bill. Asta-i tot, domnilor. Am de lucru.

- Un moment, domnule Ministru! strigă cineva. Vreți să faceți o infirmare?

Altcineva adăugă: Îl dați în judecată?

Am răspuns mai întîi la cea de-a doua întrebare.

- Nu, nu-l dau în judecată. Nu dai în judecată un om bolnav.

- Bolnav, zău? strigă Bill.

- Potolește-te, Bill. Iar în privința infirmării, nu cred că e cazul. Totuși, văd că unii își iau notițe. Deși mă-ndoiesc că editorii voștri ar tipări povestea asta, dar dacă o vor face, următoarea anecdotă ar veni să o limpezească. Ați auzit de acel profesor care și-a consumat patruzeci de ani din viață pentru a demonstra că Odiseea n-a fost scrisă de Homer - ci de un alt grec cu același nume?

Am obținut un rîs amabil. Am zîmbit și eu și din nou am vrut să mă întorc. Atunci Bill a ocolit masa și s-a năpustit asupră-mi apucîndu-mă de braț.

- Nu poți scăpa cu rîsul.

Omul de la *Times* - domnul Ackroyd era - îl trase la o parte.

- Mulțumesc, domnule, îi spusei, apoi lui Corpsman: Ce vrei să mai fac, Bill? Am încercat să evit arestarea ta.

- Cheamă garda, dacă vrei, impostorule! Vedem noi care stă mai mult în pușcărie! Așteaptă pînă-ți ia amprentele!

Oftînd, am făcut cacialmaua vieții mele. Nu-mi mai plăcea gluma asta.

- Domnilor, cred că e timpul să-i pun capăt. Penny draga mea, vrei să-i spui cuiva să aducă echipamentul de amprentare, te rog?

Știam că mă scufundam - dar, la dracu, dacă ești prins în vîrtej, îți ești dator cel puțin să stai demn în timp ce nava se scufundă. Astfel și un negativ își face o ieșire teribilă.

Bill nu aștepta.

Apucă paharul de apă dinainte-mi; îl folosisem de cîteva ori.

- La dracu cu aia! Asta ajunge.

- Ți-am mai spus, Bill, să fii atent cum vorbești în prezența doamnelor. Oricum, poți păstra paharul.

- Cum dracu să nu-l păstrez!

- Foarte bine. Acum, pleacă. Dacă nu, voi fi obligat să chem garda.

Se îndepărtă. Toți tăceau.

- Mai dorește cineva să-mi ia amprentele?

Ackroyd spuse repede:

- O, nu cred că vrea nimeni, domnule Ministru.

- O, dar cum se poate! Dacă e vreo poveste în toată chestia asta, trebuie s-o lămuriți.

Am insistat pentru că așa era în "caracter" - și în al doilea și al treilea rînd nu poți fi un pic pregnant și ușor demascat - și n-am vrut ca Bill să le fure pîinea prietenilor mei de față; era ultimul lucru pe care-l mai puteam face pentru ei.

N-a fost nevoie să trimitem după echipament. Penny avea coli de indigo, iar cineva avea unul din acele carnețele de plastic atemporale; pe el se imprimau foarte bine amprentele. Apoi am spus "bună dimineața" și am plecat.

N-am ajuns decît pînă la biroul lui Penny; acolo a leșinat. Am dus-o în brațe pînă la biroul meu, am întins-o pe canapea, apoi m-am așezat la masa de lucru și am tremurat cîteva minute.

Niciunul dintre noi n-a fost bun de nimic tot restul zilei. Am continuat activitatea obișnuită, numai că Penny a anulat toate vizitele sub tot felul de pretexte. Trebuia să țin un discurs în seara aceea și mă gîndeam în mod serios să-l anulez. Dar la știri nu s-a pomenit nimic toată ziua despre incidentul din acea dimineață. Mi-am dat seama că verificau amprentele înainte de a risca vreo declarație - la urma urmelor eram considerat primul ministru al

Majestății Sale Imperiale; voiau o confirmare. Așa că m-am hotărît să țin discursul, fiindcă îl aveam deja scris și era programat. Nici nu puteam să-l consult pe Dak; era plecat în Tycho City.

A fost cel mai bun. Am pus în el chestia folosită de un comic pentru a evita panica într-un teatru în flăcări. După deconectare, mi-am luat capul în mîini și am plîns, în timp ce Penny mă bătea pe umăr. N-am scos o vorbă despre dezastru, niciunul.

Rog a asolizat la douăzeci zero zero Greenwich, tocmai cînd terminasem, și m-a căutat imediat.

Monoton, i-am spus toată pățania; a ascultat, mestecîndu-și trabucul stins, fără emoție.

La sfîrșit, i-am spus aproape pledînd:

- Trebuia să-i dau amprentele, Rog. Înțelegi, nu? Refuzul nu ar fi fost în caracterul lui Bonforte!

- Nu te speria.

- Hă?

- Am spus "Nu te speria." Cînd rapoartele despre amprentele astea vor veni de la Biroul de identificare de la Haga, vei avea o mică surpriză, plăcută - și ex-amicul nostru Bill va avea una și mai mare, dar neplăcută. Dacă și-a pus deoparte din banii lui împuțiți, poate că-l vor scoate de la răcoare. Sper.

Înțelesesem bine.

- O! Dar, Rog, ei nu se vor da bătuți. Mai sînt și alte locuri, zeci. Securitatea Socială... Ah, multe locuri.

- Crezi că poate ne-a scăpat ceva? Șefule, știam că se putea întîmpla, cumva. Din momentul în care Dak a anunțat împlinirea Planului Mardi Gras, a și început "acoperirea". Peste tot. Dar n-am crezut necesar să-i spun și lui Bill.

Sugea din trabucul stins; îl scoase din gură și-l privi.

- Sărmanul Bill.

Penny suspină ușurel și leșină din nou.

Capitolul zece

Am ajuns și la ziua finală. Nu ne mai făceam probleme din partea lui Bill; am aflat după listelele de pasageri că plecase pe Pământ după două zile de la intervenția lui jalnică. N-am auzit nimic de la serviciile de presă și nici în discursurile lui Quiroga nu s-a făcut nici o aluzie.

Starea domnului Bonforte s-a ameliorat mult, puteai paria liniștit că putea să-și reia activitatea după alegeri. Paralizia mai persista în parte, dar au "acoperit"-o: va pleca în vacanță după alegeri, o practică obișnuită a majorității politicienilor. Vacanța o va petrece pe *Tommie*, în deplină siguranță. La un moment dat, în timpul călătoriei, urma să fiu transferat și trimis pe șest acasă - și Șeful va avea o ușoară comoție, cauzată de stressul campaniei.

Rog va trebui să pună ordine în amprente, dar putea să aștepte un an și mai bine.

În ziua alegerilor eram fericit ca un cățeluș în chichineața lui. Personificarea luase sfîrșit, deși mai aveam de făcut un mic număr. Înregistrasem două discursuri de cîte cinci minute pentru marea rețea, unul în care acceptam cu mărinimie victoria, celălalt în care primeam cu eleganță înfrîngerea; îmi făcusem datoria. Cînd ultimul discurs era pe casetă, am luat-o în brațe pe Penny și am sărutat-o.

Nu s-a supărat.

Micul număr final era o reprezentație comandată; domnul Bonforte voia să mă vadă - în rolul **lui** - înainte de a renunța la serviciile mele. N-aveam nimic împotrivă. Acum, că apăsarea aceea trecuse, nu mai mi-era frică să-l văd; a-l interpreta pentru amuzamentul lui era ca o scenetă comică, numai că trebuia s-o fac bine. Dar ce spun? A o face bine, asta-i esența comediei.

Toată familia se va aduna în salonul superior - acolo, pentru că domnul Bonforte nu mai văzuse cerul de cîteva săptămîni, și voia să-l vadă - și acolo va asculta rapoartele și ori vom bea pentru victorie, ori ne vom îneca amarul, jurînd să facem mai bine data viitoare. Pentru ultima parte, să nu mai contați pe mine; era prima și ultima mea campanie politică și eram sătul de politică. Nici nu mai eram sigur dacă mai voiam să joc. Să joci clipă de clipă, timp de șase săptămîni, înseamnă cam cinci sute de reprezentații. Înseamnă să ții bine afișul.

L-au adus cu liftul, într-un căucior. Nu m-am arătat pînă cînd nu l-au aranjat pe canapea; omul are dreptul de a nu-și etala slăbiciunile unor străini. Și oricum, voiam să-mi fac intrarea.

Era să sar din rol. Semăna cu tata. O, era doar o asemănare de "familie"; amîndoi ne asemănam mai mult decît oricare cu tata, dar avea ceva din el - și vîrsta era bună, pentru că arăta bătrîn. Nu-mi dădusem seama cît îmbătrînise. Era slab, iar părul îi albise.

Mi-am notat mental că, în timpul vacanței în spațiu, va trebui să-i ajut să se pregătească pentru tranziție, pentru resubstituire. Desigur, Capek putea să-l mai îngrașe; dacă nu, există metode de a face pe cineva mai voluminos fără să se observe nimic. Îi voi vopsi cu părul. Anunțarea tîrzie a comoției poate acoperi inevitabilele discrepanțe. La urma urmei, el se schimbase atît de mult în numai

cîteva săptămîni! Trebuia făcut în așa fel încît să nu se atragă atenția asupra personificării.

Dar aceste detalii practice se adunau singure într-un colț al minții mele; propria-mi ființă era copleșită de emoție. Deși bolnav, omul degaja și forță spirituală și virilă. Am simțit acel șoc blînd, aproape mistic, pe care-l simte cel care se pomenește în fața statuii imense a lui Abraham Lincoln. Mi-a amintit și de altă statuie, văzîndu-l întins acolo, cu picioarele pe canapea și cu partea stîngă, neajutorată, acoperită de un șal: Leul rănit din Lucerna. Aceeași forță și demnitate, chiar și așa cum era, neajutorat: "Garda moare dar nu se predă."

Cînd am apărut și-a ridicat privirea spre mine și mi-a oferit zîmbetul său cald, tolerant și prietenesc pe care învățasem să-l reproduc, și mă pofti cu blîndețe să intru. I-am înapoiat același zîmbet. Cu mîna bună mi-o strînse pe-a mea cu o surprinzătoare vigoare.

- Sînt fericit că te pot întîlni în sfîrșit.

Vorbirea-i era puțin greoaie și zăream mușchii destinși din partea cealaltă a feței.

-Sînt onorat și fericit să te întîlnesc, domnule.

Trebuia să fiu foarte atent să nu copiez dificultatea de a vorbi cauzată de paralizie.

Mă examină surîzător.

- Se pare că tu m-ai întîlnit deja.

Mă examinai și eu.

- Am încercat, domnule.

- "Încercat!" Ai reușit. E ciudat să te vezi pe tine însuți.

Am realizat cu o dureroasă empatie că nu era conștient emoțional de propria-i înfățișare; înfățișarea mea era "a lui" - iar orice schimbare în el se datora bolii, temporară, inobservabilă. Dar continua să vorbească.

- Vrei să te plimbi puțin, să te văd, domnule! Vreau să mă - te - ne văd. Vreau să văd și eu o dată ce văd ceilalți.

Așadar m-am ridicat, m-am mișcat prin cameră, am vorbit cu Penny (sărmana copilă se uita de la unul la celălalt dezorientată), am luat o hîrtie, mi-am scărpinat clavicula și mi-am frecat bărbia, am luat bagheta de sub braț și am pus-o îm palmă și am răsucit-o.

Mă urmărea încîntat. Așa că am făcut un bis. Oprindu-mă în mijlocul covorului, am perorat unul din cele mai bune discursuri ale lui, nu cuvînt cu cuvînt, ci interpretîndu-l, lăsîndu-l să se prăvale și să tune, așa cum ar fi făcut-o el - sfîrșind cu finalul exact: "Un rob nu poate fi eliberat, dacă n-o face singur. Nici nu poți înrobi un om liber, poți cel mult să-l ucizi!"

A urmat acea minunată amuțire, apoi ropotul de aplauze. Bonforte lovea canapeaua cu mîna cea bună, strigînd "Bravo!"

Erau singurele aplauze pe care le-am obținut pentru acel rol. Era suficient.

Mă invită să trag un scaun și să mă așez. Se uită la baghetă, așa că i-o dădui.

- Siguranța e pusă, domnule.

- Știu s-o mînuiesc.

O examină, apoi mi-o înapoie. Credeam că voia s-o păstreze. Așadar i-o trecui lui Dak pentru a i-o da mai tîrziu.

M-a întrebat despre mine și mi-a spus că nu-și aducea aminte să mă fi văzut vreodată jucînd, dar că-l văzuse pe tatăl meu în *Cyrano.* Făcea eforturi imense pentru a-și controla mușchii gurii, vorbirea-i era clară, dar chinuită.

Apoi m-a întrebat ce aveam de gînd să fac de-acum încolo. I-am spus că n-aveam nici un plan. A dat din cap și a spus:

- Vom vedea. Aici e un loc pentru tine. E de lucru.

Nu a pomenit de plată și ce bine m-am simțit!

Începeau să vină rapoartele statistice și el s-a întors spre

stereoreceptor. Rapoarte veneau, bineînțeles, de patruzeci și opt de ore, dat fiind că lumile exterioare și circumscripțiile fără district votează înaintea Pământului, iar pe Pământ o "zi" electorală este mai mare de treizeci de ore, după cum se învîrte globul. Dar acum veneau rezultatele din marile districte ale Pământului. Conduceam în lumile exterioare cu o zi în urmă, iar Rog a trebuit să-mi spună că nu era mare lucru; Expansioniștii se impuseseră în lumile exterioare. Contau miliardele încă pe Pământ, care n-au fost niciodată în afară și nici nu le trecuse prin cap.

Dar aveam nevoie de fiecare vot exterior. Partidul Agrarian din Ganymede a obținut cinci districte din șase; erau parte în coaliție, iar Partidul Expansionist ca atare nu a avut nici candidați simbolici. Situația pe Venus era mai delicată, cu venerienii împărțiți în zeci de partide fragmentate pe nuanțe teologice de neînțeles pentru o ființă umană. Cu toate astea, ne așteptam la cele mai multe voturi native, fie direct, fie prin coaliție ulterioară prin conciliabul, și ar trebui să obținem practic toate voturile umane. Restricția Imperială care impune nativilor să aleagă ființe umane pentru a-i reprezenta pe Noua Batavie era un lucru pe care Bonforte era hotărît să-l înlăture; cîștigam voturi pe Venus; nu știam cîte voturi am pierde pe Pământ.

Dat fiind că de pe Marte cuiburile trimiteau doar observatori la Adunare, singura noastră problemă acolo era votul uman. Noi aveam sentimentul popular; ei aveau patronajul. Dar cu o numărătoare corectă îi ușuiam și de acolo.

Alături de Rog, Dak era aplecat asupra unei rigle de calcul; Rog desfășurase o coală imensă de hîrtie pentru formulele lui de calcul. Peste o duzină de creiere metalice uriașe din sistemul solar făceau același lucru în noaptea aceea, dar Rog se baza pe intuiția sa. Mi-a spus odată că el plimbîndu-se printr-un district, "mirosea" și ajungea să calculeze amănunțit rezultatele. Îl credeam în stare.

Doc Capek se întinsese pe spate, cu mîinile pe burtă, relaxat ca o rîmă, Penny mergea de colo-colo, aranjînd lucrurile strîmbe și vice versa, dîndu-ne de băut. Nu se mai uita direct nici la mine nici la d. Bonforte.

Nu știam cum e o petrecere din noaptea alegerilor; nu e ca niciuna din celelalte. Era într-o relație plăcută cu toată pasiunea consumată pînă atunci. Nici nu prea mai conta cum hotăra lumea; ai făcut tot ce ți-a stat în putință, ești împreună cu prietenii și camarazii, fără griji fără tensiune, în ciuda emoției generale - glazura finală - în așteptarea rezultatelor.

Nu știu cînd am mai petrecut așa bine.

Rog își ridică ochii din calcule, se uită la mine, apoi vorbi cu d. Bonforte.

- Continentul e fluctuant. Americanii încearcă apa cu degetul, înainte de a merge cu noi; numai că nu știm cît de mult?

- Poți să faci o proiecție, Rog?

- Încă nu. A, avem votul popular, dar în M.A. alunecă de-o parte și de cealaltă cu șase locuri.

Se ridică.

- Cred că mai bine mă duc puțin prin oraș.

La drept vorbind, trebuia să fi ieșit, ca "d. Bonforte." Liderul partidului ar trebui să apară la statul major al partidului în noaptea alegerilor. Dar nu fusesem niciodată acolo, fiind locul unde personificarea mea poate fi ușor descusută. "Boala" îmi justificase absența; nu avea rost să riscăm în noaptea asta, așa că Rog se va duce în locul meu, să strîngă mîini, să rînjească și să se lase luat în brațe de fetele nerăbdătoare care au trudit la hîrțogării și care-i vor plînge pe umăr.

- Mă-ntorc într-o oră.

Chiar și mica noastră petrecere ar fi trebuit să aibă loc la nivelul inferior și să includă tot staffful, și pe Jimmie Washington în

special. Dar nu se putea, l-am fi exclus pe d. Bonforte. Petreceau și ei bineînțeles. M-am ridicat.

- Rog, cobor cu tine la Jimmie să-i salut haremul.

- Hm? Nu e nevoie, știi.

- Așa e normal, nu? Și nu e nici un deranj și nici un risc, îi spusei și mă-ntorsei spre d. Bonforte. Care este părerea dumitale, domnule?

- Ți-aș fi recunoscător.

Am coborît cu liftul, apoi am străbătut sectoarele private și biroul meu și al lui Penny. Dincolo de ușa ei era balamuc. Un stereoreceptor mutat acolo urla, podeaua era în dezordine și toată lumea bea sau fuma sau amîndouă. Chiar și Jimmie Washington avea un pahar în mînă și asculta rapoartele. Nu bea; el nici nu bea nici nu fuma. Fără îndoială, cineva îi dăduse paharul și el rămăsese cu el în mînă. Jimmie era un om deosebit de binecrescut.

Am făcut turul, alături de Rog, i-am mulțumit lui Jimmie cu căldură. Și eram sincer, și i-am cerut iertare că mă simțeam extenuat.

- Urc acum să-mi odihnesc oasele bătrîne, Jimmie. Scuză-mă față de oameni, te rog.

- Da, domnule. Trebuie să fii foarte atent, domnule Ministru.

Eu m-am înapoiat, iar Rog a intrat în tunelurile publice.

Cînd am ajuns în salonul superior, Penny mi-a făcut semn să nu vorbesc, cu degetul pe buze. Bonforte părea să fi adormit, iar receptorul fusese oprit. Dak rămăsese în fața lui, completînd cifre în calculele lui Rog. Capek nu se mișcase. A dat din cap și a ridicat paharul către mine.

Penny mi-a pregătit scotchul cu apă, apoi a ieșit în balonul balconului. Pămîntul era aproape "plin", strălucind ca într-o sticlărie vitrină Tiffany. Am căutat America de Nord, încercînd apoi să găsesc punctul din care plecasem cu cîteva săptămîni în urmă,

încercînd de asemenea să-mi clarific emoțiile.

După un timp am revenit; noaptea pe Lună este impresionantă. Rog s-a înapoiat puțin mai tîrziu și și-a reluat lucrul fără să scoată o vorbă. Am observat că Bonforte se trezise.

Acum veneau rapoartele critice și tăceam toți pentru a nu-i deranja pe Rog și Dak. După mult timp, Rog dădu scaunul în spate.

- Asta e, Șefule, spuse fără să-și ia privirea de la calcule. Am intrat. Majoritatea cu nu mai puțin de șapte locuri, probabil nouăsprezece, posibil peste treizeci.

După o pauză, Bonforte spuse încet:

- Ești sigur?

- Pozitiv. Penny, încearcă alt canal, să vedem ce zic.

M-am dus lîngă Bonforte și m-am așezat; nu puteam să vorbesc. El ajunse la mîna mea și o bătu ușor, părintește și ne uitarăm amîndoi la receptor. Pe primul canal pe care-l nimeri Penny se auzea: "... îndoială, oameni buni, opt din creierele robotice spun da, *Curiac* spune poate. Partidul Expansionist a repurtat o decisivă..." Penny trecu la alt canal.

- "... confirmă postul său temporar pentru încă o perioadă de cinci ani. Domnul Quiroga n-a putut fi contactat pentru o declarație, dar administratorul său general din Noul Chicago admite că tendința actuală nu poate fi oprită..."

Rog se ridică și se duse la telefon; Penny reduse volumul sonor. Crainicul continua să dea din gură; spunea cu alte cuvinte ceea ce noi știam deja.

Rog reveni; Penny mări volumul. Crainicul continua, dar se opri, citi o hîrtie pe care i-o înmînase cineva și-și ridică privirea cu un rînjet larg.

- Prieteni și concetățeni, urmăriți acum o declarație a Ministrului Suprem!

Apăru imaginea cu discursul meu victorios.

L-am savurat, cu toate sentimentele amestecate, dar bune toate, dureros de bune. Făcusem o treabă formidabilă cu discursul ăsta, știam; arătam obosit, asudat, de un calm triumfător. Era *ad lib.*

Ajunsesem la: "Să mergem înainte împreună, cu libertate pentru toți..." cînd auzii un zgomot în spate.

- Domnule Bonforte! Doc! Doc! Vino repede!

Domnul Bonforte întindea mîna spre mine, încercînd să-mi spună ceva neapărat. Dar în zadar; gura nu voia să se descleștеze, iar trupul nu-i dădea ascultare nedomolitei sale voințe.

L-am luat în brațe - apoi s-a dus pe alte meleaguri, cu totul străine.

I-au dus corpul în jos cu liftul, Dak și Capek; eu nu le eram de nici un folos. Rog m-a bătut pe umăr și a plecat. Penny coborîse cu ceilalți. Am ieșit iar pe balcon. Simțeam nevoie de "aer curat" deși acolo respiram același aer condiționat ca și în salon. Dar parcă era mai răcoros.

Îl omorîseră. Dușmanii lui îl omorîseră la fel de sigur cum i-ar fi băgat un cuțit în coaste. Cu tot ce făcusem noi, cu toate riscurile pe care ni le-am asumat, pînă la urmă îl omorîseră. "Omorul, cel mai josnic!"

Eram pustiit, stupefiat. M-am văzut pe "mine" zăcînd, pe tatăl meu din nou murind. Am știut atunci de ce reușesc așa de rar să separe gemenii siamezi. Eram gol.

Nu știu cît am stat acolo. Am auzit vocea lui Rog.

- Șefule?

M-am întors.

- Rog, nu-mi mai spune așa. Te rog!

- Șefule, insistă el, știi ce ai de făcut acum? Nu?

Eram amețit, iar fața lui tremura neclară. Nu știam despre ce vorbea - nu voiam să știu despre ce vorbea.

- Ce vrei să spui?

- Șefule, un om moare, dar spectacolul continuă. Nu ne poți părăsi acum.

Mă durea capul și nu puteam să-mi fixez privirea. Mi se părea că el venea spre mine apoi că se îndepărta iar, în timp ce vocea se auzea mereu.

- ... furat șansa să-și termine ce a început. Așa că tu trebuie s-o faci pentru el. Trebuie să-l faci să trăiască din nou!

Am scuturat din cap și cu o sforțare teribilă am încercat să mă adun și să răspund.

- Rog, nu știi ce vorbești. E absurd - e ridicol! Eu nu-s politician. Nu sînt decît un amărît de actor! Mă strîmb și fac lumea să rîdă. Numai de-asta-s bun eu.

Cu groază am auzit vocea lui Bonforte.

Rog mă privea.

- Mie mi se pare că te-ai descurcat foarte bine pînă acum.

Am încercat să-mi schimb vocea, să controlez situația,

- Rog, ești îndurerat. Cînd te vei liniști vei vedea cît e de ridicol. Ai dreptate; spectacolul trebuie să continue. Dar nu așa. Ce ai putea face - singurul lucru - este să te concentrezi; ați cîștigat alegerile, aveți majoritatea - acum ia-ți funcția în primire și du pînă la capăt programul.

Mă privi și mișcă din cap cu tristețe.

- Aș face-o dacă aș putea. Recunosc. Dar nu pot. Șefule, îți amintești întîlnirile alea confuze ale comitetului executiv? Le-ai pus la punct. Întreaga coaliție a fost încleiată de forța personală și conducerea unui om. Dacă nu mergi mai departe acum, tot ce a făcut el în viața lui - și pentru care a și murit - se prăbușește.

N-aveam nici un contraargument; poate că avea dreptate - am văzut toate rotițele politicii într-o lună și jumătate.

- Rog, chiar dacă e adevărat ce spui tu, soluția ta e imposibilă. De-abia am reușit pînă acum, tu lăsîndu-mă să apar numai în condiții scenice favorabile - și era cît pe-aici să fim prinși, cu toate astea. Dar ca să faci să meargă chestia asta săptămînă de săptămînă, ani la rînd, dacă te-nțeleg bine - nu, nu se poate. E imposibil, nu pot s-o fac!

- Poți!

Se apleacă spre mine și-mi spuse cu fermitate:

- Am întors-o pe toate părțile și cunoști pericolele la fel de bine ca și mine. Dar ai șansa de a te adapta pe parcurs. Două săptămîni în spațiu pentru început - la dracu, o lună dacă vrei! Vei studia tot timpul - însemnările lui, jurnalele din adolescență, albumele, te vei cufunda în ele. Și te vom ajuta toți.

N-am spus nimic. A continuat el.

- Uite, Șefule, ai învățat că o personalitate politică nu e un om singur, e o echipă - o echipă strîns unită pentru țeluri comune din credințe comune. Ne-am pierdut căpitanul de echipă și avem nevoie de altul. Dar echipa e încă aici.

Capek era în balcon; nu-l văzusem cînd a intrat.

- Și tu ești pentru?

- Da.

- E datoria ta, adăugă Rog.

Capek interveni.

- Eu n-aș zice chiar așa. Nădăjduiesc că vei vrea. Dar, la naiba, nu voi fi eu conștiința ta. Cred în liberul arbitru, oricît de frivol ar suna în gura unui medic. Se întoarse spre Clifton. Mai bine-l lăsăm în pace, Rog. El știe. Depinde de el.

Dar, deși plecară, nu eram încă singur. Apăru Dak. Spre liniștea și recunoștința ma, nu-mi spuse "Șefule".

- Salut, Dak.

- S'trăiești.

Tăcu un moment, fumînd și privind stelele. Apoi se întoarse spre mine.

- Fiule, am trecut prin destule împreună. Acum te știu, și te voi sprijini cu arma, cu bani, cu pumnii oricînd, și să nu întrebi niciodată de ce. Dacă vrei să ne abandonezi acum, nu voi avea nici un cuvințel de dojană pentru tine și nu-mi voi schimba părerea despre tine cu nimic. Ai făcut un lucru nemaipomenit . nobil.

- Ă, mersi, Dak.

- Încă o vorbă și gata. Ține minte: dacă te hotărăști că nu poți s-o faci, nemernicii ăia care i-au spălat creicrul vor birui. Altceva nu mai contează.

Se duse înăuntru.

Mintea mi-era ruptă-n două - apoi îmi plînsei pur și simplu de milă. Nu era cinstit! Aveam și eu viața **mea.** Eram în deplinătatea forțelor, mă așteptau cele mai mari triumfuri profesionale. Nu era drept să mi se ceară să mă-ngrop, poate pentru ani de zile, în timp ce publicul mă uită, producătorii și agenții la fel, și vor ajunge să creadă că am murit.

Nu era corect. Era prea mult.

M-am scos din priză și n-am mai gîndit un timp. Mama Terra era tot așa de senină și frumoasă și neschimbătoare pe cer; mă întrebam cum or fi sărbătorile din noaptea alegerilor acolo. Marte și Jupiter și Venus erau prezente, înșirate ca niște trofee în zodiac. Pe Ganymede nu-l puteam vedea, bineînțeles, și nici colonia singuratică de pe îndepărtatul Pluto.

"Lumile Speranței" le spunea Bonforte.

Dar el murise. Nu mai era. I-au luat dreptul primului născut în culmea maturității. Murise.

Și mă puneau pe mine să-l re-creez, să-l fac să trăiască din

nou.

Eram eu în stare? Eram eu la înălțimea acestor nobile standarde? Ce-ar fi vrut el să fac eu? Dacă ar fi în locul meu - ce-ar face Bonforte? Mereu mă întrebam în timpul campaniei: "Ce-ar face Bonforte?"

Cineva se mișcă în spatele meu, era Penny.

- Te-au trimis ei? Ai venit să mă influențezi?

- Nu.

Nu mai spuse nimic și nu părea să aștepte vreo replică din partea mea, nici nu ne priveam. Tăcerea persista. Pînă la urmă, spusei:

- Penny? Dacă încerc... mă ajuți?

Se întoarse brusc la mine.

- Da. O, da, Șefule! Te ajut!

- Atunci, încerc, am spus umil.

Am scris toate cele de mai sus acum douăzeci și cinci de ani, pentru a-mi lămuri și mie niște lucruri. Am încercat să spun adevărul fără să mă cruț dat fiind că nu era decît pentru mine și terapeutul meu, dr. Capek. Ce ciudat, după un sfert de secol, să re-citești cuvintele prostești și emoționale ale acestui tînăr. Mi-l amintesc, deși mi-e greu să-mi dau seama că am fost vreodată el. Soția mea Penelope pretinde că-și amintește de el mai bine decît mine - și că n-a iubit pe altcineva. Iată cum ne schimbă timpul.Realizez că-mi pot "aminti" viața lui Bonforte mai bine decît îmi amintesc viața mea ca această persoană cam patetică. Lawrence Smith, sau - cum îi plăcea lui să se intituleze - "Marcle Lorenzo". Asta o fi nebunia mea? Poate sînt schizofrenic? Dacă-i așa, e o nebunie necesară pentru rolul pe care a trebuit să-l joc, pentru că, să-l fac pe Bonforte să trăiască din nou, prăpăditul ăla de actor trebuie să fie disimulat - complet.

Nebun sau nu, sînt conștient că a existat odată și că am fost el.Nu prea avea succes ca actor, nu - deși cred că era uneori atins de nebunia adevărată. Și-a făcut ieșirea finală încă în caracter: am pe undeva o tăietură îngălbenită de ziar unde e scris că a fost "găsit mort" într-o cameră de hotel din Jersey City din cauza unei supradoze de somnifere - aparent luate într-un acces depresiv, după ce agentul său făcuse o declarație în care afirma că nu mai jucase de cîteva luni. Personal, cred că nu era nevoie să spună despre el că șomaj dacă nu e ceva calomniator, este cel puțin urît. Data dovedește, iată, că nu putea să fie în Noua Batavie, sau aiurea, în timpul campaniei din '15.

Cred că ar trebui să-i dau foc.

Dar nu mai trăiește nimeni care să știe adevărul, în afară de Dak și Penelope - cu excepția celor care au ucis corpul lui Bonforte.

Am fost în funcție și am ieșit de trei ori, iar mandatul ăsta

cred că e ultimul. Am căzut prima dată cînd am reușit să-i băgăm pe E.T.-ii - venerieni, marțienii și extrajovieni - în Marea Adunare. Dar non-umanii sînt tot acolo și am revenit. Lumea acceptă o anumită cantitate de reformă, după care se mai odihnește. Dar reforma rămîne. Lumea nu vrea cu adevărat schimbare, nici un fel de schimbare - iar xenofobia are rădăcini adînci. Dar progresăm, dacă trebuie - dacă vrem să ajungem la stele.

M-am tot întrebat: "Ce-ar face Bonforte?" Nu cred că răspunsurile mele au fost întotdeauna corecte (cu toate că sînt sigur că sînt cel mai bun specialist în Bonforte din sistem). Dar am încercat să păstrez caracterul în rolul ăsta. Odată, demult, cineva - Voltaire? - cineva a spus: "Dacă Satana l-ar înlocui vreodată pe Dumnezeu va considera necesar să-și asume atributele Divinității."

Nu mi-am regretat niciodată profesiunea pierdută. Într-un fel, n-am pierdut-o; Willem avea dreptate. Există alte aplauze pe lîngă bătutul din palme, este strălucirea unei reprezentații. Am încercat, presupun, să creez opera de artă perfectă. Poate nu am reușit pe deplin - dar cred că tata ar fi considerat-o "o reprezentație bună".

Nu, n-o regret, chiar dacă eram mai fericit atunci - sau cel putin dormeam mai bine. Dar mai există și solemna satisfacție de a face tot ce poți pentru opt miliarde de oameni.

Poate că viețile lor nu au însemnătate cosmică, dar au sentimente. Pot face rău.

Postfață

Dintre toți autorii de science fiction care s-au lansat în prima perioadă a așa numitei *vîrste de aur* a genului, Robert A. Heinlein este, fără îndoială, cel mai important. Aceasta nu înseamnă că Edmond Hamilton, Lyon Sprague de Camp, Jack Williamson, Clifford Simak sau Fritz Leiber - colegii săi de generație - ar fi avut o contribuție minoră la fondul bibliotecii mondiale S.F., dar Robert A. Heinlein a fost un deschizător de drumuri, o adevărată personalitate, admirată, controversată, imposibil de ignorat. Edificator în acest sens este bogatul său palmares, care numără nu mai puțin de patru premii *Hugo* (pentru romanele *Double Star*, *Starship Troopers*, *The Moon Is a Harsh Mistress* și *Stranger in a Stranger Land*), un premiu *Locus* (pentru romanul *Job: A Comedy of Justice*), un premiu *Nebula* pentru ansamblul operei, precum și titlul onorific de *Grand Master of Science Fiction* (1974). În semn de prețuire, a fost desemnat drept invitat de onoare al celei de a III-a (1941) și al celei de a XIX-a (1961) sesiuni a Convenției Mondiale S.F.

Robert Anson Heinlein s-a născut la 7 iulie 1907 în orașul Butler (statul Missouri), într-o familie cu ascendențe germane, irlandeze și franceze, stabilită pe pămîntul american pe la mijlocul secolului XVIII-lea. După studii liceale în Kansas City (bacalaureat în 1924), a fost admis la Academia Navală din Annapolis, unde s-a arătat preocupat de fizică și matematici. Absolvent în 1929 (locul 20, din 243 aspiranți), s-a ambarcat ca ofițer artilerist pe unul dintre portavioanele US-Navy.

Atins de o gravă maladie pulmonară, locotenentul Heinlein a

fost scos din serviciul activ la vîrsta de 27 de ani. Nevoit să se descurce printre *civili*, și-a încercat șansa ca proprietar de mine, intermediar în tranzacții funciare, arhitect și chiar ca politician (căzut însă la alegeri). Se spune că, în 1939, într-un moment de jenă financiară, ar fi citit într-o revistă un anunț privind organizarea unui concurs de povestiri, premiul ridicîndu-se la 50 dolari. Stimulat astfel, a scris povestirea *Life-Line* în numai patru zile, dar n-a mai prezentat-o la concurs. A preferat să i-o trimită redactorului-șef al revistei *Astounding Stories*, John W. Campbell-jr., care i-a acceptat-o imediat și i-a plătit-o pe loc cu 70 dolari.

Afirmarea sa ca scriitor a fost fulgurantă, în numai trei ani (1939 - 1942) devenind o celebritate a literaturii S.F., autor a 28 de titluri (povestiri, nuvele și romane). Majoritatea scrierilor sale din această primă perioadă de creație se înscriu în ciclul *The Past Through Tomorrow*, vastă frescă a evoluției omenirii între anii 1950 - 2600. Viziunea de ansamblu este optimistă, manifestînd încredere în progresul omenirii și al cercetării științifice, perioadele *întunecate* (imperialismul sclavagist de pe Venus, dictatura teocratică instaurată în SUA etc.)ne avînd alt rol decît să nuanțeze planul general. Alte scrieri din această perioadă explorează frontierele fantasticului (*They*, *The Unpleasant Profession of Jonathan Hoag* sau *Magic, Inc.*), călătoria temporală (*By His Bootstraps*), fenomenele parapsihologice (*Lost Legacy*), incompatibilitatea de menalitate între oameni și extratereștri (*Beyond This Horizon*).

Între 1943 - 1946, Robert A. Heinlein n-a mai publicat nimic, fiind angrenat și el în efortul de război al Statelor Unite. Este încadrat ca inginer (angajat civil) într-unul din laboratoarele US-Navy din Philadelphia, reușind să-i angajeze acolo și pe doi dintre bunii săi prieteni - Isaac Asimov și Lyon Sprague de Camp.

A doua sa perioadă de creație acoperă intervalul 1947 - 1960, o pondere însemnată reprezentînd-o romanele pentru tineret, așa-numitele *juvenile novels*. Astfel, după un roman semi-ratat *(Rocket Ship Galileo)*, urmează cîteva titluri de excepție: *Red Planet*, *Farmer in the Sky*, *Space Cadet*, *Have Space Suit, Will Travel*, *Citizen of the Galaxy*, *Time for the Stars*, în care Heinlein explorează cu abilitate înclinația lectorului adolescent de a se identifica protagonistului, care pleacă de la *zero*, se luptă și cîștigă, devenind *cineva*.

Pentru publicul adult, Heinlein publică *Double Star*, *The Door Into Sommer* (care abordează temele clasice ale roboților, ale deplasării spațio-temporale și ale suspendării funcțiilor vitale) și *Starship Troopers* (care inițial se intitula *Starship Soldier*). Acest din urmă roman a făcut mare vîlvă, fiind receptat fie cu cel mai mare entuziasm, fie cu o egală vehemență ca o apologie a militarismului și a xenofobiei. Din aceeași perioadă datează *The Puppet Masters*, roman relatînd o tentativă insidioasă de cucerire a pămîntului de către paraziți extratereștri.

După un an de tăcere (1960), Heinlein surprinde din nou cititorii și criticii lansînd *Stranger in a Stranger Land*, roman care a cunoscut un succes extraordinar în rîndul tineretului nord-american, sedus de mesajul iconoclast al narațiunii, de îmbinarea de amor liber, anarhie și misticism, prefigurînd mișcarea *hippie*.

Dorind parcă să facă imposibilă clasificarea sa ca autor de gen, publică alte trei romane, pe cît de diferite între ele, pe atît de deosebite de precedentele: *Glory Road* (o singulară tentativă de abordare a genului heroic fantasy), *Podkayne of Mars* (un încîntător roman S.F. de dragoste pentru tineret) și *Farnham's Freehold* (o viziune sumbră a viitorului Statelor Unite căzute, după un distrugător război nuclear, sub dictatura de populație de culoare).

O nouă surpriză produce următorul roman *The Moon Is a Harsh Mistress*: acțiunea plină de dinamism se derulează într-un viitor în care comunismul a triumfat atît pe Pămînt, cît și pe planetele colonizate ale sistemului solar. Intriga romanului, vizibil inspirată de evenimentele care au dus la proclamarea independenței Statelor Unite, o constituie conflictul între comunismul anarhist, dar dinamic, din colonia lunară și comunismul stalinist- deviaționist de pe Terra.

Un cu totul alt registru abordează Heinlein în *I Will Fear no Evil*, subiectul principal fiind sexualitatea. Transplantul creierului unui bătrîn miliardar în corpul foarte tinerei sale secretare (ambii fiind în stare de moarte clinică, ca urmare a unui tragic accident) îi oferă autorului pretextul de a descrie peripețiile adaptării conexiunilor cortico-cervicale tipic masculine la impulsurile nervoase ale unui corp feminin. Subiectul, licențios la primă vedere, este tratat cu eleganță, sobrietate și competență.

Alte titluri demne de menționat sînt *Time Enough for Love* (personajele principale traversează o succesiune de universuri paralele, urmărite fiind de extratereștrii rău-voitori), *The Number of the Beast*, *Friday* (în societatea viitorului, cei mai buni agenți sînt de esență neumană; dar au ei oare conștiință?), *Job: A Comedy of Justice* (Dumnezeu și Diavolul sînt personaje reale, care intervin direct în modificarea destinului eroului, un onorabil pastor), *The Cat Who Walks Through Walls: A Comedy of Manner*.

Ca o concluzie generală, se poate spune fără nici o exagerare că opera lui Heinlein se caracterizează printr-o îmbinare armonioasă de realism și competență științifică puse în slujba unei narațiuni clare, ne alambicate, cu personaje care, chiar dacă nu au o prea mare complexitate psihologică - ori poate tocmai de aceea - sînt înțelese cu simplitate și adoptate de cititor. Robert A. Heinlein este arhetipul autorului care nu te lasă indiferent: te captivează, te

entuziasmează, te derutează sau te enervează, dar îți cîștigă interesul.

Încheiem cu afirmația criticului literar francez Demètre Ioakimidis: *Une science fiction sans Robert A. Heinlein ne serait pas exactement ce que nous appelons la science-fiction.*

Mihaela și Cristian Ionescu